

Kaj je Kathreiner-

* Kneippova sladna kava?

Najpriporočljiveja, edino zdrava, poleg tega najokusnejša in najcenejša kavna pijača. Čist naraven pridelek v celih zrnih in brez dokazanih zdravju škodljivih snovij, kakoršne so v bobovi kavi. Kathreiner-Kneippova sladna kava sama ima pa tudi priljubljeno prijetno dišavo bobove kave, katero dobi od načina Kathreinerjevega izdelovanja, preskušenege od najveljavnejih strokovnjakov in priznanege povsod. Njena veljava je trojna, kava je namreč zdrava, ukusna in po ceni. Pristna »Kathreinerjeva kava« bi morala biti na vsaki družinski mizi.

Čemu služi Kathreiner-

* Kneippova sladna kava?

V stotisočernih družinah in v mnogih javnih zavodih kot primes k bobovi kavi, katere ukus napravi milejši in prijetnejši. Mnogi najodličnejši zdravniki priporočajo Kathreiner-Kneippovo sladno kavo kot najbolje nadomestilo za bobovo kavo posebno za otroke, bolne in slabotne. Ker Kathreiner-Kneippova sladna kava pospešuje tek, je lahko prebavljiva in ima tudi mil ter prijeten ukus, prikupi se kmalu vsakemu.

Poskusi naj se Kathreinerjeva sladna kava nekaterikrat kot primes ali sama in ne bo se je več opustilo!

Pristna le v zavojih, kakor je na strani naslikan!

☛ Dobi se povsod. ☛

Svari se pred ničvrednimi ponaredbami!

Kathreiner-

*Kneippova
sladna kava*

Stara mamica, še meni!

„Stara mamica, meni tudi!“ Pred hišo na vrtu pogrne si babica mizo, da bi tu pila svojo popoldnansko Kathreinovo kavo, katera se ji je tako omililo in katera na njo tako dobrodejno vpliva in jo proti koncu dneva tako rekoč na novo poživlji. Po vrtu plazi se oprezno mladi vnuk ter gleda, ako ni vrgel veter raz pod zrelim sadjem se šibečega drevja kako jabelko v zeleno travo, kot dobro došli plen njegovemu vedno pripravljenemu, zdravemu želodcu. Kar opazi z veselim vsklikom v travi rudečelično jabelko, urno je zgrabi in že je hoče nesti k ustom, kar udari na njegov jako občutljiv nosek znana aromatična kavina dišava. Urno se obrne in opazi babico, ko se ravno zadovoljno se smehljaje vseda k mizi, na kateri stoji polna čašica duhteče kave. Ta skušnjava pa je prevelika. Urno stlači debelo jabelko v ozek žep usnjatih hlač, ter steče proti mizi in da bi ne zamudil krepkega požirka ukusne Kneippove kave, objame nestrpni deček staro ženo ter zakriči žarečih lic: **„Stara mamica, meni tudi!“** Pri tem prizoru zjasni se milo starkino lice. Kakor bi bila že čakala na prošnjo ljubeznjivega vnuka, tako se smehlja vsled nestrpnosti živega dečka. Da, tudi on naj žnjo vživa redilno in krepilno Kathreinovo Kneippovo kavo, da ostanejo njegova lica cvetoča in da bode krepko rasel in se razvijal zdrav in veselil se življenja.

Posojilnica

÷ v Celji ÷

v lastni hiši „Narodni dom“.

Ta, leta 1881, z neomejeno zavezo ustanovljen zavod, šteje nad 3400 zadrušnikov, kateri imajo vplačanih deležev nad 42.000 gld., ter ima čez jeden milijon šeststotisoč gld. hranilnih vlog in nad 125.000 gld. rezervnega zaklada.

Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ ter plačuje rentni davek sama. Posojila pa se dajo na osebni kredit po 6 in na goli hipotekarni kredit po $5\frac{1}{2}\%$ odstotkov.

Uradni dan je vsak **torek** in **petek** dopoludne.

Južno-štajerska
÷ hranilnica
v Celji, „Narodni dom“

za katero jamčijo okraji: Sevnica, Gornji-grad, Šoštanj, Vransko in Šmarje pri Jelšah za popolno varnost vlog in za njihovo po pravilih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, ima sedaj čez jeden milijon in sedemstotisoč goldinarjev hranilnih vlog.

Hranilnica posluje s strankami vsak **torek** in **petek** dopoludne, za druga opravila pa je uradnica odprta vsaki dan ob navadnih urah.

Hranilne vloge obrestuje po 4% in pripisuje obresti poluletno h kapitalu, ter plačuje novi rentni davek hranilnica sama in ga ne odtegne vlagateljem, tako, da dobé isti popolnoma 4% obresti.

Izposojuje pa na zemljiško varnost proti 5 odstotkov.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

zavaruje

človeško življenje

po vseh kombinacijah, izmed katerih so najugodnejše naslednje:

1. za slučaj smrti, po kateri — naj se taista primeri kadarkoli — izplača se zavarovani kapital takoj dotičnim dedičem.

2. za doživetje in smrt, t. j. ako zavarovanec doživi naprej določeno leto, katero si sam izvoli, izplača se zavarovana istina njemu samemu; ako prej umrje, pa takoj njegovim dedičem. Pri tem načinu se more zavarovati tudi tako, da mu ostane isto toliko kapitala izplačilnega po smrti, kolikor ga je prejel ob doživetju določene dobe.

3. vzajemno, n. pr. mož in žena, brat z bratom ali kakšni drugi osebi, in sicer tako, kadar umrje eden izmed njiju, izplača se zavarovana vsota preživelemu zavarovancu.

4. za dobo 20 let, t. j. ako umrje v teh letih, izplača se zavarovani znesek dedičem; če pa jih doživi, potem določi sam, kako naj se mu izplača kapital: ves najedenkrat, v dosmrtnih obrokih, ali pa šele po smrti.

5. za rento ali pokojnino, katera se dotičniku začenja izplačevati takoj po jedenkratni nlogi gotovega zneska, ali šele po nekotikih letih, in sicer do smrti.

6. doto otrokom, zlasti dekletom, katera se izplača, ko zavarovani otrok doživi 18, 20, ali 24. leto svoje dobe in to tudi takrat, če je zavarovalec (oče, mati, skrbnik itd.) umrl pred koncem zavarovalne dobe, dasi v tem slučaju preneha daljše uplačevanje zavarovalnice. Če umrje otrok pred določenim letom, izplača se vsa zavarovalnina roditelju, zavarovalcu itd., ali pa se prenese ves kapital na kakšno drugo osebo.

Vse te in ostale načine zavarovanja prevzema banka «Slavija» po ugodnejših pogojih in cenejših tarifah, kakor vse druge zavarovalnice. Vrh tega pa imajo člani banke «Slavije» — ker je vzajemna zavarovalnica — brez posebnega priplačila, še pravico do dividende, t. j. do deleža čistega dobička, ki je doslej iznašal po 10, 20, 25 in jedno leto celo 48 odstotkov.

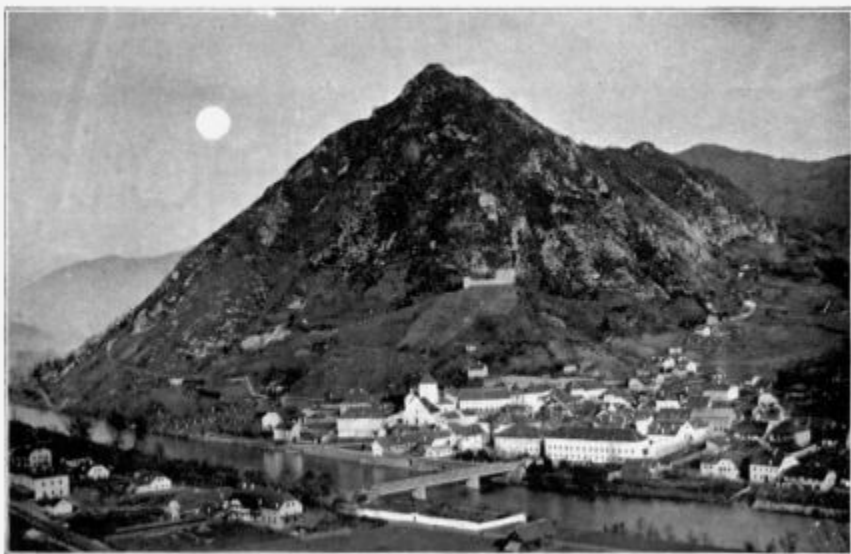
Svojim členom je banka «Slavija» doslej izplačala čez dvajset milijonov goldinarjev. — Po svojih rezervnih in porošitvenih fondih more se meriti z vsako drugo zavarovalnico. — Kako potrebno ter koristno je zavarovanje življenja, lasti za one, ki so oženjeni in imajo otroke, dokazuje mnogo vprav presunljivih slučajev, izmed katerih navajamo tu samo dva:

7. Hinko Kavčič, posestnik in deželni poslanec na Razdrtem, se je zavaroval, leto dni pred svojo smrtjo za 2000 gld., plačal jednoletno premijo in dasi je bil na dolgu drugoletno zavarovalnino poldrugi mesec, izplačata je banka «Slavija» njegovi obitelji ves zavarovani kapital.

8. Julij Rozina, posestnik in trgovec v Poddobu, zavaroval je dne 15. avg. 1892. l. 5000 gl. na korist svojemu sinu, dne 10. marca 1893. l. pa 5000 gl. na korist svoje hčerki. Za prvo zavarovanje plačal je 227 gld. 32 kr.; za drugo pa samo jeden celoletni obrok 150 gl. 35 kr. Nesreča je hotela, da je umrl dne 16. julija 1893. l. in tako prejme vsak njegovih otrok za nezatno uplačilo 377 gld. 67 kr., kedar doseže 24. leto svoje starosti, 5000 gld.

Vsa podrobneja pojasnila o zavarovalnih zadevah daje radovoljno generalni zastop banke «Slavije» v Ljubljani, v lastni hiši, v Gospodskih ulicah števil. 12.

Laški trg.

Leto XI.

1899

Ilustrovani

NARODNI KOLEDAR

DRAGOTIN HRIBAR v Celji.

17504/11

22.3.54
3.9.1958

Leto 1899

je navadno leto ter ima 365 dni, mej temi je 68 nedelj in praznikov.

Letni vladar je Venus.

Venus je med planeti od solnca računjeno druga, nje oddaljenost od solnca je nekaj več kakor $\frac{7}{10}$ one dalje mej zemljo in solncem. Velika je približno kakor naša zemlja. Da se osuče enkrat okoli solnca, rabi Venus 225 dni. V istem času se zasučje enkrat okoli svoje osi. Venus je najsvetlejša med nepremičnicami in planeti, in kadar se najlepše sveti, provzroča na naši zemlji vidne sence predmetov. Če se jo opazuje skozi daljnogled, se opazi, da se ravno tako spreminja kakor luna. Spektroskopične preiskave so dognale, da obdaja planet Venus gost vzduh, zaradi katerega se posamezni predmeti na njenem površju ne dajo prav razločevati.

Godovinska števila za leto 1899.

Gregorijanski koledar.

Zlato število	19	Rimsko število	12
Epakta ali lunino kazalo XVIII		Nedeljska črka	A
Solnčni krog	4	Letni značaj ali god. št. . .	12

Julijanski koledar.

Zlato število	19	Rimsko število	12
Epakta ali lunino kazalo XXIX		Nedeljska črka	C
Solnčni krog	4	Letni značaj ali god. št. . .	—

Letni časi.

Pomlad se začne 20. sušca ob 8. uri 51 minut zvečer.
Poletje se začne 21. rožnika ob 4. uri 50 minut zvečer.
Jesen se začne 23. kimovca ob 7. uri 35 minut zjutraj.
Zima se začne 22. grudna ob 2. uri 1 minuta zjutraj.

Mrkovi.

Leta 1899. mrkne solnce trikrat in luna dvakrat. Pri nas se bodeta videla drugi solnčni in drugi lunini mrk.

1. Delni solnčni mrk dné 11. in 12. prosinca. Začetek mrka je dné 11. ob 9. uri 59 minut zvečer, konec mrka pa 12. ob 1. uri 28 minut zjutraj. Videl se bode ta mrk posebno po severni polovici Tihega oceana, deloma tudi na Japanu, dalje na severo-vzhodnem pobrežju Azije in v severo-zahodnej Ameriki.

2. Delni solnčni mrk dné 8. rožnika. Začne se ta mrk ob 5. uri 46 minut zjutraj in neha ob 9. uri 32 minut dopoldne. Videl se bo ta mrk na severu in v zapadni Evropi, v severni Aziji, kakor tudi na skrajnem severu Amerike in na Grönlandu.

3. Popolni lunini mrk dné 23. rožnika. Začetek mrka je ob 1. uri 38 minut zvečer, začetek popolnega mrka je ob 2. uri 38 minut zvečer, pol mrka mine ob 3. uri 23 minut zvečer, konča se polni mrk ob 4. uri 9 minut zvečer in konec mrka sploh ob 5. uri 9 minut zvečer. Velikost temine po merilu luninega premera = 1:5. Mrk se bode videl na Tihem oceanu, v Avstraliji, v Aziji z izjemo zapadnih delov in severnega pobrežja, dalje na Indijskem oceanu in na vzhodnem pobrežju Afrike.

4. Obročasti solnčni mrk dné 2. in 3. grudna. Začetek mrka sploh dné 2. ob 11. uri 45 minut zvečer. Začetek obročastega mrka dné 3. ob 1. uri 16 minut zjutraj, konec obročastega mrka ob 2. uri 50 minut zjutraj, konec mrka sploh ob 4. uri 20 minut zjutraj. Mrk se bode videl na južnem koncu Avstralije, v Vandiemensovi zemlji, na jugu Nove Zelandije in na južno-zapadnem koncu Južne Amerike, posebno pa v južnih polarnih krajih.

5. Delni lunini mrk dné 17. grudna. Začetek mrka ob 0 uri 49 minut zjutraj, sredo mrka ob 2 uri 31 minut zjutraj,

konec mrka ob 4. uri 13 minut zjutraj. Velikost temnih delov v merilu luninega premera = 0:9. Mrk se bode videl v Aziji z izjemo vzhodnega pobožja, v Indijskem oceanu, v Evropi in Afriki, kakor tudi v Atlantskem oceanu in v Ameriki.

Letni značaj.

Leto 1899 je splošno bolj mokro kôt suho, tudi soparno in precej gorko.

Pomlad je krasna, pa prijetna in je dobra za pridelke.

Poletje. Če ni mokrota spomladi predolga, je potem gorko in soparno poletje, če pa spomladi skozi dežuje, tedaj je poletje suho in vroče, kar se pa redkokedaj pripeti.

Jesen je začetkom gorka in prijetna, pa ne dolgo, ker sredi listopada začne že zmrzovati in se ne prične pred Božičem topiti.

Zima je začetkoma suha, potem prav mokra in je mnogo padovine.

Prosinec se prične z mrazom, potem sledé nalivi; nato zopet mraz, od 25. do konca meseca nestanovitno, z vetrom, snegom in meglo. **Svečan** se prične pusto z dežjem, meglo in vetrom, pozneje je jasno in precej mrzlo, 9. do 12. vlažno, dež in sneg, 19. do 22. mrzel veter, potem do konca jasen, zjutraj mrzel in leden, ponoči mrzel dež. **Sušec** se prične ostro, mrzlo in vetrovno, potem sledi veter in dež, pozneje dež in mraz in od 22. do konca pusto in oster zrak z dežjem. **Mali traven** je začetkom oster ter neprijazen, kmalu lepo, kmalu vetrovno, dež in sneg, do 14. in 15. lepo, potem sledi dež in veter, kakor tudi nestanovitno vreme s slano, dokler ne postane proti koncu gorko. **Veliki traven** se prične pusto, potem postane lepo in gorko. **Zatem** sledi premenljivo vreme, dež in hladno, na to veter in lepo gorko vreme do konca. **Rožnik** je iz prva gorak in lep, včasi grom in dež, pozneje postane vreme neprijazno. **Mali srpan** se prične pusto, pozneje lep, potem deževno vreme in nevihte do 17., nato lepo vreme, zatem sledi dež z nevihto in gromom, proti koncu postane lep. **Veliki srpan** je začetkom večinoma lep, potem sledi zopet dež do 15. in nato lepi gorki dnevi, proti koncu

zopet dež. Kimovec se prične z lepim jesenskim vremenom, 17. do 19. večinoma mrzel in vlažen, in od tukaj naprej večinoma mrzel in vlažen, in od tukaj naprej večinoma lepo vreme. Vinotok je 1. in 2. lep, potem deževen in neprijazen, 10. lep in tako proti koncu, ko postane vetrovno, ostro in pusto. Listopad je začetkom pust, 6. in 7. lep, 9. sledi mrzlo deževno vreme, potem dež in sneg do konca, zadnji dnevi so mrzli. Gruden je začetkom mrzel, potem sneg, 9. do 15. mrzlo, kjer po malem sneži, zatem dežuje do 23., na kar ostane potem do konca bolj vlažno vreme.

Premakljivi prazniki.

Po Gregorijanskem koledarji.

Ime Jezus	15. prosinca.
Septuagesima	29. prosinca.
Pepelnica	15. svečana.
Marija Devica sedem žalostij	24. sušca.
Velika noč	2. malega travna.
Križevo (prošnji dnevi)	8., 9. in 10. velikega travna.
Vnebohod	11. velikega travna.
Binkošti	21. velikega travna.
Sv. Trojica	28. velikega travna.
Sv. Rešnje Telo	1. rožnika.
Srce Jezusovo	9. rožnika.
Angeljska nedelja	3. kimovca.
Ime Marijino	10. kimovca.
Roženvenska nedelja	1. vinotoka.
Posvečenje cerkva	15. vinotoka.
1. adventna nedelja	3. grudna.

Po Julijanskem koledarji.

Triodium	7. svečana.
Septuagesima	14. svečana.
Pepelnica	3. sušca.
Velika noč	18. malega travna.
Vnebohod	27. velikega travna.
Binkošti	6. rožnika.
1. adventna nedelja	28. listopada.

Od božiča do pepelnice je 51 dnij ali 7 tednov in 2 dneva. Predpust traja 38 dnij ali 5 tednov in 3 dni. Po razglašenji Gospodovem so 3 nedelje, po binkošti 27, po sv. Trojici 26, predpustnih nedelj pa 6. Post se začne 20. svečana, konča pa 1. malega travna.

Kvaterni posti: 22. svečana, 24. vel. travna, 20. kimovca, 20. grudna.

Državni prepovedani časi.

Javni plesi in bali so prepovedani zadnje tri dni velikega tedna, v dan presv. Rešnjega Telesa, 24. in 25. grudna, o veliki noči in binkošti. — Druge javne veselice, n. pr. koncerti in slične muzikalne priredbe, razstave i. t. d. so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna in 24. grudna. — Igre v gledališčih so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna, v dan presv. Rešnjega Telesa in 24. grudna. Na velikonočno in binkoštno nedeljo in 25. grudna smejo se gledališke igre predstavljati le v dobrodelne namene in z dovoljenjem dotične politične oblasti.

Dvorni prepovedani časi,

kedar so c. kr. dvorna gledališča zaprta.

Dne 3. velikega travna (na večer pred smrtnim dnevom Nj. Velič. pokojne cesarice Marije Ane). Dne 28. rožnika (na večer pred smrtnim dnevom Nj. Velič. cesarja Ferdinanda I.) — Vsled posebnih zadržkov prelože se lahko ti dnevi po najvišjem odloku.

Deželni patroni,

katere časté v različnih deželah avstro-ogerske monarhije.

Egidij (1. kimovca), Koroško. — Ciril in Metod (5. malega srpana), Moravsko. — Elija (20. malega srpana, Hrvatsko. — Florijan (4. velikega travna), Gornjeavstrijsko. — Jurij (24. malega travna), Kranjsko. — Hedviga (15. vinotoka), Šlesko. — Janez Krstnik (24. rožnika), Slavonija. — Janez Nepomuk (16. vel. travna), Češko. — Jožef (19. sušca), Koroško, Kranjsko, Primorsko, Štajersko in Tirolsko. — Ladislav (27. rožnika), Sedmograško. — Leopold (15. listopada), Dolenjeavstrijsko. — Mihael (29. kimovca), Galicija. —

Rok (16. velikega srpana), Hrvatsko. — Rupert (24. kimovca), Solnograško. — Spiridion (14. grudna), Dalmacija. — Stanislav (7. velikega travna), Galicija. — Štefan, kralj (29. velikega srpana), Ogersko. — Virgilij (26. rožnika), Tirolsko (Tridentinska škofija). — Venceslav (28. kimovca), Češko. — Just (2. listopada), Trst in okolica.

Sodnijski prazniki.

Vse nedelje in zapovedani prazniki. Od božiča do sv. treh kraljev. Od cvetne nedelje do velikonočnega ponedeljka, na Križevo in v osmini sv. Rešnjega Telesa.

Vremenski ključ.

s katerim vsakdo lahko izve **vreme** za vse leto naprej, ako le vé, kdaj se luna izpremeni, to je: ob kateri uri nastopi prvi krajec ☾, ščip ☾, zadnji krajec ☾ in mlaj ☾.

Ta ključ je sestavil slavni zvezdogled J. W. Herschel in dunajska kmetijska družba ga je l. 1839. spoznala za najzanesljivejšega. Pomeni pa, kadar se luna izpremeni:

Ob uri	Poleti	Pozimi	Ob uri	Poleti	Pozimi
od 12. opol. do 2. popol.	veliko dežja	aneg in dež	od 12. do 2. po noči	lepo	mrzlo, če ni jugozapad.
od 2. do 4. popoldne	izpre- membno	lepo in pri- jetno	od 2. do 4. zjutraj	mrzlo z dežjem	sneg in vihar
od 4. do 6. popoldne	lepo	lepo	od 4. do 6. zjutraj	dež	sneg in vihar
od 6. do 10. zvečer	lepe pri sev. ali zapadu, dež pri jugu ali jugozap.	dež in sneg pri jugu ali jugozapadu	od 6. do 10. dopoldne	izpre- membno	dež pri seve- rozapadniku sneg pri izhodniku
od 10. do 12. po noči	lepo	lepo	od 10. do 12. opoldne	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter

Opomba. Vse leto se razdeli na dva dela, t. j. na leto in zimo, za leto velja čas od dne 15. malega travna do 16. vinotoka, ostali čas pa velja za zimo. — Da se more na ta ključ bolj zanašati, nego na druge koledarje, prepričali so se učenjaki po večletnih opazovanjih.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1. teden.	Ko je minulo 8 dni. Luk. 2.	
1 Nedelja	Novo leto. Obrezovanje Gospodovo.	
2 Ponedelj.	Osmina sv. Štefana; Makarij, opat.	☾
3 Torek	Genovefa, dev.; Anter, papež.	Zadnji krajec 5.
4 Sreda	Osmina nedolžnih otročičev; Tit, škof.	ob 4. uri 27 m.
5 Četrtek	Telesfor, p. muč.; Simeon, stolpn.	☽
6 Petek	Sv. 3 kralji. Razgl. Gospodovo.	zjutraj.
7 Sobota	Valentin; Rajmund, mašn.	Od začetka mrzlo,
2. teden.	Ko je bil Jezus 12 let star. Luk. 2.	večkrat sneg in
8 Nedelja	1. po razglašenji Gosp. Severin, opat.	☼
9 Ponedelj.	Julijan in Bazilisa, mučenca.	Mlaj 11. ob 11. uri
10 Torek	Pavel, puščavnik; Agaton, papež.	55 minut zvečer.
11 Sreda	Higin, pap., muč.; Pavlin, škof.	☽
12 Četrtek	Ernest; Reinhold.	Nevidni delni
13 Petek	Osmina sv. 3 kraljev; Hilarij, škof.	solnčni mrk.
14 Sobota	Felix iz Nole.	☼
3. teden.	O ženitnini v Kani Galilejski. Jan. 2.	Deloma jasno, ve-
15 Nedelja	2. po razglašenji Gosp. Ime Jezusovo.	treno in mrzlo,
16 Ponedelj.	Marcel, p. m.; Honorat, škof.	☽
17 Torek	Anton, pušč.; Sulpicij, škof.	Prvi krajec 18. ob
18 Sreda	Sv. Petra stol; Priska, mučenica.	5. uri 41 minut
19 Četrtek	Kanut, kralj; Agricij, škof.	☼
20 Petek	Fabijan in Boštjan, mučenca.	zvečer.
21 Sobota	Neža, devica, muč.; Majnard, opat.	☽
4. teden.	Jezus ozdravi gobovega. Mat. 8.	Pusto, megleno in
22 Nedelja	3 po razglašenji Gosp. Vincencij.	zelo mrzlo.
23 Ponedelj.	Zaroka M. D.; Rajmund.	☼
24 Torek	Timotej, škof; Babila, muč.	Ščip 26. ob 8. uri
25 Sreda	Spreobrnitev Pavla, apostola.	☽
26 Četrtek	Polikarp, škof; Pavla, vdova.	40 minut zvečer.
27 Petek	Janez Zlatoust, cerkv. učenik.	☼
28 Sobota	Julijan, škof; Marjeta, dev.; Karol V.	Večkrat sneg in
5. teden.	O delavcih v vinogradu. Mat. 20.	viharno vreme,
29 Nedelja	4 po razgl. Gosp. Septuag. Frančišek. S.	☼
30 Ponedelj.	Martina; Janez muč., škof.	Dolgost dneva:
31 Torek	Peter Nol., sp.; Marcela, vdova.	☽
		od 8 ur 23 minut
		☼
		do 9 ur 26 minut.
		☽
		Dan narase za
		1 uro 3 minute.
		☼
		Solnce stopi v
		znamenje vod-
		☽
		narja dne 20. ob
		6. uri 43 minut
		☼
		zjutraj.

Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Prosinec se prične z mrazom, potem sledé nalivi; nato zopet mraz, od 25. do konca meseca nestanovitno, z vetrom, snegom in meglo.

Prosinec.

This image shows a full page of blank graph paper. The paper has a light gray background with a uniform grid of thin, dark gray horizontal and vertical lines. The grid consists of approximately 20 columns and 25 rows, creating a series of small squares across the entire page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Sreda	Ignacij, škof in mučenec.	☾ Zadnji krajec 3. ob 6. uri 30 min. zvečer. Najprej mraz potem popolnoma milo. ☼ Mlaj 10. ob 10. uri 37 minut dop. Snežni metež in jako mrzlo. ☾ Prvi krajec 17. ob 9. uri 57 minut dopoldne. Večidel južno vreme, večkrat sneg in dež. ☼ Ščip 25. ob 3. uri 21 minut po noči. Deloma jasno po noči večidel zmrzlo. Dolgost dneva: od 9 ur 28 minut do 10 ur 56 minut. Dan narase za 1 uro 28 minut. Solnce stopi v znamenje rib dne 18. ob 9. uri 13 minut zvečer.
2	Četrtek	Svečnica. Darovanje Gosp.	
3	Petek	Blaž, škof; Oskar, škof.	
4	Sobota	Andrej Kor., škof; Veronika, n.	
6. teden.		O sejalcu in semenu. Luk. 8.	☼ Mlaj 10. ob 10. uri 37 minut dop. Snežni metež in jako mrzlo. ☾ Prvi krajec 17. ob 9. uri 57 minut dopoldne. Večidel južno vreme, večkrat sneg in dež. ☼ Ščip 25. ob 3. uri 21 minut po noči. Deloma jasno po noči večidel zmrzlo. Dolgost dneva: od 9 ur 28 minut do 10 ur 56 minut. Dan narase za 1 uro 28 minut. Solnce stopi v znamenje rib dne 18. ob 9. uri 13 minut zvečer.
5	Nedelja	1. predpepelnična. Agata, devica.	
6	Pondelj.	Tit, škof; Doroteja, dev. in muč.	
7	Torek	Romuald, opat; Rihard, kralj.	
8	Sreda	Janez Mat., spozn.; Juvencij, škof.	
9	Četrtek	Apolonija, d. m.; Ciril Aleks, škof.	
10	Petek	Šolastika, devica; Viljem, pušč.	
11	Sobota	Deziderij (Željko), škof; Adolf, škof.	
7. teden.		Jezus ozdravi slepca. Luk. 18.	☼ Mlaj 10. ob 10. uri 37 minut dop. Snežni metež in jako mrzlo. ☾ Prvi krajec 17. ob 9. uri 57 minut dopoldne. Večidel južno vreme, večkrat sneg in dež. ☼ Ščip 25. ob 3. uri 21 minut po noči. Deloma jasno po noči večidel zmrzlo. Dolgost dneva: od 9 ur 28 minut do 10 ur 56 minut. Dan narase za 1 uro 28 minut. Solnce stopi v znamenje rib dne 18. ob 9. uri 13 minut zvečer.
12	Nedelja	2. predpepelnična. Evlalijska dev.	
13	Pondelj.	Katarina, dev.; Jordan, zveličan.	
14	Torek	(Pust); Valentin (Zdravko).	
15	Sreda	† (Pepeelnica); Favstin in Jovita, m.	
16	Četrtek	Julijana, dev. muč; Onesim, spozn.	
17	Petek	Silvin, škof; Konštancija, devica.	
18	Sobota	Simeon, škof; Flavijan, škof.	
8. teden.		Jezusa hudič skuša. Mat. 4.	☼ Mlaj 10. ob 10. uri 37 minut dop. Snežni metež in jako mrzlo. ☾ Prvi krajec 17. ob 9. uri 57 minut dopoldne. Večidel južno vreme, večkrat sneg in dež. ☼ Ščip 25. ob 3. uri 21 minut po noči. Deloma jasno po noči večidel zmrzlo. Dolgost dneva: od 9 ur 28 minut do 10 ur 56 minut. Dan narase za 1 uro 28 minut. Solnce stopi v znamenje rib dne 18. ob 9. uri 13 minut zvečer.
19	Nedelja	1. postna. Konrad, spozn.	
20	Pondelj.	Eleuterij, škof; Evherij, škof.	
21	Torek	Maksimilijan, škof; Eleonora.	
22	Sreda	† Kvatre; Stol sv. Petra v Antiohiji.	
23	Četrtek	Marjeta Kort., sp.; Romana.	
24	Petek	† Kvatre; Matija, apostol; Mōdest, škof.	
25	Sobota	† Kvatre; Valburga, opatinja.	
9. teden.		Jezus se spremeni na gori. Mat. 17.	☼ Mlaj 10. ob 10. uri 37 minut dop. Snežni metež in jako mrzlo. ☾ Prvi krajec 17. ob 9. uri 57 minut dopoldne. Večidel južno vreme, večkrat sneg in dež. ☼ Ščip 25. ob 3. uri 21 minut po noči. Deloma jasno po noči večidel zmrzlo. Dolgost dneva: od 9 ur 28 minut do 10 ur 56 minut. Dan narase za 1 uro 28 minut. Solnce stopi v znamenje rib dne 18. ob 9. uri 13 minut zvečer.
26	Nedelja	2. postna. Porfirij, škof; Nestor, škof.	
27	Pondelj.	Leander, škof; Baldomir.	
28	Torek	Roman, škof; Ožbolt, škof.	

Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Svečan se prične pusto z dežjem, meglo in vetrom, pozneje je jasno in precej mrzlo, 9. do 12. vlažno, dež in sneg, 19. do 22. mrzel veter, potem do konca jasen, zjutraj mrzel in leden, po noči mrzel dež.

Svečan.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Sreda 2 Četrtek 3 Petek 4 Sobota	Albin, škof; Hadrijan, muč. Simplicij, papež; Bl. Karol. Kunigunda, ces.; Avsterij, muč. Kazimir, spozn.; Adrijan, muč.	☾ Zaduži krajec 5. ob 5, uri 12 min.
10. teden. Jezus izžene hudiča iz mutca. Luk. 11.		☾ zjutraj.
5 Nedelja 6 Ponedelj. 7 Torek 8 Sreda 9 Četrtek 10 Petek 11 Sobota	3. postna. Evzebij. Friderik (Miroslav); Fridolin, op. Tomaž Akv., cerkv. m.; Perpetua. Janez od Boga, sp.; Filemon, m. Frančiška, vdova; Pacijan, škof. 40 mučencev; Kaj in Aleks., muč. Heraklij, muč.; Cozim, muč.	☾ Spremenljivo, večkrat dež in sneg. ☾ Mlaj 11. ob 8, uri 58 minut zvečer. Večkrat slana in po noči zmrzuje.
11. teden. Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6.		
12 Nedelja 13 Ponedelj. 14 Torek 15 Sreda 16 Četrtek 17 Petek 18 Sobota	4. postna (sredp.). Gregorij, papež. Rosina, vdova; Evfrazija, devica. Matilda, kraljica; Evtihij, mučenec. Longin, muč.; Felicita, dev. muč. Heribert, škof; Evzebija, opatinja. Jedert, devica; Agrikola, škof. Ciril Jeruzal., škof; Edvard, škof.	☾ Prvi krajec 19. ob 4, uri 29 minut zjutraj. Ostro, vetrovno in potem prijetno
12. teden. Judje hočejo Jezusa kamenati. Jan. 8.		☾ Ščip 27. ob 7, uri 24 min. zjutraj.
19 Nedelja 20 Ponedelj. 21 Torek 22 Sreda 23 Četrtek 24 Petek 25 Sobota	5. postna (tiha). Jožef, ženin M. D. Niceta; Patricij, škof. Benedikt, opat; Serapijon, škof. Oktavijan, muč.; Bazil, muč. Viktorijan, muč.; Miklavž F., m. Marija D. 7 žal.; Gabriel, arhang. Oznanenje D. Marije.	☾ Pusto in precej hladno. ☾ Dolgost dneva: od 10 ur 59 minut do 12 ur 44 minut.
13. teden. Jezus jezdi v Jeruzalem. Mat. 21.		☾ Dan narase za 1 uro 45 minut.
26 Nedelja 27 Ponedelj. 28 Torek 29 Sreda 30 Četrtek 31 Petek	6. postna (cvetna). Emanuel, muč. Janez Dam; Rupert, škof. Guntram; Janez, puščavnik. † Ciril, škof; Jona, mučenec. † Veliki četrtek; Kvirin, mučenec. † Veliki petek; Modest, škof.	☾ Solnce stopi v znamenje ovna dne 20. ob 8, uri 51 minut zvečer.
Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Sušec se prične ostro, mrzlo in vetrovno, potem sledi veter in dež, pozneje dež in mraz in od 22. do konca pust in oster zrak z dežjem.		

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Sobota	† Velika sobota; Hagon, škof.	
14. teden. Jezus vstane od smrti. Mark. 16.		☾
2 Nedelja	Velika noč ali vstajenje Gospodovo.	Zadnji krajec 3. ob 1. uri 1 min. zvečer. Spremenljivo, večkrat dež, toplo.
3 Ponedelj.	Velikonočni ponedeljek. Rihard, škof.	
4 Torek	Izidor, škof; Rozamila.	
5 Sreda	Vincencij Ferer, spozn.	
6 Četrtek	Sikst, papež; Celestin, papež.	
7 Petek	Herman J., sp.; Evgesip.	
8 Sobota	Dioniz, škof; Albert, škof.	
15. teden. Jezus se prikaže pri zaprtih vratih. Jan. 20.		☼
9 Nedelja	1. povelikonočna (bela). Marija Kleofa.	Maj 10. ob 7. uri 26 minut zjutraj. Hladno, večkrat dež in snežinke.
10 Ponedelj.	Ečhijel, p.; Antonij, muč.	
11 Torek	Leon Vel., papež; Betina, dev.	
12 Sreda	Julij, pap.; Saba, muč.; Damijan, šk.	
13 Četrtek	Hermenegild, muč.; Justin, muč.	
14 Petek	Tiburcij, muč.; Lambert, škof.	
15 Sobota	Anastazija, dev.; Helena, kraljica.	
16. teden. Jezus dobri pastir. Jan. 10.		☾
16 Nedelja	2. povelikonočna. Turibij, škof.	Prvi krajec 17. ob 11. uri 48 minut zvečer. Jasno, slana potem prijetno.
17 Ponedelj.	Rudolf, škof; Anicent, muč.	
18 Torek	Apolonij, muč.; Eleverij, škof.	
19 Sreda	Krescencija; Leon IX., papež.	
20 Četrtek	Marcelin, škof; Sulpicij, muč.	
21 Petek	Anzel, škof; Bruno, spoznavalec.	
22 Sobota	Soter in Kaj, p. m.; Robert, opat.	
17. teden. Čez malo in zopet me bote videli. Jan. 16.		☼
23 Nedelja	3. povelikonočna. Adalbert, škof.	Ščip 25. ob 8. uri 27 min. zvečer. Do konca lepo.
24 Ponedelj.	Jurij, mučenec; Bona, mučenica.	
25 Torek	Marko, evang.; Armin, mučenec.	
26 Sreda	Klet, papež; Marcelin, papež.	
27 Četrtek	Peregrin, duhovnik; Anastazij, p.	
28 Petek	Vital, muč.; Pavel od križa.	
29 Sobota	Peter, mučenec; Antonija, dev. muč.	
18. teden. Jezus napove svoj odhod. Jan. 16.		☼
30 Nedelja	4. povelikonočna. Katarina Sienska, dev.	Dolgost dneva: od 12 ur 48 minut do 14 ur 25 minut. Dan narase za 1 uro 37 minut. Solnce stopi v znamenje bika dne 20. ob 8. uri 38 minut zjutraj.

Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Mali traven je začetkom oster ter neprijazen, potem do 14. in 15. lep, zatem sledi dež in veter, dokler ne postane proti koncu gorkeje.

Dan		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Pondelj.	Filip in Jakob, apostelja.	☾ Zadnji krajec 2. ob 6. uri 52 min. zvečer. Večkrat oblačno in precej mrzlo.
2	Torek	Atanazij, škof; Žiga.	
3	Sreda	Najdba sv. križa; Mavra, muč.	
4	Četrtek	Florijan (Cvetko), muč.; Monika.	
5	Petek	Pij V., papež; Angel, mučenec.	
6	Sobota	Janez evangelist pred lat. vrati.	
19. teden.		Kar boste v mojem imenu prosili. Jan. 16.	☼ Maj 9. ob 6. uri 44 minut zvečer. Spremenljivo, večinoma toplo.
7	Nedelja	5. povelikonočna. Stanislav, šk., muč.	
8	Pondelj.	Križev	
9	Torek	Prikazen Mihaela, arhangelja.	
10	Sreda	Gregor, škof in cerkv. uč.	
11	Četrtek	Izidor, spozn.; Antonin, škof.	
12	Petek	Kristusov vnebohod. Mamert, škof.	☾ Prvi krajec 17. ob 6. uri 18 minut. Hladno in po malem dež.
13	Sobota	Pankracij, muč.; Epifanij, škof.	
20. teden.		Jezus govori o pričnanji sv. Duha. Jan. 15.	
14	Nedelja	Servacij, škof; Glicerija, muč.	
15	Pondelj	6. povelikonočna. Bonifacij, muč.	
16	Torek	Zofija, m.; Hilarij, opat.	
17	Sreda	Janez Nepomuk, muč.	☼ Ščip 25. ob 6. uri 54 minut zjutraj. Topli dnevi z nevihto.
18	Četrtek	Paškal, spozn.; Ubald, škof.	
19	Petek	Feliks (Srečko), sp.; Venancij, muč.	
20	Sobota	Celestin, papež; Ivo, spozn.	
21. teden.		Bernardin, sp.; Bazila, dev. m.	
21. teden.		Jezus govori o sv. Duhu in ljubezni. Jan. 14.	☾ Zadnji krajec 31. ob polnoči. Jasno, večkrat megla. Dolgost dneva: od 14 ur 27 minut do 15 ur 44 minut. Dan narase za 1 uro 17 minut.
21	Nedelja	Binkošti. Prihod sv. Duha. Valens, m.	
22	Pondelj.	Binkoštni pondeljek. Julija, dev.	
23	Torek	Deziderij, škof; Andrej Bob.	
24	Sreda	† Kvatre; Marija Devica, pom. kristjanov.	
25	Četrtek	Urban, papež; Gregor VII., p.	
26	Petek	† Kvatre; Filip Ner., sp.; Elevterij, m.	☼ Solnce stopi v znam. dvojčkov dne 21. ob 8. uri 27 minut zjutraj.
27	Sobota	† Kvatre; Magdalena P.; Janez P.	
22. teden.		Meni je vsa oblast dana. Mat. 28.	
28	Nedelja	1. pobinkoštna. Sv. Trojica.	
29	Pondelj.	Maksimian; Norbert.	
30	Torek	Ferdinand, kralj; Feliks L., p.	
31	Sreda	Angelja M., dev.; Kancijan s tov.	

Knauserjev stoletni koledar prorokuje: Veliki traven se prične pusto, potem postane lepo in gorko. Zatem sledi premenljivo vreme, dež in hladno, nato veter in lepo gorko vreme do konca.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Četrtek	Sv. Rešnje Telo.	
2	Petek	Erazem, škof; Gvido, škof.	☿
3	Sobota	Klotilda, kraljica; Cecilij. sp.	Mlaj 8. ob 7. uri 26 min. zjutraj. Vidni delni solčni mrk.
23. teden.		Prilika o veliki ženitnini. Luk. 14.	☿
4	Nedelja	2. pobinkoštna. Kvirin, škof.	Večkrat nevihta s ploho in točo.
5	Pondelj.	Bonifacij (Dobromil), škof.	
6	Torek	Norbert, škof; Bertrand, škof.	☿
7	Sreda	Robert, opat; Lukrecija.	Prvi krajec 16. ob 10. uri 52 minut zjutraj.
8	Četrtek	Medard, škof; Maksim, škof.	Večidel toplo in suho vreme.
9	Petek	Jezusovo srce; Adolf, škof.	
10	Sobota	Marjeta, kraljica; Asterij, škof.	☿
24. teden.		Prilika o zgubljeni ovci. Luk. 15.	☿
11	Nedelja	3. pobinkoštna. Barnaba, apostol.	Ščip 23. ob 3. uri 26 minut zvečer.
12	Pondelj.	Janez Fak., spoznovalec.	Nevidni popolni lunini mrk.
13	Torek	Anton Padovanski, spoznovalec.	Vroče in soparno, večkrat nevihta.
14	Sreda	Janez N.; Bazilij, škof.	☿
15	Četrtek	Vid, Modest in tovariši.	Zadnji krajec 30. ob 5. uri 50 minut zjutraj.
16	Petek	Franc Regij, spozn.; Beno, škof.	Spremenljivo in večkrat dež.
17	Sobota	Adolf, škof; Lavra.	Dolgost dneva: od 15 ur 45 minut do 16 ur 0 minut.
25. teden.		O velikem ribjem vlaku. Luk. 5.	Dan narase do 21. za 17 minut potem se skrajša za 2 minute.
18	Nedelja	4. pobinkoštna. Gervazij in Protazij.	Solnce stopi v znamenje raka
19	Pondelj.	Julijana F.	dne 21. ob 4. uri 50 min. zvečer.
20	Torek	Silverij, p.; Florentina.	
21	Sreda	Alojzij (Vekoslav), spoznovalec.	
22	Četrtek	Pavlin, škof; Abacij, muč.	
23	Petek	Eberhard, škof; Cenon, škof.	
24	Sobota	Janez Krstnik (rojstvo).	
26. teden.		O farizejski pravičnosti. Mat. 5.	
25	Nedelja	5. pobinkoštna. Prosper, škof.	
26	Pondelj.	Virgilij; Janez in Pavel, m.; Rudolf.	
27	Torek	Hema, vdova; Vladislav.	
28	Sreda	† Leon II., papež; Irenej, spozn.	
29	Četrtek	Peter in Pavel, apostola.	
30	Petek	Spomin Pavla, apostola; Emilijana.	

Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Rožnik je iz prva gorak in lep, včasih grom in dež, pozneje postane vreme neprijazno.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Sobota	Teobald, puščavnik; Pambo, opat.	
27. teden. Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8.			☉ Mlaj 7. ob 9. uri 37 min. zvečer. Zelo toplo, soparno in suho.
2	Nedelja	6. pobinkoštna. Obiskovanje Mar. Dev.	
3	Pondelj.	Helijodor, škof; Bertram, škof.	
4	Torek	Urh, škof; Berta, dev.	
5	Sreda	Ciril in Metod, škofa; Filomena.	
6	Četrtek	Izajija, prerok; Goar, spoznovalec.	
7	Petek	Vilibald, škof; Benedikt IX., papež.	
8	Sobota	Elizabeta, kraljica; Kilian, škof.	☾ Prvi krajec 16. ob 1. uri 4 minute zjutraj. Ponavljajoča se nevihta in dež.
28. teden. O lažnjivih prerokih. Mat. 7.			
9	Nedelja	7. pobinkoštna. Anatolija, dev.	
10	Pondelj.	Amalija, devica; Felicita s 7 s.	
11	Torek	Pij I., papež; Veronika.	
12	Sreda	Mohor in Fortunat, m.	
13	Četrtek	Anaklet, pap.; Evgenij, šk. m.	
14	Petek	Bonaventura, šk. uč.; Just, muč.	☉ Ščip 22. ob 10. uri 47 minut zvečer. Vzdržni vroči dnevi večkrat dež.
15	Sobota	Henrik I., cesar; Vladimir, kralj.	
29. teden. O krivičnem hišniku. Luk. 16.			
16	Nedelja	8. pobinkoštna. Škapulirska; Mar. D. K.	
17	Pondelj.	Aleš, sp.; Marcelina, d.	☾ Zadnji krajec 29. ob 1. uri 48 min. zvečer. Večkrat po malo dež.
18	Torek	Miroslav (Friderik); Arnold.	
19	Sreda	Vincencij Pavlanski, sp.; Avrelija.	
20	Četrtek	Marjeta, dev. muč.; Elija, prerok.	
21	Petek	Danijel, prerok; Julija, dev. muč.	
22	Sobota	Marija Magdalena, spok; Teofil, m.	
30. teden. Jezus se nad Jeruzalemom joka. Luk. 19.			
23	Nedelja	9. pobinkoštna. Liborij, škof.	
24	Pondelj.	Kristina, d. m.; Roman, m.	
25	Torek	Jakob, apostol; Kristof, m.	
26	Sreda	Ana, mati Marije Device.	
27	Četrtek	Antaleon, muč.; Natalija, muč.	
28	Petek	Inocencij, papež; Viktor, muč.	
29	Sobota	Marta, devica; Olaf, kralj.	
31. teden. O farizeju in colnarju. Luk. 18.			
30	Nedelja	10. pobinkoštna. Abdon in Semen.	
31	Pondelj.	Ignacij Loj. (Ognjeslav).	
Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Mali srpan se prične pusto, pozneje dež z nevihto in gromom, proti koncu postane l.p.			Dolgost dneva: od 15 ur 59 minut do 15 ur 2 minute. Dan se skrajša za 57 minut. Solnce stopi v znamenje leva dne 23. ob 3. uri 48 minut zjutraj.

Mali srpan.

[illegible]

Dan		Katoliška imena	Nebesna znamenja	
1	Torek	Vezi Petra, apostola.	 Mlaj 6. ob 12. uri 53 minut zvečer. Večidel jasno in toplo.	
2	Sreda	Porcijunkula; Alfonz Lig., spozn.		
3	Četrtek	Najdba sv. Štefana, Lidija, vdova.		
4	Petek	Dominik, spozn.; Agabij, škof.		
5	Sobota	Marija Dev. snež.; Ožbolt, kralj.		
32. teden. Jezus ozdravi gluhomutca. Mark. 7.				
6	Nedelja	12. pobinkoštna. Gosp. sprem. na gori.	 Prvi krajec 14. ob 1. uri 0 minut zvečer. Večkrat nevihta, vihar in toča.	
7	Pondelj.	Kajetan, sp.; Donat, šk.		
8	Torek	Cirijak, Larg in Smaragd.		
9	Sreda	Roman, mučenec; Domicijan, škof.		
10	Četrtek	Lavrencij, muč.; Hugon, škof.		
11	Petek	Suzana, devica muč.; Tiburcij, m.		
12	Sobota	Klara, devica; Hilarija, muč.		
33. teden. O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10.				
13	Nedelja	12. pobinkoštna. Hipolit in Kasijan.	 Ščip 21. ob 5. uri 50 minut zjutraj. Spremenljivo, in večkrat nalivi.	
14	Pondelj.	Evzebij, sp.; Anastazija.		
15	Torek	Vel. gosp. Vnebovz. Marije Dev.		
16	Sreda	Rok, spoznovalec; Hijacint, duh.		
17	Četrtek	Bertram; Benedikta, op.		
18	Petek	Helena, kraljica; Agapit, muč.		
19	Sobota	Ludovik Tol., škof; Elafij, škof.	 Zadnji krajec 28. ob 1. uri 2 min. zjutraj. Večinoma jasno, hladne noči.	
34. teden. Jezus ozdravi deset gobovih. Luk. 17.				
20	Nedelja	13. pobinkoštna. Bernard, opat, c. uč.		Dolgost dneva: od 15 ur 0 minut do 13 ur 26 minut. Dan se skrajša za 1 uro 34 minut.
21	Pondelj.	Ivana Frančiška; Adolf.		
22	Torek	Joahim, oče Mar. Dev.; Timotej.		
23	Sreda	Filip Ben., spozn.; Bogovoljka.		
24	Četrtek	Jernej, apostol; Ptolomej, škof.		
25	Petek	Ludovik (Ljudevit), kr.; Patricija, d.		
26	Sobota	Cefirin, papež; Samuel, prorok.	 Solnce stopi v znamenje device dne 23. ob 10. uri 33 minut zjutraj.	
35. teden. Nihče ne more 2 gospodoma služiti. Mat. 6.				
27	Nedelja	14. pobinkoštna. Srce Marijino.		
28	Pondelj.	Avguštin, škof; Adelinda.		
29	Torek	Obgl. Jan. K.; Ang. varhov; Štefan.		
30	Sreda	Roza Limanska, dev.; Hermet, m.		
31	Četrtek	Rajmund, spozn.; Izabela, devica.		
Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Veliki srpan je začetkom večinoma lep, potem sledi zopet dež do 15. in nato lepi gorki dnevi, proti koncu zopet dež.				

Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Veliki srpan je začetkom večinoma lep, potem sledi zopet dež do 15. in nato lepi gorki dnevi, proti koncu zopet dež.

Veliki srpan.

This image shows a full page of blank graph paper. The grid consists of horizontal and vertical lines forming small squares. There are approximately 20 columns and 25 rows of squares. A thicker vertical line runs down the right side of the page, about one-fifth of the way from the edge, creating a margin. Another thicker vertical line runs down the left side, also about one-fifth of the way from the edge. These two lines divide the page into three main sections: a narrow left margin, a wide central area, and a narrow right margin. The paper has a light gray background, and the grid lines are thin and dark gray. There are some very faint, scattered specks or dust particles visible across the surface.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Petek	Egidij, opat; Verena, dev. muč.	☿
2	Sobota	Štefan, kralj; Antonin, muč.	Mlaj 5. ob 4. uri
36. teden.		Jezus obudi mladenča v Najmu Luk. 7,	38 minut zjutraj. Srednje toplo vreme, večkrat megla.
3	Nedelja	15. pobinkoštna. Angeljska.	
4	Pondelj.	Rozalija, dev; Ida, grofica.	
5	Torek	Lavrencij Just, škof.	
6	Sreda	Hermogen, mučenec; Elevertij, op.	☿
7	Četrtek	Albin (Zoran), škof; Regina, d. m.	Prvi krajec 12. ob
8	Petek	Rojstvo Marije Dev. ali mala gosp.	10. uri 55 minut
9	Sobota	Korbinijan, škof; Gorgonij, muč.	zvečer.
37. teden.		Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14,	Večidel jasno in zelo prijetno.
10	Nedelja	16. pobinkoštna. Ime Marijino.	
11	Pondelj.	Protazij in Hijacint, m.	☿
12	Torek	Macedonij; Sirus; Tobija.	Ščip 19. ob 1. uri
13	Sreda	Virgilij, muč; Amijat (Ljubivoj).	37 min. zvečer.
14	Četrtek	Povišanje sv. kr.; Notburga, d.	Jesenska megla
15	Petek	Nikomed, mučenec.	po dnevi milo
16	Sobota	Ljudmila, v.; Kornelij, p.	vreme.
38. teden.		O največji zapovedi. Mat. 22.	☿
17	Nedelja	17. pobinkoštna. Lambert, šk. muč.	Zadnji krajec 26.
18	Pondelj.	Tomaž Vil., škof.	ob 4. uri 8 min.
19	Torek	Januarij, škof muč.	zvečer.
20	Sreda	† Kvatre; Evstahij, muč.; Suzana, muč.	Spremenljivo,
21	Četrtek	Matevž, apostol; Mavra, devica.	večkrat veter in
22	Petek	† Kvatre; Mavricij, muč.; Emeran, šk.	dež.
23	Sobota	† Kvatre; Tekla, d. m.; Zofija, d. m.	Dolgost dneva:
39. teden.		Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9.	od 13 ur 23 minut do 11 ur 43 minut.
24	Nedelja	18. pobinkoštna. Rupert.	Dan se skrajša za
25	Pondelj.	Kleofa, spoznovalec.	1 uro 40 minut.
26	Torek	Justina, dev. muč.; Ciprijan.	
27	Sreda	Kozma in Damijan, muč.; Kaj, šk.	Solnce stopi v
28	Četrtek	Venčeslav, kralj; Marcijan, muč.	znamenje tehtnice
29	Petek	Mihael, arhangelj; Evtihij, muč.	dne 23. ob 7. uri
30	Sobota	Hijeronim, sp., c uč.; Honorij, škof.	35 minut zjutraj.

Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Kimovec se prične z lepim jesenskim vremenom, potem naprej večinoma mrzel in vlažen, proti koncu zopet lepo vreme.

Kimovec.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
40. teden. Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 22.		
1 Nedelja	19. pobinkoštna. Roženvenska.	☀
2 Pondelj.	Leodegar, škof.	Mlaj 4. ob 8. uri
3 Torek	Kandit, spoz.; Evald, muč.	19 minut zvečer.
4 Sreda	Francišek Seraf. (Franjo), spozn.	Od začetka dež
5 Četrtek	Placit in tovariši, muč.; Gala, vd.	potem prijetno.
6 Petek	Bruno, spozn.; Fida, dev. muč.	
7 Sobota	Justina, devica; Marko, papež.	☾
41. teden. Jezus ozdravi kraljevega sina. Jan. 4.		Prvi krajec 12. ob
8 Nedelja	20. pobinkoštna. Brigita vdova.	7. uri 15 minut
9 Pondelj.	Dionizij, škof, muč.; Abraham.	zjutraj.
10 Torek	Francišek Borg., spoznovalec.	Večkrat megla
11 Sreda	Nikazij, škof; Firmin, škof.	in lepo vreme.
12 Četrtek	Maksimilijan, škof, m.; Serafin, sp.	☀
13 Petek	Edvard, kralj; Koloman, muč.	Ščip 18. ob 11. uri
14 Sobota	Kalist, papež; Domicijan, škof.	10 minut zvečer.
42. teden. Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.		Popolnoma jasno
15 Nedelja	21. pobinkoštna. Posvečevanje cerkvā.	slana in megla.
16 Pondelj.	Gal, opat; Maksima, d.	☀
17 Torek	Hedviga, vdova; Viktor, škof.	Zadnji krajec 26.
18 Sreda	Luka, evangelist; Asklepijad.	ob 10. uri 45 m.
19 Četrtek	Peter Alk, spoznovalec; Ethin, opat.	zjutraj.
20 Petek	Felicijan, mučenec; Vital, škof.	Vetrovno, ostro,
21 Sobota	Uršula, dev. muč.; Hilarijon, opat.	večkrat dež.
43. teden. Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Mat. 22.		
22 Nedelja	22. pobinkoštna. Kordula, dev. muč.	Dolgost dneva :
23 Pondelj.	Janez Kapist., spoznovalec.	od 11 ur 39 minut
24 Torek	Rafael, arhangelj.	do 9 ur 57 minut.
25 Sreda	Krišpin, mučenec; Bonifacij, papež.	Dan se skrajša za
26 Četrtek	Evarist, p. m; Lucijan in Marcel.	1 uro 42 minut.
27 Petek	Frumencij, škof; Sabina, mučenica.	
28 Sobota	Simon in Juda, apostola.	Solnce stopi v
44. teden. Jezus obudi Jajrovo hčer. Mat. 9.		znamenje škorpiona dne 23. ob
29 Nedelja	23. pobinkoštna. Narcis, škof.	4. uri 12 minut
30 Pondelj.	Klavdij, muč.; Marcel, m.	zvečer.
31 Torek	Volfgang (Volbenk), škof.	
Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Vinotok je 1. in 2. lep, potem deževen in neprijazen, 10. lep in tako proti koncu, ko postane vetrovno, ostro in pusto.		

Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Vinotok je 1. in 2. lep, potem deževen in neprijazen, 10. lep in tako proti koncu, ko postane vetrovno, ostro in pusto.

Dan	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Sreda 2 Četrtek 3 Petek 4 Sobota	God vseh svetnikov. Spomin vernih duš; Just, muč. Hubert, škof; Ida, kraljica. Karol Boromej, šk.; Modesta, dev.	 Mlaj 3. ob 11. uri 32 minut dop.
45. teden. O čolnu Gospodovem. Mat. 8.		Večidel pusto, megla in neprijetno.
5 Nedelja 6 Ponedelj. 7 Torek 8 Sreda 9 Četrtek 10 Petek 11 Sobota	24. pobinkoštna. Caharija; Emerik. Lenart, opat; Sever. Engelbert, škof; Prosdocim, škof. Bogomir, šk.; Asta, dev. Božidar, muč.; Orest, m. Andrej Avel, spozn.; Trifon, muč. Martin (Davorin), šk.; Antenodor.	 Prvi krajec 10. ob 2. uri 40 minut po noči. Deloma jasno in čez dan milo vreme.
46. teden. O dobrem semenu. Mat. 13.		
12 Nedelja 13 Ponedelj. 14 Torek 15 Sreda 16 Četrtek 17 Petek 18 Sobota	25. pobinkoštna. Martin, pap. muč. Stanislav Kostka, sp. Venerand; Serapijon, mučenec. Leopold, vojvoda; Jedert, dev. Edmund, škof; Otmar, opat. Gregorij, škof; Viktorija, muč. Odon, opat; Evgen, spoznovalec.	 Ščip 17. ob 11. uri 24 minut dop. Mrzlo, večkrat dež in sneg.
47. teden. O gorčičnem semenu in kvasu. Mat. 13.		 Zadnji krajec 25. ob 7. uri 40 min. zjutraj.
19 Nedelja 20 Ponedelj. 21 Torek 22 Sreda 23 Četrtek 24 Petek 25 Sobota	26. pobinkoštna. Elizabeta; Poncijan. Feliks Val., sp.; Edmund. Darovanje Marije Device. Cecilija, dev. muč.; Maver, muč. Klemen, pap. muč.; Felicita, muč. Janez od križa, spozn.; Flora, muč. Katarina, dev. muč. Jukunda, muč	Pusto, megla in neprijetno vreme. Dolgost dneva: od 9 ur 53 minut do 8 ur 38 minut. Dan se skrajša za 1 uro 15 minut.
48. teden. O razdejanji Jeruzalema. Mat. 24.		
26 Nedelja 27 Ponedelj. 28 Torek 29 Sreda 30 Četrtek	27. pobinkoštna. Konrad; Peter. Virgil, škof; Ahacij, škof. Eberhard, škof; Sosten, muč. Saturnin, muč.; Filomen, muč. Andrej, apostol; Justina, dev.	Solnce stopi v znamenje strelca dne 22. ob 1. uri 6 minut zvečer.
Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Listopad je začetkom pust, 6. in 7. lep, 9. sledi mrzlo deževno vreme, potem dež in sneg do konca, zadnji dnevi so mrzli.		

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Petek	Eligij, škof; Natalija, dev. muč.	☉ Mlaj 3. ob 1. uri 53 minut po noči. Nevidni obročasti solnčni mrk. Deloma jasno megla in mraz.
2	Sobota	Bibijana, muč.; Kromacij, škof.	
49. teden. O poslednji sodbi. Luk. 21.			☽ Prvi krajec 9. ob 10. uri 8 minut zvečer. Vetrovno, pusto in megla.
3	Nedelja	1. adventna. Francišek Ks.	
4	Pondelj.	Barbara, d. m.; Peter Zl.	☽ Ščip 17. ob 2. uri 36 min. zjutraj. Vidni delni lunini mrk. Rosno in večkrat dež.
5	Torek	Saba, opat; Krišpin.	
6	Sreda	† Miklavž (Nikolaj), škof; Dionzija.	☽ Zadnji krajec 25. ob 5. uri 3 min. zjutraj. Mrzlo, megla, vetrovno in sneg.
7	Četrtek	† Ambrozij, škof; Agaton, muč.	
8	Petek	Preč. spočetje Marije Device.	☽ Dolgost dneva: od 8 ur 36 minut do 8 ur 22 minut. Dan se skrajša do 21. za 19 min., potem narase do konca za 3 min. Solnce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 2. uri 1 minuto po noči.
9	Sobota	† Sir, škof; Valerija, dev. muč.	
50. teden. Janez Krstnik v ječi. Mat. 11.			☽ Zadnji krajec 25. ob 5. uri 3 min. zjutraj. Mrzlo, megla, vetrovno in sneg.
10	Nedelja	2. adventna. Evalija; Melhijad, pap.	
11	Pondelj.	Damaz, p.; Tason, op.	☽ Dolgost dneva: od 8 ur 36 minut do 8 ur 22 minut. Dan se skrajša do 21. za 19 min., potem narase do konca za 3 min. Solnce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 2. uri 1 minuto po noči.
12	Torek	Sinezij, mučenec; Maksencij.	
13	Sreda	Lucija, dev. muč.; Otilija, dev.	☽ Zadnji krajec 25. ob 5. uri 3 min. zjutraj. Mrzlo, megla, vetrovno in sneg.
14	Četrtek	Spiridion, škof; Nikazij, škof.	
15	Petek	Jernej, škof; Kristina.	☽ Dolgost dneva: od 8 ur 36 minut do 8 ur 22 minut. Dan se skrajša do 21. za 19 min., potem narase do konca za 3 min. Solnce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 2. uri 1 minuto po noči.
16	Sobota	Albina (Zorka), m.; Evzebij, škof.	
51. teden. Janez Krstnik pričuje o Jezusu. Jan. 1.			☽ Zadnji krajec 25. ob 5. uri 3 min. zjutraj. Mrzlo, megla, vetrovno in sneg.
17	Nedelja	3. adventna. Lazar, škof; Berta.	
18	Pondelj.	Gracijan, škof; Deziderat.	☽ Dolgost dneva: od 8 ur 36 minut do 8 ur 22 minut. Dan se skrajša do 21. za 19 min., potem narase do konca za 3 min. Solnce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 2. uri 1 minuto po noči.
19	Torek	Nemezij, mučenec; Favsta, vdova.	
20	Sreda	† Kvatre; Liberat, m.; Filogonij, m.	☽ Zadnji krajec 25. ob 5. uri 3 min. zjutraj. Mrzlo, megla, vetrovno in sneg.
21	Četrtek	Tomaž, *apostol; Glicerij, muč.	
22	Petek	† Kvatre; Demetrij in Honorat, muč.	☽ Dolgost dneva: od 8 ur 36 minut do 8 ur 22 minut. Dan se skrajša do 21. za 19 min., potem narase do konca za 3 min. Solnce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 2. uri 1 minuto po noči.
23	Sobota	† Kvatre; Viktorija.	
52. teden. Janez Krstnik oznan. krst pokore. Luk. 3.			☽ Zadnji krajec 25. ob 5. uri 3 min. zjutraj. Mrzlo, megla, vetrovno in sneg.
24	Nedelja	4. adventna. Adam in Eva.	
25	Pondelj.	Božič. Rojstvo Gospodovo.	☽ Dolgost dneva: od 8 ur 36 minut do 8 ur 22 minut. Dan se skrajša do 21. za 19 min., potem narase do konca za 3 min. Solnce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 2. uri 1 minuto po noči.
26	Torek	Štefan, mučenec.	
27	Sreda	Janez, evangelist; Fabijola, vdova.	☽ Zadnji krajec 25. ob 5. uri 3 min. zjutraj. Mrzlo, megla, vetrovno in sneg.
28	Četrtek	Nedolžni otročiči; Kastor, m.	
29	Petek	Tomaž, škof, muč.; Trofim, muč.	☽ Dolgost dneva: od 8 ur 36 minut do 8 ur 22 minut. Dan se skrajša do 21. za 19 min., potem narase do konca za 3 min. Solnce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 2. uri 1 minuto po noči.
30	Sobota	David, kralj; Nicefor, mučenec.	
53. teden. Simeon in Ana v tempelju. Luk. 2.			☽ Zadnji krajec 25. ob 5. uri 3 min. zjutraj. Mrzlo, megla, vetrovno in sneg.
31	Nedelja	Silvester, papež; Pavlina, muč.	

Knaauerjev stoletni koledar prorokuje: Gruden je začetkom mrzel, potem sneg, na kar ostane potem do konca bolj vlažno vreme.

Narodna krstna imena.

Boživoj, 9. vinotoka, 20. grudna.
 Boleslav, 27. velikega srpana.
 Bogovoljka, 23. velikega srpana.
 Božo, -a.
 Bogoslav, 27. m. trav., 1. rožnika.
 Beloslav, -a, 19. prosinca.
 Bogdan, -a, 19. rožnika, 7. listop.
 Borivoj, 24. velikega srpana.
 Borislav, -a, 14. listopada.
 Božena, 16. malega travna.
 Bretislav, 14. svečana.
 Boris.
 Bogoslava, 8. malega srpana.
 Boženi, 8. malega srpana.
 Branislav, -a, 3. malega srpana.
 Bogovlad, 1. malega srpana.
 Blagoje, Blagojila, 12. prosinca.
 Bogošin, 13. prosinca.
 Branimir, 29. prosinca, 30. grudna.
 Bojka, 9. sušca.
 Božana, 12. sušca.
 Branivoj, 29. sušca.
 Božislava, 16. malega travna.
 Bojslav, 31. velikega travna.
 Bratoslav, 26. malega srpana.
 Bojan, 2. velikega srpana.
 Bolemir, 11. velikega srpana.
 Blagoslav, 21. kimovca.
 Bunoslav, 6. vinotoka.
 Budvoj, 14. vinotoka.
 Branko, 17. vinotoka.
 Blagota, 24. vinotoka.
 Braslav, 11. listopada.
 Boživoj, 20. grudna.
 Blažena, 31. grudna.
 Božan.
 Bratrica.
 Budislav, 8. velikega travna.
 Budimir, 17. sušca.
 Budislava, 23. velikega travna.
 Ciril in Metod, 5. malega srpana.

Cvetoslav, 4. velikega travna.
 Celimir, 22. kimovca.
 Cvenija, 1. listopada.

Česlav, 16. malega srpana.
 Čestimir, 9. prosinca.
 Častimir, 28. kimovca.
 Čudislava, 2. vinotoka.

Dobroslav, 10. prosinca.
 Dobroslava, 19. grudna.
 Darinka, 6. prosinca.
 Dobromir.
 Dušan, 27. malega srpana.
 Danica, 5. sušca.
 Dragomir, 13. velikega travna.
 Dragomira.
 Divna, 31. prosinca.
 Daša, 6. svečana.
 Držislav, 30. malega srpana.
 Domogoj, 4. velikega srpana.
 Deša, 17. prosinca.
 Dušana, 26. prosinca.
 Daroslav, 3. svečana.
 Drenka, 7. svečana.
 Deda, 12. svečana.
 Dobrava, 16. svečana.
 Dragovan, 20. svečana.
 Danimir, 9. sušca.
 Dragoje, 10. sušca.
 Desimir, 14. sušca.
 Dražislav, 23. sušca.
 Draža, 29. sušca.
 Dušica, 4. m. trav., 11. rožnika.
 Desirad, 5. velikega travna.
 Dragovit, 6. velikega travna.
 Dušoje, 17. velikega travna.
 Daslav, 24. velikega travna.
 Dragica, 26. velikega travna.
 Darosava, 27. velikega travna.
 Dostava, 10. rožnika.

Draguška, 12. rožnika.
 Dragija, 23. rožnika.
 Domogoj, 6. malega srpana.
 Darislav, 8. malega srpana.
 Draganj, 13. malega srpana.
 Dedomir, 1. velikega srpana.
 Dobrovit, 6. velikega srpana.
 Dragorad, 25. velikega srpana.
 Dragonika, 7. vinotoka.
 Dragosta, 8. vinotoka.
 Dragislav, 12. vinotoka.
 Drživoj, 16. vinotoka.
 Duševlad, 23. vinotoka.
 Draguš, 23. listopada.
 Dedovit.
 Dobrej.
 Dobrica.
 Dobročica.
 Dobrogoj.
 Dobrost.
 Domoslav.
 Dražun.
 Dikoslava, 22. prosinca.
 Dragislav, 20. malega travna.
 Dana, 29. velikega travna.
 Deva 1. rožnika.
 Dika, 4. rožnika.

Granislava.
 Gorâzd.
 Grozdava, 5. prosinca.
 Grimislava, 21. prosinca.
 Gorislava, 29. prosinca.
 Godimir, 14. malega travna.
 Gorinka, 17. malega travna.
 Gradislava, 18. malega travna.
 Gojslava, 30. rožnika.
 Gorka, 1. malega srpana.
 Gorislav, 13. listopada.
 Gradislav, 19. listopada.
 Goroslav, 27. listopada.
 Gojmir, 2. malega travna.
 Gradimir, 29. vinotoka.

Jaromira, 15. velikega travna.
 Jaromir, 28. velikega travna.
 Jadviga, 17. vinotoka.
 Jelva.
 Jaromila.
 Joko, -a, 21. velikega srpana.
 Jaroslav, -a, 27. malega travna.

Jegor.
 Jekica, 30. kimovca.
 Jelisava, 19. listopada.
 Jelina, 21. velikega travna.
 Jelenica, 31. malega travna.

Kazimir, -a, 4. sušca.
 Krajislav.
 Krilan, -a.
 Krunoslava, 11. prosinca.
 Kanimir.
 Krešimir, 28. vinotoka, 28. svečana.
 Kosava.
 Kosava, 7. sušca.
 Krasoje, 10. malega travna.
 Kajimir, 13. malega travna.
 Kosenka, 19. malega travna.
 Krasulja, 25. velikega travna.
 Krajslav, 29. velikega travna.
 Kažimir, 8. listopada.
 Krasa.
 Krašan.
 Krgo.
 Kolomir, 25. listopada.

Ljubivoje.
 Libor.
 Ljubomir, -a, 12. malega travna.
 Ljudmila, 16. kimovca.
 Ladislav, (Vladislav), 27. rožnika.
 Lukomira, 26. v. srp., 28. rožnika.
 Libuša.
 Ljuboslava, 15. svečana.
 Ljubislava, 16. sušca.
 Ljubosav, 21. malega travna.
 Lerka, 11. velikega travna.
 Lelja, 18. malega srpana.
 Ljubačica, 4. velikega srpana.
 Libišna, 9. velikega srpana.
 Ljubidrag, 27. velikega srpana.
 Ljutomir, 30. velikega srpana.
 Ljubivoj, 26. kimovca.
 Ljubna, 6. vinotoka.
 Ljubomil, 1. listopada.
 Ljubava, 17. listopada.
 Ljuboila, 25. listopada.
 Ljuba.
 Ljutica.

Mila, 28. vinotoka.
 Mališa, 24. vinotoka.

Miljeva, 2. kimovca.
 Milogaj, 28. velikega srpana.
 Milvana, 15. velikega srpana.
 Milan, 22. velikega travna.
 Miloslava, 18. svečana.
 Miladin.
 Miljutin, 6. rožnika.
 Milislav.
 Milovan, 3. kimovca.
 Milojica.
 Mara, Mira (Marija).
 Mileva, 2. prosinca.
 Milislava, 24. prosinca.
 Milena, 2. sušca.
 Miloš, 22. rožnika.
 Milojka, 23. sušca.
 Milosava, 2. malega travna.
 Milija, 9. malega travna.
 Milotina, 12. malega travna.
 Milorad, 23. velikega travna.
 Milica, 30. velikega travna.
 Milava, 20. rožnika.

Natalija, 27. vel. srpana, 1. grudna.
 Nada, Nadina, (Naduša), 3. rožnika.
 Nikosava, 9. prosinca.
 Nevinka, 10. prosinca.
 Neda, 14. prosinca.
 Neradin, 6. malega travna.
 Negojica, 13. malega travna.
 Negomir, 21. velikega travna.
 Nosimir, 25. velikega travna.
 Netko, 19. rožnika.
 Niko, 25. velikega srpana.
 Nedeljka, 5. kimovca.
 Nišava, 6. kimovca.
 Nenada, 8. kimovca.
 Nadislav, 9. vinotoka.
 Negoslava, 11. vinotoka.
 Neša, 2. listopada.
 Nevenka, 13. listopada.
 Nedaš.
 Negoj.
 Negomir.

Olga, 21. malega srpana.
 Ostrovoj, 19. vinotoka.
 Ostrivoj, 22. velikega srpana.
 Oliva, 18. listopada.
 Osto, 19. svečana.

Prokop, 4. malega srpana.
 Pravomila, 13. malega travna.
 Pravoslava, 25. velikega srpana.
 Preslava, 14. vinotoka.
 Pribislava.
 Pribislav, 8. svečana.
 Pravoslav, 26. svečana.
 Prvinica, 9. velikega travna.
 Predivoj, 19. velikega travna.
 Prvan, 17. kimovca.
 Pribimir, 1. vinotoka.
 Petna, 3. vinotoka.
 Predislav, 20. vinotoka.
 Pero.

Rada.
 Rastko.
 Radivoj, 7. malega travna.
 Radislav (Radoslav), 24. rožnika.
 Radomir, 23. rožnika, 5. sušca.
 Ratislav, 17. prosinca, 6. listopada.
 Ratimir, 24. malega srpana.
 Ratibor, 9. velikega srpana.
 Radim, 23. malega travna.
 Radosav, 15. prosinca.
 Rada, 11. malega travna.
 Rusa, 24. malega travna.
 Raduna, 27. malega travna.
 Radovan, 1. rožnika.
 Radosava, 3. rožnika.
 Rusmir, 11. rožnika, 9. listopada.
 Radoš, 19. malega srpana.
 Roslava, 27. velikega srpana.
 Radonica, 6. kimovca.
 Rajna, 14. kimovca.
 Radobulj, 20. kimovca.
 Radomira, 27. kimovca.
 Raša, 20. vinotoka.
 Radejka, 26. listopada.
 Radonja.
 Radoš.
 Ruša.

Svetopolk, 23. velikega srpana.
 Stanislav, škof, 7. velikega travna.
 Sava, 5. grudna.
 Slavica, 28. malega travna.
 Stanimir.
 Strahomer.
 Svetoslav.
 Samo.

Slavomir, 13. prosinca.
 Stražimir, 2. grudna.
 Slavoja, 27. prosinca.
 Stanislava, 20. svečana.
 Svedorad, 7. sušca.
 Stana, 10. sušca.
 Svetovid, 13. sušca.
 Stanimir, 27. sušca.
 Srdana, 27. sušca.
 Srčonica, 10. malega travna.
 Slaviša, 18. malega travna.
 Sekana, 26. malega travna.
 Skorosava, 4. velikega travna.
 Stojmir, 12. velikega travna.
 Svetolik, 14. velikega travna.
 Smiljava, 17. velikega travna.
 Stojan, 10. malega srpana.
 Slobodin, 14. malega srpana.
 Svetomir, 28. malega srpana.
 Strašimir, 3. velikega srpana.
 Stanova, 28. velikega srpana.
 Slavan, 11. kimovca.
 Sodimir, 16. kimovca.
 Sokolica, 18. kimovca.
 Smiljka, 19. kimovca.
 Slavna, 23. kimovca.
 Sadivoj, 24. kimovca.
 Stojslava, 26. kimovca.
 Stojdrag, 8. vinotoka.
 Stremil, 10. vinotoka.
 Sibislav, 13. vinotoka.
 Stojslav, 21. vinotoka.
 Slavovit, 30. vinotoka.
 Stojšava, 31. vinotoka.
 Štislav, 7. listopada.
 Sebislav, 9. listopada.
 Smislan, 14. listopada.
 Satovit, 17. listopada.
 Stojova, 5. grudna.
 Smijan, 16. grudna.
 Stojslava, 17. grudna.
 Sebegoj.
 Slava.
 Sobeslav.
 Stagoj.
 Stamir.
 Stanigoj.
 Stojan.
 Svetogoj.
 Svetoslav.
 Svojslav.
 Srečko, 18. velikega travna.

Tugomir, 25. m. travna, 26. m. trav.
 Tješimir, 11. velikega travna.
 Tvrdislav, 14. prosinca.
 Tihoslava, 20. prosinca.
 Tešimir, 2. sušca.
 Tešivoj, 16. malega travna.
 Tihomil, 11. velikega travna.
 Tolimir, 8. kimovca.
 Taša, 25. kimovca.
 Trnjiva, 15. vinotoka.
 Travica, 18. vinotoka.
 Tihomir, 2. grudna.
 Tomislav, 21. grudna.
 Tihica.
 Tunica.

Vojteh, 23. malega travna.
 Vaclav, 28. kimovca.
 Vid, -a, 15. rožnika.
 Vera, (Veruša), 4. listopada.
 Vlasta, 23. grudna.
 Vladimir, 9. prosinca, 15. m. srpana.
 Velimir.
 Vlatko.
 Vidoslava.
 Vitko.
 Vitomir.
 Vlastimila.
 Vojsava, 3. svečana.
 Vanda.
 Velebit, 28. rožnika.
 Vratoslava, 5. vinotoka.
 Vojslava.
 Vsevlad, 26. prosinca.
 Vojmil, 10. svečana.
 Vrativoj, 13. svečana.
 Vladoj, 27. svečana.
 Velislav, 15. sušca.
 Vlada, 20. sušca.
 Viljenica, 8. malega travna.
 Vitislav, 11. malega travna.
 Vojslava, 23. malega travna.
 Vladaja, 23. malega travna.
 Vojka, 1. velikega travna.
 Vlatovit, 2. velikega travna.
 Vitoslava, 19. velikega travna.
 Vukašin, 27. velikega travna.
 Velimir, 2. rožnika.
 Vrativoj, 3. rožnika.
 Vidoslav, 15. rožnika.
 Volkosava, 19. rožnika.
 Volkatin, 7. malega srpana.

Bratislava, 16. malega srpana.
 Vitemir, 21. malega srpana.
 Vitodrag, 30. malega srpana.
 Vlastica, 6. velikega srpana.
 Vidojka, 7. velikega srpana.
 Večedrag, 12. kimovca.
 Vitodrag, 19. kimovca.
 Vojdrog, 27. kimovca.
 Vidica, 28. kimovca.
 Voja, 29. kimovca.
 Vitomir, 3. vinotoka.
 Velen, 16. vinotoka.
 Vladika, 30. vinotoka.
 Vekemir, 10. listopada.
 Večerin, 16. listopada.
 Vladiboj, 20. listopada.
 Vidosava, 20. listopada.
 Vujnka, 22. listopada.
 Vedrana, 27. listopada.
 Vladovita, 6. grudna.
 Večeslav.
 Višesava, 7. grudna.
 Vojmir, 14. grudna.
 Vlastimir, 15. grudna.

Vuksana, 19. grudna.
 Vratoje, 29. grudna.
 Vrhoslava, 29. grudna.
 Večogoj.
 Vitina.
 Vito.
 Vitomir.
 Vlastimir.

Zorana, 28. rožnika.
 Zdenka, 7. listopada.
 Zdeslav, 26. malega travna.
 Zlata, Zlatica, 19. malega srpana.
 Zvonimir, 12. svečana, 11. vinotoka.
 Zdislava, 1. prosinca.
 Zorislava, 13. prosinca, 14. grudna.
 Zivana, 2. velikega travna.
 Zorica, 13. rožnika.
 Zora, 21. malega srpana.
 Zorislav, 22. vinotoka.
 Zoran, 24. listopada.
 Želimir, 18. velikega srpana.
 Živa, 28. malega travna.
 Živko, 28. malega travna.

Dvorni koledar.

Rodopis vladajoče hiše avstrijske do konca avgusta 1898.

Franc Jožef I., cesar avstrijski, kralj ogerski, češki itd., porojen v Schönbrunnu dne 18. vel. srpana 1830. l., nastopil je vlado po odpovedi strijca cesarja Ferdinanda I. in po odstopu očeta svojega nadvojvode Franca Karola, dne 2. grudna 1848. leta, ter bil 8. rožnika 1867. leta v Budi slovesno kronan kraljem ogerskim. Poročil se je dne 24. mal. travna 1854. leta s kraljicino **Elizabeto** (Amalijo Evgenijo), hčerjo kraljeve Visokosti vojvode Maksa Bavarskega, najvišjo pokroviteljico zvezdnega reda, najvišjo voditeljico zavoda pl. gospá v Brnu in pokroviteljico zavoda pl. gospá v Inomostu itd., porojena v Posenhofnu dne 24. grudna 1837. leta; umorjena v Genevi v Švici dne 10. kimovca 1898. l.

Otroci:

Gizela (Lujiza Marija), cesaričina in nadvojvodica avstrijska, kraljčina ogerska, češka itd., lastnica več višjih redov, porojena v Laksenburgu dne 12. malega srpana 1856. l.; poročena dne 20. m. travna 1873. z Leopoldom (Maksimiljanom Jožefom Marijo Arnulfom) kraljičem bavarskim, porojenim dne 9. svečana 1846. l.

Rudolf (Franc Karol Jožef), naslednik, porojen v Laksenburgu dne 21. velikega srpana 1858. l., poročen na Dunaji dne 10. velikega travna 1881. l. s **Štefanijo** (Klotildo Lujizo Hermino Marijo Charloto), nadvojvodico avstrijsko, hčerjo Leopolda II., kralja belgijskega, porojeno v Bruselji dne 21. velikega travna 1864. l. Umrl v Mayerlingu pri Dunaji dne 30. prosinca 1889. l.

Hči; **Elizabeta** (Marija Henrijeta Štefanija Gizela), cesaričinja in nadvojvodica avstrijska, kraljčina ogerska, češka itd., porojena v Laksenburgu dne 2. kimovca 1883. leta.

Marija Valerija (Matilda Amalija), cesaričina in nadvojvodica avstrijska, kraljčina ogerska, češka itd., porojena v Budi 22. malega travna 1868. leta, poročena dne 31. malega srpana 1890. l. z nadvojvodo **Francem Salvatorjem** (Marijo Jožefom Ferdinandom Karolom Leopoldom Antonom Poduvanskim Ivanom Krstnikom Januvarijem Alojzijem Gonzago Rajnerjem Benediktom Bernardom), sinom nadvojvode Karola Salvatorja, porojenim dne 21. velikega srpana 1866. leta.

Otroci: 1. **Elizabeta Frančiška** (Marija Karolina Ignacija), porojena 27. prosinca 1892. 2. **Franc Karol Salvator**, porojen 17. svečana 1893. 3. **Hubert Salvator**, por. 30. m. travna 1894. 4. **Hedviga Imakulata Ignacija**, por. 24. kimovca 1896.

Bratje našega cesarja in kralja:

1. Nadvojvoda **Maksimilijan I.** (Ferdinand Jožef), cesar Mehikanski, porojen dne 6. mal. srpana 1832. leta; poročen dne 27. malega srpana 1857. leta z nadvojvodico **Marija Charloto** (Amalijo Avgusto Viktorijo Klementino Leopoldino), hčerjo Leopolda I., kralja belgijskega, lastnico več višjih redov, porojeno v Lackenu dne 7. rožnika 1840. leta; umrl dne 19. rožnika 1867. leta.

2. Nadvojvoda **Karol Ludovik** (Jožef Marija), c. in kr. general konjice, lastnik c. in kr. ulan. polka št. 7. načelnik cesarskemu ruskemu dragonskemu polku št. 24 in lastnik kraljevega pruskega ulanskega polka št. 8.; porojen v Schönbrunnu dne 30. malega srpana 1833. l.; tretjič poročen dne 23. mal. srpana 1873. leta z **Marijo Terezijo** (Imakulato Ferdinando Evalijo Leopoldino Adelajido Elizabeto Karolino Mihaelo Rafaelo Gabrijelo Frančiško Asiško in Pavlansko Gonzago Nežo Zofijo Bartolomejo ab Angelis), hčerjo kraljeve Visokosti Don Miguela, infanta portugalskega, porojeno dne 24. velikega srpana 1855. l.; umrl 19. vel. travna 1896.

Otroci drugega zakona:

Franc Ferdinand (Karol Ludovik Jožef Marija), nadvojvoda avstrijski d'Este, c. in kr. podmaršal, lastnik c. in kr. pehotnega polka št. 19, in načelnik car. ruskemu dragonskemu polku št. 26, porojen v Gradci dne 18. grudna 1863. leta.

Oton Franc Jožef (Karol Ludovik Marija), nadvojvoda avstrijski, c. in kr. generalmajor, lastnik c. in kr. ulanskega polka št. 1, porojen v Gradci dne 21. malega travna 1865. leta.; poročen 2. vinotoka 1886. l. z **Marijo Jožefino** (Lujizo Filipino Elizabeto Pijo Angeliko Marjeto), hčerjo kraljeve Visokosti kraljiča Jurija saksonskega, porojeno dne 31. vel. travna 1867. leta.

Sinova: 1. **Karol** (Franc Jožef Ludovik Hubert Jurij Oton Marija), porojen dne 17. vel. srpana 1887. l. 2. **Maksimilijan** (Evgen Ludovik Friderik Filip Jožef Marija), por. dne 13. mal. travna 1895. leta.

Ferdinand Karol Ludovik (Jožef Ivan Marija), nadvojvoda avstrijski, c. in kr. podpolkovnik, por. na Dunaji 27. grudna 1868.

Margareta Zofija (Marija Anuncijata Terezija Karolina Lujiza Jožefina Ivana), bivša opatica terezijanskega zavoda pl. gospá v Pragi, porojena dne 13. velikega travna 1870. leta; poročena dne 24. prosinca 1893. leta s kraljevo Visokostjo vojvodo Albertom virtemberskim, polkovnikom 4. drag. polka.

Otroci tretjega zakona:

Marija Anuncijata (Adelajda Terezija Mihaela Karolina Lujiza Pija Ignacija), porojena dne 31. malega srpana 1876. leta.

Elizabeta (Amalija Evgenija Marija Terezija Karolina Lujiza Jožefina), porojena dne 7. malega srpana 1878. leta.

3. Nadvojvoda **Ludovik Viktor** (Jožef Anton), c. in kr. podmaršal, lastnik c. in kr. pehotnega polka št. 65, in načelnik car. ruskemu pehotnemu polku «Tomska» št. 39, porojen na Dunaji dne 15. velikega travna 1842. leta.

Roditelji Njega Veličanstva cesarja in kralja:

Franc Karol (Jožef), cesarjevič in nadvojvoda avstrijski, kraljevič ogerski, češki itd., porojen dne 7. grudna 1802. leta, sin cesarja Franca I., in druge mu soproge Marije Terezije, umrl dne 8. sušca 1878. leta: poročen dne 4. listopada 1824. l. z nadvojvodico **Zofijo** (Frideriko Dorotejo), hčerjo kraljevega Veličanstva Maksimilijana I., kralja bavarskega, por. dne 27. prosinca 1805. l., umrša na Dunaji dne 28. vel. travna 1872. l.

Bratje in sestre starega očeta in njihovi potomci.

Cesariči in cesaričinje, nadvojvode in nadvojvodice avstrijske, kraljiči in kraljčine ogrske in češke.

Albreht (Friderik Rudolf), c. in kr. vojskovodja, generalni inšpektor armade, lastnik c. in kr. pešpolka št. 44, c. in kr. dragonskega polka št. 4. in c. kr. kornega artilerijskega polka št. 5, šef rusko-litavskega ulanskega polka št. 5 in ruskega pešpolka Wilmanstraua št. 87, kr. prus. generalni vojskovodja in šef 2. vzhodno-prus. grenadirskega polka št. 3, obrist-lastnik kr. bavar. chevankleger-polka št. 5 in načelnik kr. sakson. pešp. št. 103, rojen 3. velikega srpana 1817. l., poročen 1. velikega travna 1844. l. s Hildegardo, bavarsko kraljčino, vdovec 2. malega travna 1864 l., umrl 18. svečana 1895. l.

Hči: **Marija Terezija Ana**, roj. 15. malega srpana 1845. l., omož. 18. prosinca 1865. l. s Filipom, knezom virtemberskim.

Elizabeta (Franciška Marija), hči nadvojvode Jožefa Palatina, roj. 17. prosinca 1831. l. (od 15. grudna 1849. l. vdova po nadvojvodi Ferdinandu Karlu d'Este), drugič poročena na Dunaji 18. malega travna 1854. l. z nadvojvodo Karlom Ferdinandom, zopet vdova od 20. listopada 1874. l.

Otroci: **Friderik**, roj. 4. rožnika 1856. l., poroč. 8. vinotoka 1878. l. z Izabelo kroy-dülmsko. Otroci: Marija Kristina, roj. 17. listopada 1879. l.; Marija Ana, roj. 6. prosinca 1882. l.; Henrijeta (Marija Karolina Gabrijela), roj. 10. prosinca 1883. l.; Natalija, roj. 12. prosinca 1884.; Gabrijela (Marija Terezija), roj. 14. kimovca 1887. l.; Izabela (Marija Terezija Kristina Evgenija), roj. 17. listopada 1888. l.; Marija (Alica Emanuela Neža Ana), roj. 15. prosinca 1893. l.

Marija Kristina, roj. 21. velikega travna 1858. l., poroč. 29. listopada 1879. l. z Alfonzom XII., kraljem španskim, vdova od 25. listopada 1885. l., kraljica vladarica španjska. — **Karl Štefan**, roj. 5. kimovca 1860. l., poročen 28. svečana 1886. l. z Marijo Terezijo, hčerjo nadvojvode Karla Salvatorja. Otroci: Eleonora, roj. 28. listopada 1886. l.; Renata, roj. 2. prosinca 1888. l.; Karl Albreht, roj. 18. grudna 1888. l.; Mehtildis (Marija Kristina Lea Terezija Rozarija Nikogija), roj. 11. vinotoka 1891. l.; Leo (Karl Marija Ciril Metod), roj. 5. velikega travna 1893. l.; Viljem (Fran Jožef Karl), roj. 10. svečana 1895. l.; — Evgen Ferdinand, veliki in nemški mojster; roj. v Seelowitz-u 21. velikega travna 1863. l.

Marija Karolina (Ludovika Kristina), roj. 10. kimovca 1825. l., poroč. na Dunaji 21. svečana z nadvojvodo Rajnerjem, roj. 11. prosinca 1827. l.

Viljem (Fran Karl), veliki in nemški mojster, c. in kr. feldcajgmoster, generalni-artilerijski inšpektor, lastnik c. in kr. pešpolka št. 4 in št. 12 in c. in kr. kornega artilerijskega polka št. 3; šef car. ruske baterije št. 7., kralj. prus. polajsko-artileškega polka št. 1; roj. 21. malega travna 1827. l.; umrl 29. malega srpana 1894. l.

Jožef (Karl Ludovik), general konjice, lastnik c. in kr. pešp. št. 37 in najvišji poveljnik deželne brambe dežel ogerske krone; roj. 2. sušca 1833. l.

Žena: **Marija Klotilda** (Adelhajda Amalija), princezinja saksonsko-koburg-gota; roj. 8. malega srpana 1846. l., poroč. v Koburgu 12. velikega travna 1864. l.

Otroci: Marija Doroteja Amalija, roj. 14. rožnika 1867. l., poroč. na Dunaji 5. listopada 1896. l. z Njega kr. Vis. nadvojvodo orleanskim, Ludovik Filip Robert. — Margareta Klementina, roj. 6. malega srpana 1870. l. poročena v Budapešti 15. velikega srpana 1890. l. s knezom turn-takšiškim Albertom. — Jožef Avgust (Viktor Klemens Marija), dragonski nadporočnik, roj. 9. velikega srpana 1872. poroč. 15. listopada 1893. l. v Monakovem z Avgusto, bavarsko princezinjo, hčerjo Leopolda, bavarskega princa, roj. v Monakovem 28. m. travna 1875. l. Sin: Jožef (Fran Leopold Anton Ignacij Marija), roj. 28. sušca 1895. l. — Ladislav Filip (Marija Vincencij), roj. 16. m. srpana 1875. l.; umrl 6. kimovca 1895. l. — Elizabeta Henrijeta (Klotilda Viktorija Marija), roj. 9. sušca 1883. l. — Klotilda Marija Rajnerija (Amalija Filomena), roj. 9. velikega travna 1884. l.

Marija (Henrijeta Ana), roj. 23. velikega srpana 1836. l., poroč. 22. velikega srpana 1853. l. z Leopoldom II., kraljem Belgijcev.

Leopold (Ludovik Marija Fran Rajner Julij Kustorgij Gerhard), c. in kr. general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 53, šef rusko-kazanskega dragonskega polka št. 9 in prus. grenadirskega polka št. 6, roj. 6. rožnika 1823. leta.

Ernst (Karl Feliks Marija Rajner Gotfrid Cyriak), c. in kr. general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 48; roj. 8. velikega srpana 1824. l.

Rajner (Ferdinand Marija Janez Ev. Francišek Hygin.), c. in kr. feldcajgmoster, najvišji poveljnik deželne brambe v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel, lastnik c. in kr. pešpolka št. 59, načelnik prus. filirskega polka št. 39; rojen 11. prosinca 1827. l.

Soproga: **Marija** (Karolina Ludovika Kristina), druga hči nadvojvode Karla; roj. 10. kimovca 1825. l., poroč. 24. svečana 1852. leta.

Marija Antonija, sicilska princezinja, rojena 19. grudna 1814. l.; vdova 29. prosinca 1870. l. po umrlem nadvojvodi Leopoldu II., velikem vojvodi toskanskem. Otroci iz drugega zakona:

1. **Marija Izabela**, roj. 21. velikega travna 1834. l., poroč. 10. malega travna 1850. l. z Don Francesco di Paolo, grofom trapanskem, kraljevim princem obeh Sicilij, vdova 24. kimovca 1892. leta.

2. **Ferdinand IV.**, veliki vojvoda toskanski, rojen 10. rožnika 1835. leta, c. in kr. feldmaršal-lajtenant in lastnik c. in kr. pešpolka št. 66., poročen v drugem zakonu 11. prosinca 1868. l. z **Alico**, princezinjo parmsko. — Otroci iz drugega zakona: Leopold Ferdinand, stotnik, roj. 2. grudna 1868. leta Lujiza Antonijeta Marija, roj. 2. kimovca 1870. l., omož. 21. listopada 1891. l. s princem Friderikom Avgustom, vojvodo saksonskega. Jožef Ferdinand Salvator, nadporočnik, roj. 24. velikega travna 1872. leta. Peter Ferdinand Salvator, roj. 12. vel. travna 1874. l. Henrik Ferdinand Salvator, roj. 13. svečana 1878. l. Ana Marija Terezija, roj. 17. vinotoka 1879. l. Marjeta Marija, roj. 13. vinotoka 1881. l. Germana Marija Terezija, roj. 11. kimovca 1884. l. Neža Marija Terezija, roj. 20. sušca 1891. l.

3. **Karol Salvator**, roj. 30. malega travna 1839. l., umrl 18. prosinca 1892. l., por. 19. kimovca 1861. l. z Marijo Imakulato, siciljsko princezinjo, roj. 14. malega travna 1844. l. Otroci: Marija Terezija, roj. 18. kimovca 1862. l., poroč. 28. svečana 1886. l. z nadvojvodo Štefanom. Leopold Salvator, roj. 15. vinotoka 1863. l., por. v Frohsdorfu 24. vinotoka 1889. l. s princezinjo Blanko Burbonsko, roj. 7. kimovca 1868. l. Otroci: Marija Dolores Beatrica, roj. 5. velikega travna 1891. l.; Marija Imakulata (Karolina), roj. 9. kimovca 1892. l.; Marjeta Rajnerija, roj. 8. velikega travna 1894. l.; Rajner Karl (Leopold Blanka Anton Margarita Beatrica Marija Peter Jožef Rafael Mihael Ignacij Štefan), roj. 21. listopada 1895. l.; Leopold Marija Alfonz Blanka Karl Anton Beatrica Rafael Mihael Jožef Peter Ignacij, roj. v Zagrebu 30. prosinca 1897. l.

Fran Salvator, c. in kr. podpolkovnik roj. 21. v. srp. 1866. l., por. v Išli 31. m. srpana 1890. l. z nadvojvodinjo Marijo Valerijo, hčerjo Njega c. in kr. apost. Vel. cesarja Franca Jožefa I., roj. 22. malega travna 1868. l. Otroci: Elizabeta Franciška Marija Karolina Ignacija, roj. 27. prosinca 1892. l.; Fran Karl Salvator, roj. 17. svečana 1893. l.; Hubert Salvator, roj. 30. m. trav. 1894. l. Hedviga Mihaela, roj. v Išli 24. kimovca 1896. l.

Karolina Marija Imakulata, poroč. 30. velikega travna 1894. l. s princem Avgust Leopold saksonsko-koburg-gotaškim, vojvodo saksonskim, roj. 5. kimovca 1869. l. Albreht Salvator, roj. 22. listopada 1871. l., umrl 27. svečana 1896. l. Marija Imakulata Rajnerija, roj. 3. kimovca 1878. l.

4. **Marija Lujiza Anuncijata**, roj. 31. vinotoka 1845. l. poroč. 31. v. trav. 1865. l. s knezom Karlom Ibsenburg-birštanskim.

5. **Ludovik Salvator**, polkovnik, roj. 4. vel. travna 1847. l.

Sedanji vladarji evropski.

Sveti Oče Lev. XIII., (Joahim Pecci), por. dne 2. sušca 1810. l., za papeža izvoljen dne 20. svečana in kronan dne 3. sušca 1878. l.

Andora. Republika s predsednikom, voljenim na štiri leta, pod vrhovno oblastjo škofa Urgelskega.

Anglija. Kraljica Viktorija, cesarica indijska, porojena dne 24. velikega travna 1819. leta, vlada z dne 20. rožnika 1837. l., z dne 14. grudna 1861. l. vdova po vojvodi Albertu saksonsko-koburškimgotajskim.

Anhalt-Desavsko. Vojvoda Friderik, porojen 29. mal. travna 1831. leta. Vlada z dne 22. vel. travna 1871 leta, poročen z Antonijo, vojvodico saksonsko-altenburško.

Badensko. Veliki vojvoda Friderik, (Viljem Ludovik), porojen dne 9. kimovca 1826. leta, vlada z dne 24. mal. travna 1852. leta, poročen z Ludoviko, hčerjo nemškega cesarja in pruskega kralja Viljema I.

Bavarsko. Kralj Oton I., por. dne 27. malega travna 1848. l.; deželni upravitelj z dne 10. rožnika 1886. l., kraljič Luitpold, por. dne 12. sušca 1821. l., ož. z nadvojvodico avstrijsko tsekavsko Avgusto, vdovec 26. mal. trav. 1864. l.

Belgija. Kralj Leopold II., porojen dne 9. mal. travna 1835. leta, vlada z dne 10. grudna 1865. leta, poročen z Marijo Henriko, nadvojvodico avstrijsko.

Bolgarija. Knez Ferdinand I. (kraljič Koburžanski), porojen dne 26. svečana 1861. leta, voljen dne 17. velikega srpana 1887. leta, poročen z Marijo Lujizo parmsko.

Brunšvik. Državni upravitelj: kraljič Albreht pruški, porojen dne 8. velikega travna 1837. l., voljen 21. vinotoka 1885. l.

Črna gora. Knez Nikolaj I., porojen dne 7. vinotoka 1841. leta, vlada z dne 14. velikega srpana 1860. leta, poročen z Mileno Petrovno Vukotičevo.

Dansko. Kralj Kristijan IX., porojen dne 8. mal. travna 1818. leta, vlada z dne 15. listopada 1863. leta, poročen z Ludoviko, deželno grofico hesen-kazelsko.

Francija. Predsednik Feliks Faure, izvoljen dne 17. prosinca 1895. leta.

Grško. Kralj Jurij I., porojen dne 24. grudna 1845. leta, vlada z dne 31. vinotoka 1863. l., poročen z Olgo Konstantino, carevno rusko.

Hesensko. Veliki vojvoda Ernest Ludovik IV., porojen dne 25. listopada 1868. leta, poročen z Viktorijo Melito, princesinjo saksonsko-koburg-gotajsko, vlada z dne 13. sušca 1892. l.

Italija. Kralj Humbert I., porojen dne 14. sušca 1844. l., vlada z dne 9. prosinca 1878. l., poročen z Marjeto, vojvodico savojsko.

Lichtenstein. Knez Janez II., porojen dne 5. vinotoka 1840. leta, vlada z dne 12. listopada 1858. leta.

Lippe-Detmold. Knez Aleksander, rojen 1831. leta, Regent grof Ernest Lippe-Biesterfeld, vlada od 1897. leta.

Lippe-Schaumburg. Knez Jurij, rojen dne 10. vinotoka 1846. leta, vlada z dne 8. vel. travna 1893. leta, poročen z Marijo Ano, princesinjo saksonsko-altenburško.

Mecklenburg-Schwerin. Vel. vojvoda Friderik Fran (Pavel) III., porojen dne 19. sušca 1851. leta, vlada z dne 15. m. travna 1883. leta, poročen z Anastazijo, veliko kneginjo rusko.

Mecklenburg-Strelitz. Veliki vojvoda Friderik Viljem, porojen dne 17. vinotoka 1819. leta, vlada z dne 6. kimovca 1860. leta, poročen z Avgusto, kraljičino veliko-britansko.

Monako. Knez Albert Honorus Karol, porojen dne 13. listopada 1848. leta, vlada z dne 10. kimovca 1889. leta.

Nemčija. (Glej Prusijo.)

Nizozemsko. Kraljica Viljeldmina, porojena dne 31. vel. srpana 1880. leta.

Oldenburg. Veliki vojvoda Peter, porojen dne 8. malega srpana 1827. leta, vlada z dne 27. svečana 1853. leta, poročen z Elizabeto, vojvodico altenburško.

Portugalsko. Kralj Karol I., porojen dne 28. kimovca 1863. l., vlada z dne 19. vinotoka 1889. leta, poročen dne 22. velikega travna 1886. leta z Marijo Amalijo, hčerjo grofa pariškega.

Prusija. Viljem II., nemški cesar in pruski kralj, porojen dne 27. prosinca 1859. leta, vlada z dne 15. rožnika 1888. leta, poročen z Avgusto Viktorijo, vojvodico šlesvik-holštanjsko.

Reuss. (Mlajša panoga. Dom Schleiz.) Knez Henrik XIV., porojen dne 28. velikega travna 1832. l., vlada z dne 11. mal. srpana 1867. leta, poročen z Nežo, vojvodico virtembersko.

Reuss. (Starejša panoga. Dom Greiz.) Knez Henrik XXII., porojen dne 28. sušca 1846. leta, vlada z dne 9. listopada 1859. leta, poročen z Ido, kneginjo lipešavmburško.

Rumunija. Kralj Karol I., porojen dne 20. mal. travna 1839 leta, vlada po izvolitvi kakor knez z dne 20. mal. travna 1866. leta, proglašen kraljem dne 2. sušca 1881. leta, poročen z Elizabeto, kneginjo wiedsko.

Rusija. Car Nikolaj II., porojen dne 18. velikega travna 1868. leta, poročen z Aleksandrovno Feodorovno, princezinjo hesensko.

Saksonsko. Kralj Albert, porojen dne 23. mal. travna 1828. leta, vlada z dne 29. vinotoka 1873. leta, poročen z Karolino, kneginjo Waso.

Saksonski-Altenburg. Vojvoda Ernest, porojen dne 16. kimovca 1826. leta, vlada z dne 3. vel. srpana 1853. leta, poročen z Nežo, vojvodico anhalt-desavsko.

Saksonski-Koburg-Gotha. Vojvoda Alfred, porojen dne 6. velikega srpana 1844. leta, vlada z dne 24. vel. srpana 1893. leta, poročen z Marijo, veliko vojvodico rusko.

Saksonski-Meiningen-Hildburghausen. Vojvoda Jurij II., porojen dne 2. malega travna 1826. leta, vlada z dne 20. kimovca 1866. leta, poročen s Heleno, baronico hildenburško.

Saksonski-Weimar-Eisenach. Veliki vojvoda Karol Aleksander, porojen dne 24. rožnika 1818. leta, vlada z dne 8. mal. srpana 1853. leta, poročen z Zofijo, kraljičino nizozemsko.

San Marino. Republika z dvema predsednikoma, voljena na 6 mesecev.

Schwarzburg-Rudolfstadt. Knez Viktor Günther, porojen dne 23. vel. srpana 1852. leta, vlada z dne 19. prosinca 1890. leta, poročen dne 9. grudna 1891. leta z Ano Lujizo Schönbürg-Waldenburško.

Schwarzburg-Sondershausen. Knez Karol Günther, porojen dne 7. velikega srpana 1830. leta, vlada z dne 17. malega srpana 1880. leta, poročen z Marijo, vojvodico saksonsko-altenburško.

Srbija. Kralj Aleksander I., porojen dne 14. vel. srpana 1876. leta, vlada z dne 13. mal. travna 1889. leta.

Španija. Kralj Alfonz XIII., porojen dne 17. vel. travna 1886. leta. Kraljica-vladarica Marija Kristina, vdova kralja Alfonza XII., umršega dne 22. listopada 1885. leta.

Švedija in Norvegija. Kralj Oskar, por. dne 21. prosinca 1829. leta, vlada z dne 18. kimovca 1872. leta, poročen z Zofijo, vojvodico nasavsko.

Švica. Zvezna republika s predsednikom, vsako leto na novo voljenim.

Turčija. Veliki sultan Abdul Hamid II., porojen dne 22. kimovca 1842. leta, vlada z dne 1. kimovca 1876. leta.

Valdek in Pymont. Knez Friderik Adolf Herman, porojen 20. prosinca 1865. l., vlada z dne 12. v. travna 1893. l.

Virtemberško. Kralj Viljem II., porojen dne 25. svečana 1848. leta, vlada z dne 6. vinotoka 1891. leta, v drugič poročen s Charloto, princezinjo šavmburg-lippe.

Nove mere in uteži.

Od dne 1. prosinca 1876. leta rabijo naj se v javnem prometu izključno samo nove mere in uteži. Kdor od tega časa meri na staro mero ali tehta s staro tehtnico, se mu vzame mera in mora plačati od 5 do 100 gld. globe.

Nov zistem mer in utežev je decimalen, to je: deli se z desetim, kar jako olajšuje računanje.

Osnovne jednote novi meri in novim utežem so: 1. meter, 2. liter, 3. gram, 4. ar.

Mnogokratniki teh osnovnih jednot se izražajo s tem, da se spredaj postavijo števniki:

Deka	pomeni	10 krat
Hekto	»	100 »
Kilo	»	1000 »
Myria	»	10000 »

Za podrazdelitve se rabijo števniki: Deci za desetino, Centi za stotino, Mili za tisočino.

1 kilogram (*kg*) = 100 dekagramov (*dkg*) = 1000 gramov (*g*). 1 dekagram = 10 gramov.

1 hektoliter (*hl*) = 100 litrov, 1 liter (*l*) = 10 decilitrov (*dl*) = 100 centilitrov (*cl*), 1 deciliter = 10 centilitrov.

1 meter (*m*) = 10 decimetrov (*dm*) = 100 centimetrov (*cm*) = 1000 milimetrov (*mm*). 1 decimeter = 10 centimetrov = 100 milimetrov. 1 centimeter = 10 milimetrov.

Žrebanje avstro-ogerskih srečk 1.1899.

2. prosinca: 4% državnih srečk iz 1. 1854. — Kredit. srečk. — 4% tržaških srečk. — 5% za reguliranje Dunava. — Ljubljanskih srečk. — Krakovskih srečk. — Avstrijskega rdečega križa srečk.
3. » Inomostnih srečk.
5. » Solnograških srečk. — 3% avstr. zemljiško-kredit. dolžnih pisem II. izdaje.
16. » 4% ogersk. hip.-priorit. dolžnih pisem. — Kneza Salma srečk.
1. svečana: 5% drž. srečk iz 1. 1860. — Grofa St. Genois-a srečk.
15. » 3% avstr. zemlj.-kredit. srečk I. izdaje. — Mesta Stanislava srečk.
1. sušca: Srečk za zidanje stolne cerkve (Bazilike) v Budimpešti. — Ogersk. rdečega križa srečk. — Dunajskih komun. srečk.
1. m. travna: 4% državnih srečk iz 1. 1854. (Žrebanje premij.) — 4% srečk o reguliranji Tise. — Rudolfovih srečk.
1. v. travna: 5% državnih srečk iz 1. 1860. (Žrebanje premij.)
5. » 3% avstr. zemelj.-kredit. srečk II. izdaje.
15. » 3% avstr. zemelj.-kreditnih srečk I. izdaje. — 4% ogerskih hipot. priorit. dolž. pisem. — Ogerskih premijskih srečk. — Jó-sziv-srečk.
1. rožnika: Državnih srečk iz 1. 1864. — 4½% tržaških srečk.
15. » Budimskih srečk.
1. m. srpana: 4% državnih srečk iz 1. 1854. (Žrebanje serij.) — Avstr. rdečega križa srečk. Kreditnih srečk. — 4% dunajskih parobrodskih srečk. — Dunajskih komun. srečk.
15. » Kneza Salma srečk. — Grofa Waldsteina srečk.
30. » Kneza Claryja srečk.
1. v. srpana: 5% državnih srečk iz 1. 1860. (Žrebanje serij.)
16. » 3% avstr. zemelj.-kredit. srečk II. izdaje.
1. kimovca: Oger. rdečega križa srečk. — Bazilika (Budimpešta.)
5. » 3% avstr. zemelj.-kredit. srečk II. izdaje.
15. » Kneza Palfija srečk.
2. vinotoka: 4% državnih srečk iz leta 1854. — Rudolfovih srečk. — 4% srečk o reguliranji Tise.
2. listopada: 5% drž. srečk iz 1. 1860. — Dunajskih komun. srečk.

15. listopada: Ogerskih premijskih srečk. — 4% oger. hipot. priorit. dolžnih pisem. — Jo-sziv-srečk.
 16. „ 3% avstr. zemelj.-kredit. srečk I. izdaje.
 1. grudna: Drž. srečk iz l. 1864.

Lestvica za pristojbine kolekov.

Lestvica I.

Za menice in trgovske denarne nakaznice.

Za znesek do	75 gl. gl. — '05	čez	1350 do	1500 gl. gl. 1'—
čez	75 „ 150 „ „ — '10	„	1500 „ 3000 „ „ 2'—	
„	150 „ 300 „ „ — '20	„	3000 „ 4500 „ „ 3'—	
„	300 „ 450 „ „ — '30	„	4500 „ 6000 „ „ 4'—	
„	450 „ 600 „ „ — '40	„	6000 „ 7500 „ „ 5'—	
„	600 „ 750 „ „ — '50	„	7500 „ 9000 „ „ 6'—	
„	750 „ 900 „ „ — '60	„	9000 „ 10500 „ „ 7'—	
„	900 „ 1050 „ „ — '70	„	10500 „ 12000 „ „ 9'—	
„	1050 „ 1200 „ „ — '80	„	12000 „ 13500 „ „ 9'—	
„	1200 „ 1350 „ „ — '90			

in tako dalje za vsakih 1500 gld. 1 gld. več, pri čemer se ostanek manj nego 1500 gld. smatra za celih 1500 gld.

V domačih deželah izdane menice, če se kolekujejo po tej lestvici, ne smejo imeti daljšega plačilnega roka nego šest mesecev, v inozemstvu izdane pa ne daljšega nego 12 mesecev. Sicer pa se morajo kolekovati po lestvici II.

Pod izrazom «domače dežele» razumejo se dežele zastopane v avstrijskem državnem zboru, menice, ki niso izdane v okrožji teh dežel, veljajo za inozemske.

Za menice, izdane v deželah ogerske krone, ostanejo še nadalje v veljavi določbe z dne 2. vinotoka 1868. leta in se mora pri teh menicah odračunati pri določevanju, koliko je od njih po sedanjem zakonu plačati pristojbine, znesek, ki se je pri izdaji menice plačal kralj. ogerskim financam s kolekovimi znamkami ali pa neposredno po propisih.

Ako se kaka menica izda v več izvodih (sekunda, tercija itd.), mora se plačati od vsakega ista pristojbina, kakor od prvega.

Od menic v inozemstvu izdanih in na inozemstvo se gla-sečih, plačati je 2 kr. pristojbine za vsakih 100 gld., ako kroži

v naši državi. Ostanek manjši nego 100 gld. smatra se za celih 100 gld.

Pristojbine za menice, ki se izdajo v domačih deželah, plačati je poprej, nego so se na papir, ki je namenjen za menico, podpisale stranke — za menice, ki so se izdale v inozemstvu, pa preden začne krožiti po naši državi, in če menica ni plačljiva, le v inozemstvu, pa vsekako tekom 14. dnij, ko je prišla v domače dežele.

Dolžnosti kolekovanja menic more se tako-le zadostiti:

- a) če se rabijo kolekovane uradne golice;
- b) če se rabijo uradne golice, ki pa niso zadosti kolekovane ali pa tudi druge golice, ali pa se golice niti ne rabijo, pa s tem, da se za toliko, kolikor je pristojbine, oziroma popolnilne pristojbine plačati, prilepi kolekov na zadnji strani papirja, na kateri se piše menica, predno se je menica napravila. Koleki se morajo pri zato pooblaščenem uradu dati z uradnim pečatom prekolekovati.

Dan in mesec prekolekovanja, če se že ne razvidi iz odtiska, mora dotični urad vpisati v vsako znamko.

Uradno prekolekovanje se ne sme več izvršiti, ako ima papir že kak podpis izdajnika, prejemnika ali žiranta ali sploh kak podpis stranke; vsako drugačno plačevanje s koleki, kakor prekolekovanje kolekov s privatnim pečatom kacega urada, ki za to ni upravičen je neveljavno.

- c) Če pa gre za plačilo pristojbine od menice, in sicer, če je ta stran še nepopisana ob zgornjem robu; drugače pa po poslednjem inozemskem zapisku tako, da nad koleki ni nobenega prostora več za žirovanje ali kak drug zapis, in se ima preskrbeti, da se po točki b) tega paragrafa pravočasno uradno prekolekuje. Pisati čez koleke, kakor je do sedaj bil navada, ni več dovoljeno.

Če se kolekovina ni plačala ali pa vsaj v zakonitem znesku ne, ali pa ne pravočasno ali pa ne na predpisan način, določa nov zakon globo, ki je petdesetkrat toliko, kolikoršna je pristojbina po lestvici.

Trgovskim nakaznicam že prej dovoljena ugodščina, da je od njih plačati le po 5 kr., če je njihov obrok k večjemu osem dnij, velja še vedno.

Za trgovske račune (note, konti, izkaze) se je odredilo, da so računi do 10 gld. kolekovine prosti, — čez 10 gld. do 50 gld. se plača 1 kr., — čez 50 gld. pa 5 kr. pristojbine.

Kolekovina se pa mora tudi plačati, če se taki računi vpleto v tekst kakenga trgovskega pisma. Globa kakor pri menicah.

Lestvica II.

Za pravna pisma.

	Do	20 gl. gl. —'07	čez 1600 do 2000 gl. gl. 6'25
čez 20	»	40 » » —'13	» 2000 » 2400 » » 7'50
» 40	»	60 » » —'19	» 2400 » 3200 » » 10'—
» 60	»	100 » » —'32	» 3200 » 4000 » » 12'50
» 100	»	200 » » —'63	» 4000 » 4800 » » 15'—
» 200	»	300 » » —'94	» 4800 » 5600 » » 17'50
» 300	»	400 » » 1'25	» 5600 » 6400 » » 20'—
» 400	»	800 » » 2'50	» 6400 » 7200 » » 22'50
» 800	»	1200 » » 3'75	» 7200 » 8000 » » 25'—
» 1200	»	1600 » » 5'—	

Čez 8000 gld. se za vsakih 400 gld. plača 1 gld. 25 kr., pri čemer se ostanek, ki ne znaša 400 gld., smatra za polnega.

Po tej lestvici kolekujejo se dolžna pisma, z dovoljenjem vknjižbe ali brez njega, pobotnice, odstopna pisma, plačilne nakaznice, razun trgovskih, zakupne pogodbe, stave, srečke privatnih loterij i. dr., in sicer se je pri dolžnih pismih določi lznesek prejetega posojila, pri pobotnicah znesek prejetega plačila, pri odstopnih pismih znesek, za kterega se je pravica odstopila, pri nakaznicah nakazani znesek, pri zakupnih pogodbah skupni znesek zakupnine, pri stavah stavljeni znesek, pri srečkah privatnih loterij pa cena vsake posamezne srečke.

Lestvica III.

Za pravne posle.

	Do	10 gl. gl. —'07	čez 800 do 1000 gl. gl. 6'25
čez 10	»	20 » » —'13	» 1000 » 1200 » » 7'50
» 20	»	30 » » —'19	» 1200 » 1600 » » 10'—
» 30	»	50 » » —'32	» 1600 » 2000 » » 12'50
» 50	»	100 » » —'63	» 2000 » 2400 » » 15'—
» 100	»	150 » » —'94	» 2400 » 2800 » » 17'50
» 150	»	200 » » 1'25	» 2800 » 3200 » » 20'—
» 200	»	400 » » 2'50	» 3200 » 3600 » » 22'50
» 400	»	600 » » 3'75	» 3600 » 4000 » » 25'—
» 600	»	800 » » 5'—	

Čez 4000 gld. plača se za vsakih 200 gld. 1 gld. 25 kr., pri čemer se znesek, ki ne znaša 200 gld., smatra za polnega.

Po tej lestvici kolekujejo se dolžna pisma, katera se glase na prinosnika, pogodbe za služenje, pogodbe delniških društev, ki se osnujejo za več nego 10 let, družbene pogodbe, potrdila o dobitkih v loteriji, pogodbe, s katerimi se kupi upanje premičnin, kupne in menjalne pogodbe radi premičnin i. dr., in sicer je določen pri dolžnih pismih znesek, na katerega se glasi, pri pogodbah v služenji, znesek skupne plače, katero ima dobiti oni, koji stopa v službo, — ako pa v pogodbi ni določeno, koliko časa ima služba trajati, se kolekovina odmeri po trikratni letni plači. Pri pogodbah delniških društev in družbenih pogodbah se kolekovina odmeri po znesku vkupne društvene glavnice, pri potrdilih o dobitkih, po znesku dobitka, pri kupnih, menjalnih in drugih pogodbah radi premičnin, po znesku vrednosti.

Vloge, s katerimi se pri oblastvu naznanja samostojna vršitev prostega obrta, ali s katerimi se oblastvo prosi koncesije, ki je potrebna za vršitev obrta, morajo biti kolekovane:

a) na Dunaji	od prve pole gld. 6.—
b) v mestih, ki imajo nad 50.000 prebivalcev	» » » » 4.—
c) v mestih, ki imajo od 10.000 do 50.000 prebivalcev	» » » » 3.—
d) v mestih, ki imajo od 5000 do 10.000 prebivalcev	» » » » 2.—
e) v vseh drugih krajih	» » » » 1:50

Ako treba še druge pole, kolekuje se s 50 kr.

Prošnje za tobačne trafike in loterijske kolekture, za dovoljenje, da sme godba javno igrati, da smejo biti gostilne, krčme in kavarne čez policijsko uro odprte, da se smejo kazati znamenitosti, prirejati koncerti, gimnastične in gledališke predstave, se kolekujejo po 1 gld. od vsake pole.

Pri prvih in drugih vlogah se ima pristojbina plačati tudi takrat, kadar se prosi ustno, ne da bi se zapisal protokol.

Prošnja za sledeča prava:

1. Za podeljenje, potrjenje ali prenos plemskih stopinj, podeljenje redov, dovoljenje smeti nositi inozemske rede, združenje ali poboljšanje grbov, dovoljenje za spremembe ali prenese imen, podeljenje častnih mest, častnih naslovov in drugih odlikovanj, združenih z obrtnimi podjetji, se kolekujejo po 5 gld. od vsake pole.

2. Za podeljenje, priznanje ali potrjenje privilegijev, kamor spadajo tudi izključeni industrijski privilegiji se kolekujejo po 3 gld. od vsake pole.

3. Za podeljenje ali priznanje avstrijskega državljanstva, za podeljenje meščanstva ali občanstva ali za sprejem v občinsko zvezo, se kolekujejo po 2 gld. od vsake pole.

4. Prošnje za podeljenje potnih listov, za uvoz, izvoz in prevoz kuhinjske soli, tobaka, smodnika ali za dovoljenje za uvoz ali izvoz določenega blaga, ako je za to potrebno dovoljenje, se kolekujejo po 1 gld. od vsake pole.

Razpredelnica za računanje obresti.

Po 3 odstotke						Po 5 odstotkov							
kapital gld.	za eno leto		za pol leta		za 1 mesec	kapital gld.	za eno leto		za pol leta		za 1 mesec		
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.		kr.	gld.	kr.	gld.	kr.		
10	—	30	—	15	—	2 ¹ / ₂	10	—	50	—	25	—	4 ¹ / ₆
15	—	45	—	22 ¹ / ₂	—	3 ³ / ₄	15	—	75	—	37 ¹ / ₂	—	6 ¹ / ₄
20	—	60	—	30	—	5	20	1	—	—	50	—	8 ¹ / ₃
25	—	75	—	37 ¹ / ₂	—	6 ¹ / ₄	25	1	25	—	52 ¹ / ₂	—	10 ⁵ / ₁₂
30	—	90	—	45	—	7 ¹ / ₂	30	1	50	—	75	—	12 ¹ / ₂
35	1	5	—	52 ¹ / ₂	—	8 ³ / ₄	35	1	75	—	87 ¹ / ₂	—	14 ⁷ / ₁₂
40	1	20	—	60	—	10	40	2	—	1	—	—	16 ² / ₃
50	1	50	—	75	—	12 ¹ / ₂	50	2	50	1	25	—	20 ⁵ / ₆
60	1	80	—	90	—	15	60	3	—	1	50	—	25
70	2	10	1	5	—	17 ¹ / ₂	70	3	50	1	75	—	29 ¹ / ₆
80	2	40	1	20	—	20	80	4	—	2	—	—	33 ¹ / ₂
90	2	70	1	35	—	22 ¹ / ₂	90	4	50	2	25	—	37 ¹ / ₂
100	3	—	1	50	—	25	100	5	—	2	50	—	41 ² / ₃
200	6	—	3	—	—	50	200	10	—	5	—	—	83 ¹ / ₂
300	9	—	4	50	—	75	300	15	—	7	50	1	25
400	12	—	6	—	1	—	400	20	—	10	—	1	66 ⁴ / ₆
500	15	—	7	50	1	25	500	25	—	12	50	2	8 ² / ₃
600	18	—	9	—	1	50	600	30	—	15	—	2	50
700	21	—	10	50	1	75	700	35	—	17	50	2	91 ⁴ / ₆
800	24	—	12	—	2	—	800	40	—	20	—	3	33 ² / ₃
900	27	—	13	50	2	25	900	45	—	22	50	3	75
1000	30	—	15	—	2	50	1000	50	—	25	—	4	16 ⁴ / ₆

Po 4 odstotke						Po 6 odstotkov							
kapital gld.	za eno leto		za pol leta		za 1 mesec		kapital gld.	za eno leto		za pol leta		za 1 mesec	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.		gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
10	—	40	—	20	—	3 ¹ / ₂	10	—	60	—	30	—	5
15	—	60	—	30	—	5	15	—	90	—	45	—	7 ¹ / ₂
20	—	80	—	40	—	6 ² / ₃	20	1	20	—	60	—	10
25	1	—	—	50	—	8 ¹ / ₂	25	1	50	—	75	—	12 ¹ / ₂
30	1	20	—	60	—	10	30	1	80	—	90	—	15
35	1	40	—	70	—	11 ² / ₃	35	2	10	1	5	—	17 ¹ / ₂
40	1	60	—	80	—	13 ¹ / ₃	40	2	40	1	20	—	20
50	2	—	1	—	—	16 ² / ₃	50	3	—	1	50	—	25
60	2	40	1	20	—	20	60	3	60	1	80	—	30
70	2	80	1	40	—	23 ¹ / ₃	70	4	20	2	10	—	35
80	3	20	1	60	—	26 ² / ₃	80	4	80	2	40	—	40
90	3	60	1	80	—	30	90	5	40	2	70	—	45
100	4	—	2	—	—	33 ¹ / ₃	100	6	—	3	—	—	50
200	8	—	4	—	—	66 ² / ₃	200	12	—	6	—	1	—
300	12	—	6	—	1	—	300	18	—	9	—	1	50
400	16	—	8	—	1	33 ¹ / ₃	400	24	—	12	—	2	—
500	20	—	10	—	1	66 ² / ₃	500	30	—	15	—	2	50
600	24	—	12	—	2	—	600	36	—	18	—	3	—
700	28	—	14	—	2	33 ¹ / ₃	700	42	—	21	—	3	50
800	32	—	16	—	2	66 ² / ₃	800	48	—	24	—	4	—

Splošne določbe c. kr. pošte.

g pomenja gram, *kg* kilogram.

S pisмено pošto se pošiljajo navadna pisma, priporočena pisma, ekspresna pisma, dopisnice, tiskovine, vzorci blaga, poštna nakaznice, poštni nalogi in časniki in priporočene pošiljatve s povzetjem.

Pisma. Pri frankiranju pisma se pritisne znamka na gorenjem desnem oglu sprednje strani pisma, nikakor pa ne na zadnji strani. Frankirana v avstro-ogerske kraje, v Bosno in Hercegovino ter v Nemčijo namenjena, kakor tudi iz poslednjih sem dospela pisma veljajo 5 kr. (v lokalnem prometu 3 kr.), nefrankirana pa dvakrat toliko.

Pisma in pisemski zavoji ne smejo v Avstro-Ogerski, v Bosni in Hercegovini ter na Nemškem biti težji nego 250 *g*; pismom, ki se pošiljajo v druge države, ni to nobena meja, kar se tiče teže. Pisemski zavoji, odločeni za avstrijske dežele, ki tehtajo več nego 250 *g*, morajo se oddajati pri tovarni pošti. Uradni pisemski paketi pa smejo v Avstriji tehtati $2\frac{1}{2}$ *kg*; iz Avstrije na Ogersko le 1 *kg*.

Čez pisмено znamko se sme pisati naslov. Če se pa nanjo pritisne privatna štamplja, ni veljavna. Za frankiranje se ne smejo rabiti s pisemenih kuvertov izrezane znamke in koleki, ravno tako tudi ne poškodovane znamke, n. pr. take, katerim se je okrog odrezal beli rob. Znamke, ki so se že rabile, rabiti se tudi ne smejo več za frankiranje pisem.

Priporočena pisma se morajo frankirati. Za domače in inozemske dežele zadošča, če se pismo navadno zapre. V Nemčijo se priporočena pisma lahko pošiljajo tudi nefrankirana.

Povpraševalna pisma (pristojbina 10 kr.) napravijo se lahko za vsako tudi nepriporočeno pisemsko poštno pošiljatev, ki ni prišla na določeni kraj.

Dopisnice se smejo pošiljati tudi nefrankirane, če se ne priporočajo (rekomandirajo). Vsakemu je dovoljeno dati si napraviti dopisnic po privatnem obrtu, vendar morajo, kar se tiče velikosti in moči papirja biti popolnoma jednake uradnim in imeti nemški napis «Correspondenzkarte». Na dopisnice se lahko tiska in zajedno piše, a to le na zadnji strani, kajti sprednja stran je namenjena le za prejemnikov naslov, kamor pa tudi pošiljatelj more napisati svoje ime ter take opomnje, ki se tičejo pošte.

Dopisnicam v domačih deželah se lahko pripenjajo poskušnje ali vzorci blaga, če se ne pišejo potem nanje nikakersne druge, nego za poskušnje blaga ali vzorce dovoljene pismene opazke ter če so frankirane za 5 kr.

Tiskovine se morajo frankirati in se tudi lahko priporočajo.

Pošiljatve vezanih in broširanih knjig in odprte karte ne smejo biti nad 1 *kg* težke in se ne smejo bistveno razločevati od poštnih pošiljatev. V svetovnopoštnem prometu so dovoljene pošiljatve tiskovin do 2 *kg* teže, a ne smejo meriti na nobeno stran več kakor 45 *cm*.

Razven naslova, datuma in podpisa na tiskovinah ne sme biti ničesar pisanega, tudi ne kaki dostavki. Izvzete so korekturne pole, katerim se smejo pridejati dotični rokopisi, poprave in rokopisne opomnje, tičoč se tiska, dalje kurzni listi, trgovski cirkularji in ceniki (hektografirani vendar le po 20 ali več izvodov vkupe), pri katerih so dopuščene rokopisne ali mehaničnim potom napravljene izpremembe cen, imena potnikov, načina naročevanja ali plačevanja. Posebni deli tiskanega teksta pa se smejo v ta namen podčrtati, da se opozori čitatelj na kako določeno mesto. Dalje je še določeno na tiskanih vizitnicah napisati natančnejši naslov in stan pošiljalca ter pristaviti običajne črke (n. pr. p. f. itd.); na povabilih navesti ime povabljenca, dan, namen in kraj zborovanja; pri knjigotržnih naročilnih listih na zadnji strani pismeno imenovati naročene ali ponujene knjige, tiskani tekst sprednje strani pa deloma ali popolnoma prečrtati; tiskovne pomote popraviti.

Poslovni papirji, kakor: akti vsake vrste, vožna pisma, poslovni dokumenti, prepisi in izpiski aktov, muzikalije in sploh pisma, ki se ne morejo smatrati za pravo ali osobno dopisovanje, smejo se v prometu svetovne poštne zveze, izvzemši Nemčijo, pošiljati pod križnim zavitkom (tudi priporočena) do 2 *kg* teže in 45 *cm* širjave.

Vzorci se prevažajo v kraje avstro-ogerske države, v Bosno in Hercegovino, Belgijo, Bulgarijo, Črnogoro, Egipet, Francijo, Grčijo, Veliko Britanijo, Italijo, na Portugalsko, Rumunsko, Srbsko, Špansko, Švico, zjedinjene države severne Amerike in v one turške kraje, kjer se nahajajo avstrijski poštni uradi do 350 *g* teže, drugam pa in tako tudi v Nemčijo, le do 250 *g*.

Kar se tiče mere, ne smejo presežati na dolgost 30, na širokost 20 in na visokost 10 *cm*. Vzorcem in blagu za poskušnjo se ne sme priložiti nikako pismo.

Na naslovu mora biti vsakokrat opazka «vzorec» ali «poskušnja blaga».

Na naslovu sme razven tega biti navedeno: Ime ali tvrdka odpošiljateljev, tovarniško ali trgovsko znamenje poleg natančnejšega označenja blaga, številke in cene, teže in mere blaga ter koliko ga je na razpolago. Razven omenjenih podatkov se ne smejo dodajati takšnim pošiljatkam nikaka pismena naznanila ali kakeršne koli opazke.

Tudi žive čebele se morejo pošiljati po domačih krajih, na Ogersko, v Bosno in Hercegovino, Nemčijo, v razne druge dežele kot blago za poskušnjo, če so tako shranjene, da se pošta lahko prepriča o vsebini, in da ni pri prevažanju nikake nevarnosti.

Pri nezadostno frankiranih pošiljatkah s tiskovinami, poslovnimi papirji in vzorci se zahteva nedostatek od prejemnika, in sicer dvakrat toliko, za kolikor so bile premalo frankirane.

Popolnoma nefrankirane prej navedene pošiljatve se ne odpravljajo, nego se vrnejo pošiljatelju; če pa poslednji pošti ni znan, postopa se ž njim tako, kakor z nedostavnimi pismi.

Priporočene pošiljatve s povzetjem.

Priporočene (rekomandirane) stvari se morejo pošiljati po Avstro-Ogerskem, v Bosno in Hercegovino in v nekatere tuje dežele (glej «povzetja v inozemstvu») tudi s povzetjem, in sicer po domači državi ter v Bosno in Hercegovino do 500 gld., drugam pa do 200 gld. = 400 mark = 500 frankov. Pri takih pošiljatkah, za katere veljajo ravno iste pristojbine, kakor za navadno priporočene, se mora napisati na vrhu nad naslovom beseda «povzetje», če so namenjene v inozemstvo pa «remboursement». Precej zraven ali pa spodaj naj se navede povzetni znesek s številkami, a goldinarji tudi z besedo, in sicer vedno v denarni veljavi tiste države, kamor se pošiljatev glasi, tedaj v Nemčijo v markah, v Svico in v Francijo v frankih itd. Pod zneskom pa mora pošiljatelj natanko in razločno zabeležiti svoj naslov. Da ne nastanejo kake pomote, treba je med tem naslovom in onim, ki označuje prejemnika, pustiti nekoliko praznega prostora.

Kakor brž je prejemnik znesek vplačal in pošiljatev prevzel, odtegne dotični poštni urad od povzetnega zneska pristojbino za navadno poštno nakaznico in 5 kr. terjalnih stroškov, ostanek pa pošlje oddajalcu po nakaznici.

Poštna pristojbine.

Avstro-Ogersko in Nemčija: Pisma do 20 *g* (Nemčija le 15 *g*) 5 kr. (mestni promet 3 kr.), do 250 *g* 10 kr. (mestni promet 6 kr.), dopisnica 2 kr.; dopisnica z odgovorom 4 kr., priporočitev 10 kr. (mestni promet 5 kr.), vzratni list 10 kr. (mestni promet 5 kr.), ekspres 15 kr., tiskovine do 50 *g* 2 kr., do 150 *g* 3 kr., (v Nemčijo le do 100 *g*) do 250 *g* 5 kr., do 500 *g* 10 kr., do 1000 *g* 15 kr., vzorci v avstro-ogerske kraje do 250 *g* 5 kr., do 350 *g* pa 10 kr.; v Nemčijo do 250 *g* 5 kr., ker se težji ne smejo pošiljati.

Bosna in Hercegovina: Pisma 5 kr. do 20 *g*, dalje do 250 *g* pa 10 kr., kakor za Avstro-Ogersko. Ekspresne pošiljatve so dopuščene samo v kraje, kjer so pošte.

Črnagora: Pisma za vsakih 15 *g* po 5 kr., dopisnice 2 kr. (z odgovorom 4 kr.), za tiskovine in vzorce veljajo iste pristojbine, kakor v Srbijo. Poslovni papirji niso dopušteni.

Srbija: Pisma za vsakih 15 *g* po 7 kr., (v mejnem prometu oziroma z Ogerskega 5 kr.), dopisnica 4 kr. (za Srbijo z odgovorom 8 kr.) Tiskovine do 50 *g* in poslovni papirji 2 kr., vzorci za naročila za vsakih 50 *g* 2 kr., priporočila 10 kr., vzratni list 10 kr., ekspres 15 kr.

Poštna nakaznice v domačih deželah.

Za zneske do 10 gld. 5 kr., do 50 gld. 10 kr., do 150 gld. 20 kr., do 300 gld. 30 kr., do 500 gld. 50 kr.

Poštna nakaznice v Bosno in Hercegovino in iz Bosne in Hercegovine

so dopuščene do 500 gld. in znaša pristojbina do 20 gld. 10 kr. od 20 do 50 gld. 20 kr.; od 50 do 150 gld. 40 kr.; od 150 do 300 gld. 60 kr. in od 300 do 500 gld. 1 gld.

Poštni nalogi

posredujejo poplačevanje menic, računov, kuponov itd. in se morejo poslati na vse pošte avstro-ogerske države, v Bosno in Hercegovino ter v Turčijo in sicer v Adrijanopelj, Beirut, Konstantinopel, Solun in Smirno, kjer se nahajajo avstrijske pošte, slednjič tudi v Nizozemsko v znesku največ 500 gld. — v Bel-

gijo, Nemčijo, Egipet, Francijo (Algir), Italijo, Luksemburško, Norvegijo (naj se naredi naslov na pošto v Pragi), Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis do 400 gld. (800 mark ali 1000 frankov).

Poleg uradnega vzorca (cena $\frac{1}{2}$ kr.), adresira se terjatev utemeljujoči dokument (pobotan račun itd., toda znesek mora biti pisan s črkami) kot priporočeno pismo, n. pr.: «Na poštni urad v . . . «Poštni nalog». Kakor hitro je znesek vplačan, prejme oddajalec poštnega naloga znesek, odštevši pristojbino poštne nakaznice in 5 kr. terjalnih stroškov za vsak dokument, na kateri se je dobilo plačilo. Če se poštni nalog ne sprejme, pošlje se nazaj zastonj. Pristojbine so torej kakor za priporočena pisma, poštno nakaznico in vsako pobotnico itd. 5 kr. terjalnih stroškov.

Poslati dokumente poštnega naloga na kakšen drugi kraj nego se je navel s prva, je dovoljeno.

Denarne in tovarne pošiljatve.

Denarna pisma: Za Avstro-Ogersko do 250 g 50 gld. vrednosti do 10 milj daljave 15 kr., nad 10 milj 27 kr., od 50 do 300 gld. do 10 milj daljave 18 kr., nad 10 milj 30 kr., za vsakih daljših 150 gld. 3 kr. več, — iz Avstro-Ogerskega v Nemčijo do 300 gld. vrednosti do 10 milj 18 kr., nad 10 milj 30 kr., za vsakih daljših 150 gld. pa 3 kr. več.

Poštni zavoji (paketi): Za Avstro-Ogersko do $\frac{1}{2}$ kg do 10 milj 12 kr., nad 10 milj 24 kr.; za zavarovanje pristojbina po 3 kr. do 50 gld., od 50 do 300 gld. 6 kr.; za vsakih nadaljnjih 150 gld. pa po 3 kr. več.

Avstro-Ogerska in Nemčija: do 5 kg do 10 milj 15 kr., nad 10 milj 30 kr.; za vsak nadaljni kg do 10 milj 3 kr., 20 milj 6 kr., 50 milj 12 kr., 100 milj 18 kr., 150 milj 24 kr., nad 150 milj 30 kr. več; vrednostna taksa do 300 gld. 6 kr., za vsakih nadaljnjih 150 gld. po 3 kr. več. Pošiljatve se dopuščajo le do 50 kg.

Za pošiljatve v Bosno, Hercegovino in Novi Bazar plača se do 500 g 30 kr., od $\frac{1}{2}$ kg do 5 kg 50 kr. Za težje pošiljatve računa se do Imotskija ali Broda gori navedena vozarina in vrednostna taksa odpadajoča za Avstrijo, naprej pa za vsaki kg 8 kr. vozarine in vrednostna taksa za vsakih 150 gld. 3 kr. več.

Povzetja v domačih deželah

morejo se pošiljati na vse pošte avstro-ogerske države do 500 gld.

Za vsako pošiljatev s povzetjem se poleg vozarine plača še posebna provizija. Ta znaša za vsaka 2 gld. 1 kr., najmanj pa 6 kr., tudi pisma se pošiljajo lahko s povzetjem. Povzetja brez navedene vrednosti do 250 g se pošiljajo s pisemsko pošto.

Pošiljanje pisem v svetovni poštni zvezi.

a) Pisma za vsakih 15 g 10 kr., za dopisnice 5 kr., z odgovorom 10 kr.; b) tiskovine: za vsakih 50 g 3 kr. do največje teže 2000 g; c) vzorci blaga do 50 g 5 kr., do 100 g 6 kr., dalje od vsakih 50 g do največje teže 250 g oziroma 350 g 3 kr. več; d) trgovinski papirji do 150 g 10 kr., do 200 g 12 kr., do 250 g 15 kr., potem pa za vsakih 50 g do 2000 g 3 kr. več; e) priporočitev 10 kr., vzratni list 10 kr., ekspres 15 kr.*

Za dežele in kraje, ki niso pri svetovni poštni zvezi, se računijo tudi ravno navedene pristojbine, razloček je samo ta, da se pošiljatve večinoma ne morejo priporočiti, dostikrat še celo ne frankirati do tistega kraja, kamor so namenjena in da se dopisnice smejo odpravljati le v Kaplandijo v južni Afriki.

Poštna nakaznice v inozemstvu

in sicer v Argentinsko republiko, Belgijo, Bolgarijo, Chile, Dansko, Kongo, Nemčijo in nemške kolonije, Anglijo in posamične kolonije, Filandijo, Francijo (Algir, Tanger, Maroko in Sanzibar), Japan, Italijo, Kanado, Luksemburško, Nizozemsko, Norvegijo, Portugalsko z Madeiro in Azori, Rumunijo, Sijam, Švedijo, Švico, Tripolis, Tunis, Turčijo in Zjedinjene države so dopuščene do 200 gld., v Egipet, Črnogoro in Srbijo pa do 500 gld. in znaša pristojbina v Nemčijo do 20 gld. 10 kr., potem pa za vsakih 10 gld. 5 kr. več, v druge dežele, izvzemši Črnogoro in Srbijo, pa za vsakih 10 gld. po 10 kr. Za Srbsko in Črnogoro veljajo ravno tiste pristojbine, kakor v Bosno in Hercegovino.

Brzobjavne poštna nakaznice so dovoljene: v Belgijo, Bolgarijo, Dansko, Francijo, Italijo (izvzemši Tripolis), Japan (in sicer le v Tokio in Yokohamo), Luksemburško, Nemčijo, Nizozemsko, Norvegijo, Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis do 200 gld.;

* V katere inostranske dežele so ekspresne pošiljatve dopuščene, izve se pri vsakem poštnem uradu.

Egipet (a le v Aleksandrijo, Ismalio, Kairo, Port-Said in Suez), Srbijo in Črnogoro pa do 500 gld.

Poštni zavoji do 3 *kg* v inozemstvu po nizki vozarini so dopuščeni v naslednje dežele: Anglijo in kolonije, Apio (5), argentinsko republiko, Ascension, Belgijo (5), Bolgarijo, Chile (5), Dansko (5), Egipet (5), Islandske (5), Italijo (5), Japan (5), Kamerun (5), Kanado, Kitaj (5), Kolumbijo, Kongiško državo (5), Kostariko, Luksemburško (5), Malto, Meksiko, Nizozemsko (5), Norvegijo (5), Oranje, Portugalsko, Rumunijo, Salvador, Srbijo (5), Straits-Settlements (5), Španijo, Švedijo, Tanger, Togo (5), Transvalsko republiko, Turčijo (c. kr. pošte), Uragvaj, Sanzibar (5), (Pristavljena številka (5) pomeni, da se v onih deželah vsprejemajo pošiljatve po 5 *kg* teže.

Povzetja v inozemstvo

in sicer v Belgijo †, Dansko †, Nemčijo †, Angleško, Francijo †, Helgoland, Italijo †, Luksemburško †, Nizozemsko †, Norvegijo †, Portugalsko, Rumunijo †, Španijo, Švedijo †, Švico † in severo-ameriške Zedinjene države se vsprejemajo do zneska 200 gld., Egipet in Srbijo do 500 gld. avstr. velj., v dežele z † zaznamovane, se tudi vsprejemajo priporočena povzetja. Provizija znaša pri voznopoštnih povzetjih (izvzemši vozarino) v Nemčijo in Švico 1 kr. za vsak goldinar, najmanj pa 6 kr.; v Srbijo do 12 gld. 6 kr., potem pa za vsaka 2 gld. 1 kr. več, a v druge dežele 10 kr. za vsakih 10 gld.

Brzobjavni cenik.

Taksa za vsako besedo, Najmanjša taksa.

Lokalne brzobjavke	1 kr.	20 kr.
V Avstro-Ogerski	3 kr.	30 kr.
V Bosno in Hercegovino		
V Bosni in Hercegovini		
V Nemčijo		

Za besedo velja do 15 črk ali 5 številk; naslov in podpis se ravno tako zaračunja kakor tekst.

Evropski promet.

Pristojbina za vsak telegram po 30 kr. temeljne takse in nastopne takse za vsako besedo, sestavljeno iz 15 črk ali 5 številk.

Algir 13 kr. — Anglija 13 kr. — Belgija 11 kr. — Bolgarija 9 kr. — Črna gora iz Dalmacije 3 kr., sicer 4 kr. — Dansko 11 kr. — Francija, Korzika in Monako 8 kr. — Gibraltar 17 kr. — Grecija (celina), Evbeja in Poros 21 kr. — Krf čez Trst 13 kr., na druge otoke 22 kr. — Italija, mejni promet 4 kr., sicer 8 kr. — Kanarski otoki 13 kr. — Luksemburško 11 kr. — Malta 19 kr. — Nizozemsko 11 kr. — Norvegija 16 kr. — Portugalsko 17 kr. — Rumunija 6 kr. — Rusija evropska 12 kr. — Srbija 4 kr. — Španija celina 14 kr. — Karnerski otoki 44 kr. — Švedsko 12 kr. — Svica s Tirolskega, Predarelskega in iz Lichtensteina 3 kr., sicer 4 kr. — Tripolis 61 kr. — Tunis 13 kr. — Turčija evropska, čez Bosno 14 kr., čez Trst 19 kr.

Važnejša določila poštne hranilnice.

Vsi poštni uradi sprejemajo med navadnimi uradnimi urami tudi denar v svojo hranilnico in dajo po potrebi vsakoršna pojasnila o vplačevanju in izplačevanju.

Vložnik je vsakdo, kadar sam ali zanj kdo drugi vloži znesek, večji kakor 50 kr. Znesek mora biti s 50 deljiv. Vložnik sme imeti le eno poštno hranilno knjižico in te vrednost ne sme presegati 1000 goldinarjev.

Prvo vlogo mora vložnik sam vložiti, da se podpiše s svojim navadnim podpisom v knjižici na določenem mestu in na nasprotnem potrdilu ter pove stan, kraj, dan, mesec in leto rojstva ter svoje stanovanje; izvoli si tudi lahko »geslo« (to je kako poljubno besedo, katera mu v mogočih slučajih spričuje lastninsko pravico), kar pa napiše le v »protipis«, sam pa si jo dobro zapomni. Knjižica in nje vročenje je brezplačno.

Vsako vlogo vpiše poštni uradnik v knjižico in vrhu tega pošlje vložniku poštni urad še prejemno potrdilo. Najmanjša vloga je 50 kr., katero sprejemajo vsi poštni uradi.

Za manjše zneske kakor 50 kr. so pa poštni hranilni listki. Listki se dobe po vseh zalogah poštних potrebščin po 5 kr. z vtisnjeno petkrajcarsko znamko. Na tak hranilni listek se potem prilepi še devet petkrajcarskih poštних znamk, kar znaša z vtisneno ravno 50 kr. Te listke z znamkami izpolnjene sprejemajo potem vsi poštni uradi kot vloge po 50 kr.

Znesek od 1 goldinarja do 20 goldinarjev se takoj lahko vzame iz poštne hranilnice pri vsakem poštnem uradu, toda se mora najmanj 50 kr. še pustiti v hranilnici na tisto knjižico. Zneske pod 1 goldinarjem in nad 20 goldinarjev treba je pa pri poštnem uradu odpovedati, na kar se znesek navadno že v treh dneh izplača.

Vloge se obrestujejo po 3 odstotke.

Vložnik mora zahtevati, da se za njegovo ulogo nakupijo državni obrestonosni papirji; mora pa tudi že take vložiti v poštno hranilnico ter dobi posebno rentno knjižico.

Obresti v poštni hranilnici so proste dohodninskega in tudi drugih davkov. Vložna knjižica poštne hranilnice je nedotakljiva last vložnikova, ne more se mu ne vzeti, ne zastaviti, pa tudi ne zarubiti.

V čekovni oddelek stopi vložnik lahko tedaj, kadar vloži v poštno hranilnico najmanj 100 goldinarjev, katere mora imeti vložene, dokler hoče ostati pri čekovnem oddelku. V tem oddelku se na račun vložnika, ki je pri čekovnem oddelku, vplačujejo nakazane vsote in se morejo tudi nakazati poljubni zneski na katerokoli osebo ali tvrdko. Potrebne tiskovine za objavo pristopa z zavitkom, dajo poštni uradi brezplačno.

Natačen pouk o poštni hranilnici se nahaja v vložni knjižici.

Natačen pouk o čeku in njega porabi z vzorcem položnih listov in čekov dobi se pri poštah uradih brezplačno.

Novi denar v avstro-ogerskem cesarstvu.

primerjan s sedanjim in z denarjem poglavitnih držav v Evropi.

Kos za 20 kron	= 10 gld.	Kos za 20 vinarjev*	= 10 kr.
» » 10 »	= 5 »	» » 10 »	= 5 »
» » 1 krono	= 50 kr.	» » 2 »	= 1 »
» » 1/2 krone	= 25 »	» » 1 »	= 1/2 »

Kosi za 20 in 10 kron so zlati, oni za 1 in pol krone srebrni, kosi za 20 in 10 vinarjev so iz nikla in oni za 2 in 1 vinar iz bronu.

* Nemški «Heller» smo poslovenili «vinar», dokler se merodajni slovenski krogi ne zedinijo za kako drugo ime, morebiti «novčič»? Vinar je pri nas znan že iz starih časov.

1) $\left. \begin{matrix} \text{onkin} \\ \text{zlotov} \end{matrix} \right\} =$	11 kron in 29 v.	1) $\left. \begin{matrix} \text{napoleon} \\ \text{frank} \end{matrix} \right\} =$	19 kron in 4 v.
10) $\left. \begin{matrix} \text{onkin} \\ \text{zlotov} \end{matrix} \right\} =$	112 » » 90 »	10) $\left. \begin{matrix} \text{napoleon} \\ \text{frank} \end{matrix} \right\} =$	190 » » 45 »
100) $\left. \begin{matrix} \text{onkin} \\ \text{zlotov} \end{matrix} \right\} =$	1129 » » 1 »	100) $\left. \begin{matrix} \text{napoleon} \\ \text{frank} \end{matrix} \right\} =$	1904 » » 52 »
1000) $\left. \begin{matrix} \text{onkin} \\ \text{zlotov} \end{matrix} \right\} =$	11290 » » 13 »	1000) $\left. \begin{matrix} \text{napoleon} \\ \text{frank} \end{matrix} \right\} =$	19045 » » 16 »
1) $\left. \begin{matrix} \text{mark} \\ \text{vinarjev} \end{matrix} \right\} =$	1 kron in 17 v.	1) $\left. \begin{matrix} \text{frank} \\ \text{vinarjev} \end{matrix} \right\} =$	24 kron in 2 v.
10) $\left. \begin{matrix} \text{mark} \\ \text{vinarjev} \end{matrix} \right\} =$	11 » » 75 »	10) $\left. \begin{matrix} \text{frank} \\ \text{vinarjev} \end{matrix} \right\} =$	240 » » 17 »
100) $\left. \begin{matrix} \text{mark} \\ \text{vinarjev} \end{matrix} \right\} =$	117 » » 56 »	100) $\left. \begin{matrix} \text{frank} \\ \text{vinarjev} \end{matrix} \right\} =$	2401 » » 74 »
1000) $\left. \begin{matrix} \text{mark} \\ \text{vinarjev} \end{matrix} \right\} =$	1175 » » 63 »	1000) $\left. \begin{matrix} \text{frank} \\ \text{vinarjev} \end{matrix} \right\} =$	24017 » » 43 »

1 dolar = 4 krone 94 vinarjev.

Kos za	1 zlat 9 fr. in 51 cent.	1 krona	87 pfenigov
20 kron	1 napoleon in 1 fr.		1 frank in 5 cent.
	17 mark in 59 pfen.	$\frac{1}{2}$ krone	43 pfenigov
	20 frankov in 99 cent.		52 cent.
	4 dolarje 5 cent.	20 vinarjev	18 pfenigov
Kos za	8 mark in 70 pfen.		21 cent.
10 kron	10 frankov in 50 cent.	10 vinarjev	9 pfenigov
	2 dolarja $2\frac{1}{2}$ cent.		10 cent.

Španske pezete po 100 centimov, srbski dinarji po 100 par, grške drahme po 100 lept, rumunski lei po 100 ban, bolgarske leve po 100 stotink, italijanske lire po 100 centimov in cesarske ruske polovinke novega kova imajo vse edinico franka, enake so torej vse 95 vinarjev.

Primerjalni razkaz med novo našo krono in frankom.

Franki	Krone	Vinarji	Krone	Franki	Centezimi
$\frac{1}{2}$	—	47	$\frac{1}{2}$	—	52
1	—	95	1	1	5
2	1	90	2	2	10
3	2	87	3	3	13
4	3	81	4	4	19
5	4	76	5	5	25
6	5	71	6	6	30
7	6	66	7	7	35
8	7	62	8	8	39
9	8	57	9	9	45
10	9	52	10	10	50
20	10	5	20	20	09

Franki	Krone	Vinarji	Krone	Franki	Centezimi
30	28	57	30	31	50
40	38	9	40	42	—
50	47	61	50	52	50
60	57	13	60	63	1
70	66	66	70	73	50
80	76	18	80	84	1
90	85	70	90	94	51
100	95	23	100	105	—
200	190	45	200	210	2
300	285	67	300	315	4
400	380	90	400	420	5
500	476	13	500	525	9
600	571	35	600	630	14
700	666	57	700	735	7
800	761	80	800	840	11
900	857	3	900	945	12
1000	952	26	1000	1050	13

20 centezimov je enako 19 vinarjev, 20 vinarjev je enako 21 centezimov. Od 1 do 20 centezimov treba je šteti 1 centezim enako enemu vinarju, ker drobcev ni.

NB. Krone spremenimo v franke, ako pomnožimo število kron s številom 1·050135, n. pr. 25 kron je enako: 25 krat 1·050135 = 26·24 ali 26 frankov 24 cent. — Franke spremenimo v krone, ako pomnožimo število frankov s številom 0·952258, n. pr. 25 frankov je enako: $25 \times 0·952258 = 23·81$ kron ali 23 kron 81 vinarjev.

Ploskovne mere.

1 danska milja	7.532 km
1 angleška milja	1.609 „
1 morska milja vseh narodov	1.852 „
1 francoska morska milja (= 3 morske milje)	5.556 „
1 norveška milja	11.295 „
1 ruska vrsta	1.067 „
1 švedska milja	10.688 „
1 geografična milja	7.420 „
1 stopinja ekvatorja = 15 geogr. milj	111.306 „

Slovincem za novo leto.

Podarjam Vam, Slovenci, v dar
Za novo leto koledar,
Da čase kaže in vremena
Deževna, jasna in meglena.

Obilo nudi Vam voščil,
Kar širni svet jih bo delil,
Pred vsem pa koledar ta časni
Želi, da nam se vreme zjasni.

Slovinci! Naj bi leto to
Iz nas izgnalo staro zlo,
Zlo grozno bratskega prepira,
Ki v njem nam blagostanje hira.

Izgine naj osebna strast,
Skrb bodi nam naroda čast;
Čuj, viši kličejo obziri;
Pomiri narod se, pomiri!

Od treh strani te trè sovrag,
In narod moj, ne upaj zmag,
Ker v dobi lastnega razpora,
Oh, narod! vse propasti mora!

Zato zjedini rod se moj,
Zjedinjen brani si obstoj;
V neslogi se ne boš ojačil,
Sovrag te stri bo in potlačil.

Uči naj te sovražni grom,
Kako ti je braniti dom,
Vrste so vse tačas jedine,
Ko gre za čast se domovine.

Le narod naš tako je nor,
Da neti mej saboj razpor,
V razporu tem moči porablja,
Da vrag ga lože ugonablja.

Saj nismo deca le, žené,
Saj vendar zreli smo možjé:
Nikar ne rij za samočastjo,
Ko narod ves je pred propastjo.

Ne sekajmo sami si ran,
Moči rabimo domu v bran;
Kraljestvo v sebi razdeljeno
Ne obstoji, je izgubljeno.

To novo leto kliče naj:
Brat bratu roko v spravo daj!
Hej, z združeno močjo nad vruga
In mora biti naša zmaga.

In solnce zlatega bo tek
Porodil nam slobode vek,
Brez mrka solnce in brez sence
Sijalo bode na Slovence.

Anton Hribar (Korinjski).

Ivan Vesel Koseski

slovenski pesnik.

Ob stoletnici njegovega rojstva napisal M. P. Podkrajec.

Kdo je mar?

Taka glava korenine

Je slovenski oratar.

Koseski.

Vrlo znamenita je v zgodovini slovenske književnosti prijazna lukoviška okolica na Gorenjskem. Zagledala je ondi luč sveta trojica mož, ki se je mej Slovenci proslavila s svojimi duševnimi deli. V mični Vrbi se je rodil znani originalni pesnik in učenjak dr. Jakob Župan, na ljubkem Brdu je tekla zibel nadarjenemu, ženijalnemu, a prerano zamrlemu pripovedniku našemu Janku Kersniku. Spodnje Koseze pa so nam podarile pesnika-buditelja Ivana Vesela Koseskega; moža, ki je v dóbi našega preporoda navdušeno stal na strani nepozabnega dr. Bleiweisa, dramil z vnetimi, gorečimi rodoljubnimi pesnimi rojake svoje in si tako pridobil nevenljivih zaslug za narodno probujó Slovencev.

In letos je preteklo uprav sto let, kar se je rodil ta mož. Naj se tedaj spomni s skromnimi vrsticami tudi naš koledar tega, za naš narod ob času preporoda tako znamenitega moža povodom stoletnice njegovega rojstva, in naj se tako oddolži njegovim manom vsaj nekoliko, kakor so se oddolžili njegovi rojaki in častilci, ki so v njegov spomin dné 14. velikega srpana 1898. l. v njegovem rodnem kraju priredili lepo narodno svečanost in mu vzdali v rojstno hišo pominsko ploščo!

I.

Rodil se je Ivan Vesel Koseski v Spodnjih Kosezah, vasi fare moravške, dné 12. kimovca l. 1798. Pri njegovi

rodni hiši se je reklo pri «Bokšetu», katero ime se je ohranilo do današnjih dnij, samo da ondi gospodari danes popolnoma tuj rod. «Bokšetov» dom je bil preje eden najtrdnjših

in najuglednejših v celi okolici; zato je tudi lahko vzdrževal dijaka. Ljudske šole in gimnazijo je pohajal v Celji, kjer je bil vrstnik znanemu štajerskemu rodoljubu Antonu Žuži; ta je tudi priobčil v »Kresu« nekaj zanimivih podatkov o Veseludijaku. Dve leti liceja je završil v Ljubljani, kjer je občeval z Vodnikom, Čopom in nekoliko tudi s Prešernom. Nato se je napotil kot pravoslovec na Dunaj in v Gradec. Dovršivši svoje nauke je najprej služboval pri kameralnem uradu v Ljubljani, potem v Gorici in Tolminu ter naposled dolgo vrsto let v Trstu, kjer je dosegel čin višjega finančnega svetnika. Iz Trsta je vsako leto zahajal po nekaj tednov na razvedrenje v Gorico ali njeno okolico in parkrat posetil tudi svoj rodni kraj.

Leta 1852. je zadela Koseskega velika nesreča. Naredila se mu je na lici otekline (tor) in zdravniki so mu jo prerezali, morda po nepotrebnem. Vsled nespretne operacije skrčil se mu je ves život. Roke in posebno noge so mu odrevenele, da niso nič čutile, niti šivankinih pikov. Da bi zadobil zopet telesno gibčnost, podal se je v abanske toplice pri Padovi. Te so mu dobro godile, tako, da je leta 1856. že popolnoma okrevale. Vendar mu je ostala še vedno neka okornost. Vsled tega je oslabil tudi njegov spomin in njegov duh je otemnel.

Učakal je Koseski visoko starost in preživel malone vse svoje vrstnike ter videl bohotno iti v klasje seme, ki ga je sejal v mladih letih po svojih krepkih rodoljubnih spevih. Šestinosemdeset let star se je vlegel 26. sušca l. 1884. v Trstu k večnemu počitku. Tržaški Slovenci so mu priredili svečan pogreb, ob gomili pa mu je ginljivo govoril v slovo mnogoleten njegov prijatelj in pesnik Francišek Cegnar.

II.

Ogledali smo si v glavnem obrisu življenje Koseskega, sedaj pak se obrnimo k njegovim delom, k njegovim pesnim. Obširna zbirka jih je; izdala jih je »Matica Slovenska« l. 1870.

pod naslovom: »Razna dela, pesniške in igrokazne, Jovana Vesela-Koseskega, finančnega svetovavca. V Ljubljani. Vel. 8°. Str. 690.« Tej knjigi sledil je, istotako v založbi »Slovenske Matice«, l. 1879. »Raznim delom pesniškim in igrokaznim Ivana Vesela Koseskega dodatek. V Ljubljani. 1879. 8°. Str. 65«; mimo tega nahaja se v Letopisih Matičinih iz let 1877. in 1878. Koseskega prestava Dantejeve »Divina comedia«. Nikakor ni naš namen, spuščati se podrobno v Koseskega pesni. Tukaj hočemo podati le šopek najlepših cvetk iz njegovega pesniškega vrta pak primerno označiti, kakšno mesto zavzema pesnik Koseski v naši slovstveni, izlasti pa še v naši prosvetni zgodovini.

Vže kot dijak pečal se je Koseski najrajše s pesniškimi deli in začel tudi sam zlagati pesni. Bile pa so te pesni iz večine nemške, vendar se nam je izza mladih njegovih let ohranila tudi jedna slovenska, namreč sonet »Potažba« (ta naslov mu je neki nasvetoval Valentin Vodnik), kateri je sploh prvi sonet v naši književnosti. Gojil je marljivo materin jezik in se večkrat shajal z Vodnikom, Čopom in Prešernom; ta družba je morala vsakako ugodno vplivati nanj. Prve duševne proizvode Koseskega je prinašal tedanji ljubljanski nemški list. Pa skoro je umolknil Koseski in dolga leta ni bilo ničesar čuti o njem; zastonj iščemo njegovega imena v Kastelčevi »Čbelici«, dasi je bila ta zbrala v svoj krog vse tedanje pesnike. Vzdrabile in vnele za slovensko pesen so Koseskega še-le Bleiweisove »Novice«.

Po neumornem prizadevanju in po posebni naklonjenosti nadvojvode Ivana posrečilo se je vrlemu dr. Janezu Bleiweisu, dobiti od vlade privoljenje, da sme kmetijska družba kranjska izdajati slovenski list. Znamenit v naši prosvetni zgodovini je 5. mali srpan l. 1843., ko je ugledala beli dan prva številka »Novic«. Bila je z ustanovitvijo tega lista inavgurovana na Slovenskem nova doba, doba narodne probuje. Okolo »Novic« združili so se kmalu vsi tedanji rodoljubi in pisatelji in si zastavili sveto nalogo, prodramiti zaspane, nezavedne

Na koroških planinah.

rojake. «Novice» postale so središče in ognjišče slovenske misli, pod njihovo zaščito potekla je zibel oživiljeni Sloveniji. In v teh «Novicah» oglasila se je tudi poleg trezne, premišljene besede Bleiweisove ter drugih rodoljubov, vneta, navdušena pesen našega Koseskega. Kakor grom razlegnili so se po vsem slovenskem svetu krepkodoneči njegovi spevi.

Prvikrat oglasil se je Koseski v «Novicah» l. 1844. Z veličastno pesnijo «Slovenija presvitlimu, premilostljivimu gospodu in cesarju Ferdinandu Pervimu, ob veselim dohodu Njih Veličanstva v Ljubljano». S to pesnijo ustanovil si je Koseski svojo pesniško slavo, obrnil pozornost vsega slovenskega naroda nase in postal njegov ljubljeneec. S svetim domoljubnim ognjem, z nenavadnim pesniškim zanosom in v mogočni besedi razgrinja tu pesnik rojakom zgodovino slovenske zemlje. Živo popisuje boje, kateri so vršali nad našimi pokrajinami in v katerih

«Zadnjiga, zdelo se je, de bila bo ura Slovencea.»

A Slovenec odbil je junaški vse sovražne navale; bile so

«Prsi slovenske jez viharnimu toku divjakov,
Svetu trepečemu varh, trum janičarskih obup.»

Neustrašenega junaka skazoval se je v teku stoletij Slovencev, umel je pa tudi vrlo sukati uma svitli meč in marsi kateri slovenski sin se je na polji znanosti in ved proslovil preko ozkih mejâ domovine svoje:

«Misel se sveti in duh slovenski na zraku Evrope,
V družbi nekdanjih bogov **Vega** na nebu bleši,
Valvazor, **Voglar**, **Cojz**, **Koronini** in stotine drugih,
Vnuikom prihodnim izgled, Avstrije slava in moč.»

Koncem veličastnega tega speva pa proslavlja pesnik z znanimi, tolikokrat ponavljanimi, a vedno krasnimi besedami ono, ob različnih prilikah sijajno izkazano udanost Slovencev do vladarja:

«Hrast se omaja in hrib — zvestoba Slovencev ne gane.»

Velikansk je bil vtisk, ki ga je ta pesen napravila na Slovence. Čudili so se temu doslej še neslišanemu, krepko-donečemu jeziku, strmeli nad tem nenavadnim pesniškim zanosom, obmamila jih je v resnici spretna, dovršena oblika; a izlasti jim je prijala zgodovinska vsebina tega speva, in prav nič se niso brigali za to, da je pesnik tu in tam posegel preko resničnih zgodovinskih dejstev in si marsikaj izmislil v svoji pesniški navdušenosti. Vse je tedaj slavilo Koseskega, stavili so ga celó nad Prešerna, čegar nežni, ljubezenski spevi jim itak niso prijali; učili so se pesni na pamet in nekatere je prevzela tako, da so je prebirali s solzami v očeh. Izlasti pa se je Koseskega «Slovenija» prikupila učiteljem in učencem, ker je bila po svojem govorniškem vzletu posebno prikladna za predavanje.

Tako je Koseski postal sotrudnik «Novicam», katerim je ostal zvest dolgo vrsto let in v katerih je priobčil večino svojih pesnij, bodisi izvirnih, bodisi prestavljenih.

Tretji letnik «Novic» prinesel je jedini spis Koseskega v nevezani besedi, namreč povest: «V jamo pade, kdor jo drugimu koplje.» V istem letniku se nahaja njegova «Vojaška», krasen, navdušen slavospev na slovenske vojake. Začenja se z znanimi vrsticami:

«Kaj bliska se v jasnem, kaj votlo doní?
Pred nami na levi na pravi?»

Srčan vojak je Slovenec, ki vselej rad pusti dom in svojce, ki se odreče svoji nevesti, kadar treba iti v boj

«Za pravdo, za dom, za cesarja.»

V boji spremljajo ga tri sestre:

«Neplašba, svoboda in zmaga.»

Nikdar ne upade pogum našemu vojaku:

«Nej bo ga ko listja sovražnika broj,
Ko trave po gorah slovenskih;

Serdito razkačen pripelji ga v boj
Sam vojvoda brezdnov peklenških.
Če terdiga snopja skrbi te nasad
Mlatiče slovenske povabi na mlat.

Radostno vrisnejo,
Krepko pritisnejo,
Udrijo srčno, ne štejejo klad.

«Nabita je risanca, oster je meč,
Obilno v kartušu je blaga,
V junaškemu srcu poguma še več,
Na vruga, o bratje, na vruga!
Stoleten raztergati v migleju hrast,
Je dana nevihti gotova oblast;

Hujši mi planemo,
Urniši zmanemo,
V prah jo spremenimo vražno pošast!»

Mnogo imamo pri nas vojaških spevov; vendar lahko mirno trdimo, da se pač malokateri dá vsprejeti z «Vojaško» Koseskega. «Vojaška» je tudi priljubljena točka slovenskih pevskih vspevov, kar ji je Benjamin Ipavec, izborni naš skladatelj, preskrbel prelep napev.

Koncem tretjega letnika «Novic» podal je Koseski Slovencem še prekrasno pesen: «Bravcam, Novic! h koncu leta 1845. v spomin.» Ta pesen je jedna najduhovitejših, kar jih je poteklo izpod peresa našega Koseskega; odlikuje se po prekrasnih, jedrovitih mislih, in nam jasno svedoči, kako živo so bile pesniku pri srci vse slovenske potrebe, kako jasno in bistro je presojal domače razmere, kako dobro vedel, kaj treba Slovencem storiti, katerih napak in hib se iznebiti, da se jim izboljša njihov položaj. Pol veka je vže prošlo, kar je Koseski v tem spevu dajal rojakom prelepe opomine in nasvete, a izgubili niso ti opomini do danes svoje veljave, in se dadó z isto opravičenostjo še dandanes ponavljati, s katero jih je pesnik pel pred petdesetimi leti. — Pesnik poje:

«Bogu dušo in vest, vladarju zvestobo do smrti,
Veri zaupa poklon, glasu zakona posluh,

Starosti čast, mladenču poduk, otroku ljubezen,
Ženi prijazno pomoč, bratu Slovincu objem,
Vezi edinstva krepost — so naše prve naročbe.*

Mogočno kliče rojake, naj se narodno probudé in zavejo :

«Dvignite srčno zaklad slovenskega dlana in uma,
Svetu pokažite lik domače navade in misli,
Biti slovenske krvi, bodi Slovincu ponos!
«Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi péti.»

Brigajo naj se za drago materino govorico :

«Jezik očistite peg, opilite gladko mu rujo»
Kar je najetega v njem, dajte sosedu nazaj.
Kinčite ga iz lastne moči, iz lastniga vira,
«Jasno ko struna bo pel, zvonu enako donil.»

Slovencev čaka na vseh straneh mnogo truda in napora, a izgubiti jim ni treba srčnosti, krepko naj gredo na delo:

«Res začetek je trud, okorna beseda detinstva,
Tega ne vstrašite se, moč neizmerna je sklep.
Zakon natore je tak, de iz maliga rase veliko.»

Prekrasna je Koseskega pesen: Kdo je m a r?»; prinesle so jo «Novice» l. 1846. Kdo na Slovenskem ne pozna tega veličastnega slavospěva na slovenskega ratarja; res, zapel je to pesen Koseski iz duše našega kmeta, zato si je pa tudi hitro osvojila priprosto ljudstvo; posebno se je razširila po slovenskem svetu, kar sta ji l. 1862. po naročilu dr. Bleiweisa napravila prekrasne, veličastne napeve priznana naša skladatelja Mašek in Ipavec. Po pravici se sme ta spev imenovati visoka pesen kmetškega stanu! Začenja se prelepo:

Vse doseže, kar mu drago.
Bodi slava, bodi blago;
Vse doseže sosed moj,
Dlan doma mu ne odreče,
Gre na tuje, dobro steče.

Potem nam pesnik našteva različne stanove, v katerih se odlikuje sin slovenskega kmeta.

Pod slamnatim kmetskim slovenskim krovom se rojevajo
hrabri vojaki-junaki:

«Kjer zadene, iskra šine,
Šest jih pade, kjer porine.»

Preprosti slovenski sin si zbog varčnosti in žilave prid-
nosti pridobi veliko bogastvo, da naposled

«Kupi polje, plavž, grajšine,
Dnarje meri na štrtine.»

V kmetski hiši teče zibel slavnim učenjakom in
umetnikom:

«V zbor učenih, vedi slava,
Stopi moder, bistra glava,
Vse jezike sveta zna,
Če zapoje, vse pogleda,
Na katedru grom beseda,
Zvezde šteje, pravdo dá.»

Iz kmetskega sina postane moder sodnik, vesten
uradnik, ki

«Kase krepko viši, viši,	Vse ga slavi, vsi so vneti,
Pravde čist, železen hram.	Zvezda se na prsih sveti,
Cesar cló ga čisla sam.»	

Kmetski dom dal nam je pobožne duhovnike, slavne
škofe:

Pusti svet, opravke svoje,
«Sursum corda» v domu poje
Mož pobožen, rajski svet.
Vse oberne v božjo slavo,
«Mitra kinča sveto glavo,
Papež piše: «Ljubi brat!»

Ponosno smemo tedaj in samozavestno na vprašanje:
Kdo je mar? odgovarjati s pesnikom:

«Čast očine, s'cer slovenski oratar!»

Še jedne prelepe pesni Koseskega naj omenimo, pesni, ki se odlikuje po krepkih, jedrnatih mislih. Zagledala je prvič beli dan v «Novicah» leta 1847. pod naslovom: «Novice bravcam ob novim letu 1847.» Tu zopet pozivlje Koseski rojake na vstrajno, neustrašeno narodno delo in jih opominja mej drugim z znanimi besedami:

•Gani se, komur je mar zahvale prihodniga vnuka,
Gani se! kogar je sram zasmehovanja rodu.
Ako boli vas ošabnih besed ostrupeno želo,
Vam če slavenske kervi v srcu pretaka se žar,
Z umom orožite se, ne bojte se znoja na čelu!

Tako smo si ogledali najlepše izvirne pesni Koseskega in naveli iz njih najkrasnejša in najbolj značilna mesta. Te pesni so zbog svojega domorodnega sodržaja in zbog svojega krepkodonečega jezika mogočno vplivale na Slovence, storile ob svojem času popolnoma svojo dolžnost in nikakor niso izgrešile svojega rodoljubnega namena.

Mimo tega je pa Koseski zložil še več izvirnih pesnij, katere se pa niso tako udomačile mej Slovenci. Veliko bolj kot v izvirnih pesnih pak se je poskušal Koseski v prevodih. Najraje je presajal na slovenska tla pesni Schillerja, prevajal je pa tudi iz laškega, ruskega, angleškega in grškega jezika. Najbolje so se mu posrečili ti-le prevodi: Pesen o zvonu, Grof Habsburški, Legenda in Devica Orleanska. Drugih ni tako dobro pogodil. Sploh moramo ob tej priliki poudariti, da je v Koseskega slovstvenem delovanju razločevati dve dobi. Najboljša njegova izvirna in prevodna dela spadajo v čas do l. 1852. Po hudi bolezni leta 1852. pa mu je opešala pevska žila, okrnile so se peruti drzne njegove domišljije in pesni iz poznejše dobe, največ prevodi, so male književne vrednosti.

Preostaja nam še, da v kratkih potezih ocenimo Koseskega pesni in primerno označimo, kako mesto mu ide v naši slovstveni zgodovini.

Ni ga kmalu slovenskega pesnika, o katerem bi se bilo toliko in to v tako nasprotnem smislu pisalo, kakor baš o Ivanu Veselu Koseskem. Jedni so ga pretirano povzdigovali in ga strankarsko izrabljali, drugi so ga zopet neusmiljeno, pak tudi krivično kritikovali in mu odrekli vsak pomen in vsako važnost v naši književnosti. A v teku let so se poblašila nasprotja in mogoče nam je danes izreči pravično sodbo o Koseskem. Pristaviti pa moramo, da so nam tu v prvi vrsti v mislih njegova pesniška dela do osodepolnega l. 1852., t. j. do njegove hude bolezni, in da se ne oziramo na njegove poznejše proizvode, ki so v resnici samo pesniške igrače. Prerekati se nikakor ne dá, da je Koseski precej samooblastno gospodaril z našim jezikom, da je po nepotrebnem mešal našo govorico s srbskimi, hrvatskimi in drugimi slovanskimi izrazi in da tu in tam njegove pesni preveva nemški duh, katerega se je bil izlasti navzel iz svojega ljubljenca Schillerja. Pač pa se nam njegovi pogrški ne bodo zdeli tako veliki, ako premotrimo dobo, v kateri je živel in katere otrok je bil. Vsa odgoja in vse družabno življenje bilo je prepojeno z nemškim in laškim mišljenjem; kaj čuda tedaj, ako se naš pesnik ni mogel zadostno otresti tujega vpliva in se mu je takorekoč nevedé klanjal v svojih proizvodih. In ako je slovenščino mešal s srbo-hrvaščino, je bila to posledica tedanjega navdušenja za ilirščino, v katerem je vsakdo ob priliki in nepriliki segal po izrazih naših južnih bratov. Uvaževati pa tudi moramo, da Koseski ni crpal kakor Prešeren iz žive narodne govornice, ker je živel osamljen mej tujci, daleč proč od rojakov, in se je tedaj moral često zatekati k tedanjim pomanjkljivim slovarjem. Ako smo pa tu dregnili ob slabo stran Koseskega, moramo na drugi strani povdariti njegove resnične pesniške vrline in njegove velike, nevenljive kulturne zasluge, katerih si je pridobil za Slovence. Pesni iz prve njegove dobe kažejo spretno tehniko, mogočen, vzvišen jezik in krepke, jedrnate misli. In baš s temi prvimi pesnimi je on mnogo pripomogel, da so se razširile

«Novice» mej narod; tako je posredno neizmerno veliko storil za probujo in prosveto Slovencev in kot prvi politični pesnik s svojimi gorečimi, domoljubnimi spevi dramil ljudstvo in vzbujal njegovo narodno zavest. Zasluge Koseskega v tem oziru so nevenljive in večno se bode v naši prosvetni zgodovini svetilo njegovo ime v družbi nepozabnega dr. Bleiweisa in drugih naših narodnih prepovediteljev. — In ako se vprašamo, odkodi so imele pesni Koseskega tako nenavaden vspeh in vpliv pri njegovih rojaki? On je znal za strune prav prijeti; pel je Slovencem iz srca, zato so pa tudi segli njegovi spevi v srce. Povdarjal je Koseski odločno v svojih pesnih svojo slovensko narodno zavest, in v vodilo mu je bilo ono staro geslo: vse za vero, dom in cara! In kakor je Koseski pel, tako je tudi ravnal. Bil je dejanski rodoljub in se je osebno udeleževal leta 1848. bojev za naša prava. Svaril je tedaj rojake pred Frankobrodom, razumno vodil tržaške Slovane kot starosta «Slavjanskega zbora» in v prvi vrsti pripomogel, da se ni Trst v onih burnih časih izneveril avstrijskemu orlu.

Veliko nehvaležnosti je moral užiti Koseski od svojih rojakov za časa svojega življenja. V tolažbo mu je bilo v teh bridkih urah, da ga je «Matica Slovenska» leta 1869. izvolila častnim članom, in da se mu nikdar ni izneveril stari prijatelj njegov dr. Janez Bleiweis, temveč se vselej krepko potegnil za njegovo čast in ime. Po smrti pa so mu njegovi rojaki skazali dolžno hvalo, ko so mu vzdali v rodni dom v Spodnjih Kosezah, dne 14. vel. srpana l. 1898. spominsko ploščo in z odkritjem plošče združili prelepo narodno slavnost, katere se je udeležil vseobči narod slovenski in se tako oddolžil pesniku za njegove zasluge. Najlepši spominek pa si je Koseski postavil s svojimi rodoljubnimi pesnimi, v katerih so se mu nekatera mesta tako posrečila, da se ponavljajo ob različnih prilikah in so takorekoč postala narodna. In te pesni ostanejo večne, in večn ostane spomin na moža, ki jih je speval našim očetom, spomin na Ivana Vesela Koseskega!

Blaž Kocen.

Spisal Iv. Zabukovšek.

Ime Kocenovo je ne samo v vsaki šoli naše monarhije, temveč tudi onstran mej avstrijsko-ogrske države na dobrem glasu. Širjemu svetu pa je Kocen skoro povsem neznan in celó njegovi slovenski rojaki smatrajo ga neredko Nemcem.

Namen naslednjih vrstic je, nekoliko razsvetliti temo o življenji in književnem delovanji Blaža Kocena.

Kot tretji izmej slavne ponkovške trojice — Zelenko

— Slomšek — Kocen — se je narodil pokojni Blaž dne 24. prosinca 1821. l. v prijazni vasi Hotunje št. 5. O njegovi mladosti ni nič znanega. Niti domača šolska kronika ne vé podrobnih podatkov o njem povedati. Živel je pač tako, kakor živé še dandanes kmetski otroci.

Kot 13letnega dečka pošljejo ga njegovi stariši v jeseni l. 1834. v takratno šestrazredno gimnazijo v Celje, katero je dovršil l. 1839. Učil se je splošno srednje ter bil vedno šolnine prost.

V letih 1840 in 1841 je študiral v Gradci v modroslovnih letnikih grško jezikoslovje, klasično leposlovje, zgodovino modroslovja, estetiko, avstrijsko državno zgodovino, diplomatiko, heraldiko, potem mineralogijo, zoologijo in botaniko.

Po dovršenih gimnazijskih ukih je vstopil na željo svojih starišev v celovško bogoslovje in bil dné 1. velikega srpana 1845. l. pri sv. Andražu na Koroškem v mašnika posvečen.

Za tem je kapelanoval pet let v lavantinski vladikovini, in sicer pri Št. Rupertu nad Laškim (1845—1847), v Šoštanji (1847—1849) in naposled v Rogatci do l. 1850.

V jeseni omenjenega leta je prišel na celjsko gimnazijo za namestnega učitelja ter poučeval naravoslovje do jeseni leta 1852.

Dné 5. grudna istega leta je vstopil s privoljenjem vis. ministerstva za uk in bogočastje v fizikalni zavod na Dunaji, kjer si je pridobil glasom spričevala dunajske izpraševalne komisije z dné 9. vinotoka 1853 usposobljenost za naravo- in prirodoslovje na celi gimnaziji z odliko.

Koj po prebitem izpitu je dobil mesto namestnega učitelja na ljubljanski gimnaziji. Že koncem tega leta predlaga ravnateljstvo ondotne gimnazije Kocena za rednega učitelja in mu daje o tej priliki jako laskavo spričevalo. Naučno ministerstvo je sprejelo predlog ravnateljstva in imenovalo Kocena začetkom l. 1854. rednim učiteljem na isti gimnaziji.

Leto pozneje pa je bil premeščen na gimnazijo v Gorico, kjer je poučeval računstvo in prirodopis. Ker je bil jetičen, ni nikoli predaval, ampak zaznamenoval vsako uro tvarino, katere so se morali učenci učiti. Mej svojimi tovariši se je najbolj on trudil, da so si ustanovili profesorji mej seboj nekako bralno društvo. Sicer se je pa najrajši izogibal

družbe. Skoro nikoli ga ni bilo videti brez zemljevida v rokah. Njegovi učenci so ga imenovali sitnega čudaka, ki ni razumel nobene šale in nosil ob nedeljah slabejšo obleko kakor ob delavnikih. Tudi drugi njegovi znanci in prijatelji pripovedujejo slično o njem. Poleg mnogih posebnostij pa je bil Kocen jako dobrega srca. Pripoveduje se, da so ga otroci v Ljubljani ravno tako radi imeli, kakor v Kranji Prešerna. Kadarkoli je šel po mestu, tekali so za njim, dokler ni vsakemu dal vsaj jeden krajcar.

Koncem prvega tečaja l. 1858. je bil poklican v Olomuc (Moravsko) ter služboval na tamošnji nemški gimnaziji do vel. srpana leta 1870. Ta čas je dobil dopust za nadaljevanje svojih kartografičnih del. Preselil se je na Dunaj in se nastanil v predmestju Hernals. Želja njegova, da bi dovršil svoja dela, se mu žal ni izpolnila. Po kratkem bolehanju umrl je za jetiko dné 29. velikega travna leta 1871. Pokopan je bil na pokopališču v Hernalsi, kjer pričakujejo njegovi ostanki vstajenja.

Le prerano je zatisnil ta neutrudljivo-delavni in nadarjeni mož svoje oči. A v kratki dōbi svojega delovanja na polji avstrijskega šolstva si je pridobil s svojimi do danes neprekošenimi zemljevidi in z izborno sestavljenim zemljepisjem nevenljivih saslug.

Preostaja mi torej izpregovoriti še nekoliko o njegovem slovstvenem delovanju.

Že kot kapelan se je pečal Kocen z zemljepisnimi študijami in risal zemljevide. In poznejša leta se je vglobil v razne zemljevide s toliko vnemo, da je dovršil koncem sedemdesetih let prvi svoj atlant, ki je bil ob enem tudi prvi v avstro-ogrski monarhiji.

Narisati zemljevid in ga dati v tisek, to gotovo ni lahko. Izdajatelj mora biti pred vsem intelektuvalno vsestranski, in to je bil Kocen. Poleg obsežnega znanja zemljepisja in zgodovine znati mora tudi trgovino in industrijo. Razven tega mora biti še nepristransk. Kajti, nedostajaj mu le ene teh

lastnostij, delo njegovo ne more uspeti. Težko je bilo Kocenu kot samouku vse lastnosti dobrega kartografa v sebi združiti, nakopičiti toliko znanja in je primerno vporabiti. Lažja je seveda artistična stran, za katero je treba le marljivosti in vstrajnosti. In če se mu graviranje tudi obnese, ozirati se mora prav posebno še na tisek, ki pogoltne najmanj svojih 15.000 gld. To je tudi eden glavnih vzrokov, da smo imeli do Kocena v avstrijskih šolah same tuje nemške zemljevide, kakor so Stielerjev, v. Sydow, v. Lichtensternov in Adamijev.

Nobeden navedenih zemljevidov pa ni vseskozi odgovarjal našim potrebam. Stieler se ne ozira dovolj na avstrijske zgodovinsko-znamenite kraje, v. Sydow je bolj za vojaške šole, Lichtensternov je namenjen začetnikom, Adamijev pa je slabo tiskan, pri tem pa drag.

Vse te nedostatke tujih zemljevidov je odpravil Blaž Kocen v svojem zemljevidu, čegar veliko vrednost kaže najbolje dejstvo, da je doživel že nad trideset bistveno neizpremenjenih izdaj.

Če je zemljevid še tako izvrsten, vendar ne doseže sam zaželenih vspehov. Treba mu je tudi voditelja in tolmača, in to je zemljepisje. To potrebo uvidel je Kocen takoj ter spisal in izdal svoje «Navodilo k zemljepisji». Šele sedaj je ustregel vsem potrebam in zahtevam geografičnega učenja po različnih šolah. Kako nujno potrebna sta bila zemljevid in zemljepisje za avstrijske šole, kaže veliko število priznalnih pisem, katera je prejel Kocen tako od veljavnih šolnikov iz Avstrije, in inozemstva, kakor od učenih društev.

Četrto stoletje je minulo, odkar so se vpeljali prvič Kocenovi zemljevidi v avstrijske šole in še dandanašnji so v rabi. Sicer se je tekom časa pokazala potreba tu pa tam jih popraviti. Tako je preskrbel kartografične popravke dr. Bauer, zemljepisje pa sta popolnjevala dr. Jarz in dr. Umlauf.

S svojimi deli si je postavil Blaž Kocen trajen pomnik, katerega ne vniči noben vek.

Razven tega je priobčil Kocen v izvestju goriške gimnazije l. 1857. kratko pa zanimivo razpravo «o podnebjju na Goriškem» in v izvestju olomuške gimnazije l. 1861. svoje nazore o poučevanji zemljepisja.

Predno pa dovršim svoje črtice o tem slovečem šolniku, ne morem si kaj, da ne bi zavrnil sumničenja, kakor da je bil Kocen odpadnik našega naroda. Res je, Kocen ni nikoli in nikjer javno kazal svoje narodnosti. V srcu pa je bil Slovenec in je vedno sledil duševnemu razvoja svojega naroda. Enkrat, bilo je okoli l. 1870., je pisal celó svojemu prijatelju v rojstni kraj pismo, v katerem je tožil o protinarodnem in škodljivem postopanju slovenskih poslancev, navdahnjenih nemškega duha, in izrazil željo, postati sam slovenski poslanec. Da je imel dobre namene, o tem pač ni dvomiti. Malokedaj je povedal svoje mnenje, a kadar je izpregovoril, bilo je vsestranski premišljeno in dobro. Da so njegova dela nemški pisana, kdo bi mu to zameril! Saj ni edini Slovenec, ki je moral nehoté dela svoja priobčevati v tujem jeziku. Vkljub temu pa smemo biti ponosni, da je ravno našega naroda sin spisal prvo avstrijsko zemljepisje in narisal v Avstriji prvi in to izborni zemljevid ter tako izpodrinil tuje proizvode te stroke, s katerimi so bile do Kocena naše šole preplavljene.

Profesor dr. Vatroslav Jagić.

Ob njegovi šestdesetletnici napisal M. P. Podkrajec.

Tekom vlanskega in letošnjega leta se nam je ponovil in oživil spomin treh najznamenitejših slavistov devetnajstega stoletja, slavistov, ki so mej sabo v ozki duševni zvezi. Dne 4. mal. srpana leta 1897. se je razkrila v arkadah dunajskega vseučilišča spominska soha Francu vitezu Miklošiču. Početkom meseca vinotoka istega leta so izgrebli posmrtno ostanke Jerneja Kopitarja iz dunajskega

Št. Marksovega po-

kopališča in jih, z veliko slovesnostjo zakopali v domači zemlji, pri sv. Krištofu v Ljubljani. In letos, dne 6. malega srpana je obhajal šestdesetletnico življenja svojega profesor slovanskega jezikoslovja na Dunaji, dr. Vatroslav Jagić.

Kdor se le količkaj zanimlje za slovansko jezikoslovje, ta pač dobro vé, kaj ima pomeniti v slovanski znanstveni literaturi mož, ki nosi to ime. To je mož, ki si je zbog svoje izvanredne, redke nadarjenosti in zbog žilave svoje vstrajnosti ter nenavadne pridnosti pridobil toliko in tako temeljitega znanja v svoji stroki, da se mu po pravici čudi ves slovanski svet. Vatroslav Jagić je oni dični učenjak, ki junaško in neumorno naprej gradi tisto poslopje slovanskega jezikoslovja, katero so začeli staviti veliki možje: Dobrovsky, Kopitar in Miklošič. S kratka: Jagić je največji slavist sedanje dobe.

Ta mož je dopolnil 6. mal. srpana letošnjega leta šestdeseto leto svojega življenja, katero je posvetil zgolj slovanstvu, posvetil proučevanju slavistike v vseh njenih fazah. Spodobi se pač, da se ob tej priliki spomnimo tega slovitega moža, spodobi to tembolj, ker je on Hrvat, Jugoslovian, in ker je poseben prijatelj nas Slovencev. Spominja se nas iskreno, kadar le nanese prilika, in naš pravi napredek in naše težnje na prosvetnem polji so mu vedno živo pri srci; on nam je dal vže nekaterega izvrstnega učitelja, on nam je vzgojil tudi našega žal prerano zamrlega dr. Vatroslava Oblaka, s katerim ga je vezala prava prijateljska vez.

Zibelka je tekla Jagiću v Varaždinu, malem mestu provincijalne Hrvaške, kjer se je rodil dné 6. malega srpana l. 1838. Srednje šole je zvršil v Zagrebu, vseučilišče pa pohajal na Dunaji in ondi slušal klasično jezikoslovje in slavistiko pod Miklošičem. Miklošič in Bonitz sta kmalu spoznala izredno nadarjenost Jagićevo ter ga v študijah kolikor toliko podpirala. Leta 1860. je Jagić izvrstno prebil profesorsko preskušnjo in bil nastavljen kot gimnazijalni učitelj v Zagrebu, kjer je ostal sedem let — do 1867. l.

Leta 1866. se je ustanovila v Zagrebu jugoslovanska akademija znanostij in umetnostij; Jagić, ki je vže tedaj vsled svoje nadarjenosti obračal nase občo pozornost, je bil izbran takoj v prvi seji nje pravim članom. In tako se mu je tekom let skazalo obilo priznanj in časti! Radi izvanrednih njegovih

književnih zaslug so ga izbrali naslednji zavodi svojim članom: carska akademija v Petrogradu in akademija v Lvovu, srbsko učeno društvo v Belem gradu, češko učeno društvo v Pragi, antropološko društvo v Moskvi itd.

Pa ni bila Jagiću sreča mila v hrvatski njega domovini! Leta 1867. je odstavljaj glasoviti madjaron Levin baron Rauch, tedaj hrvatski ban, vse narodne profesorje in uradnike, ki se niso slepo pokorili njegovim ukazom. Tudi Jagić je istega leta izgubil službo; in vendar se ni nikdar pečal s politiko, seveda pa ni s strahom skrival svojega odločno narodnega mišljenja. Do l. 1871. je ostal v Zagrebu, potem pak je odpotoval dalje izobraževat se na Nemško, v Lipsko, kjer je dosegel doktorsko čast iz modroslovja, in nato je odšel v Petrograd. Tu je postal doktor slovanskega jezikoslovja. Ko si je tako pridobil ogromno znanje in začel sloveti kot nena- vadno nadarjen jezikoslovec, dali so mu l. 1872. stolico primerjajočega jezikoslovja in slavistike na carskem novoruskem vseučilišči v Odesi; stolico, katero je pred njim imel Grigorič in na kateri je ostal Jagić do l. 1874. Takrat so ga pozvali na hrvatsko vseučilišče v Zagreb. Ker pa Hrvatje niso vsprejeli njegovih pogojev, je odšel za profesorja slovanskih jezikov in književnostij v Berlin. Po smrti slovečega J. J. Sreznjevskega, profesorja istega predmeta v Petrogradu, so pozvali Jagića na to mesto. Ko je pa umrl Miklošič, so ga poklicali nazaj v Avstrijo in z letom 1886. je začel poučevati za velikim svojim mojstrom in učiteljem Miklošičem na dunajskem vseučilišči, kjer še sedaj uspešno deluje.

To bi bilo v kratkih potezih življenje profesorja Vatroslava Jagića. Pa obrnimo se skoro k njegovemu znanstvenemu delovanju, k njegovim naporom in trudom, pa tudi nepričakovanim vspehom na polju slavistike, katero obdeluje vže malone štirideset let.

Prve svoje razprave je priobčil v izveštju zagrebške gimnazije v letih 1861 in 1862. Jedni razpravi je snov narodno pesništvo, drugi sklanja samostalnika v staroslovenščini in

Slepi ubožec.

srbohrvaščini. Sodeloval je leto pozneje pri »Tisučnici svetoga Cirila in Metoda«, izdani v Zagrebu. Po nalogu tedanje kraljevske dvorske kancelije je spisal hrvatsko slovnico, ki je prišla v dežel l. 1864. z naslovom: »Gramatika jezika hrvatskoga. Osnovana na starobugarskoj slovénstini. Dio prvi: glasovi«. Ker je pa tedaj manjkalo tudi berila za višjo gimnazijo, je priredil učno knjigo in jo dal od l. 1864.—1866. v dveh zvezkih na svetlo: »Priméri starohrvatskoga jezika iz glagolskih i cirilskih književnih starinâ, sastavljeni za sedmi i osmi gimnazijalni razred«. V ti preizvrstni knjigi so natisnjeni odlomki skoraj vseh staroslovenskih in starosrbskih, oziroma starohrvatskih spomenikov. Leta 1865. je pomagal Račkemu pri njegovem »Assemanovem Evangelistaru«.

Leta 1864. so se združili Jagić, Fr. Rački in J. Torbar ter začeli izdajati s podporo tedanje ilirske, sedaj hrvatske Matice »Književnik, časopis za jezik i povest hrvatsku i srbsku i za prirodne znanosti«. Duša temu, za hrvatsko znanstveno književnost veleznamenitemu podjetju je bil Jagić. On je bil listu glavni urednik in spisal zanj mnogo uzornih razprav in ocen, tičočih se zlasti staroslovenščine in starih spomenikov.

Po osnovanji jugoslovanske akademije znanostij in umetnostij oklenil se je Jagić z ognjenim navdušenjem in vsemi svojimi močmi tega zavoda. Ko je bil Daničić odšel v Beligrad, bil je nekaj časa tajnik akademije in spisal in izdal v akademijskih spisih več samostojnih knjig in nebroj razprav. Omenja naj se tukaj izborno njegovo delo: »Historija književnosti naroda hrvatskoga i srbskoga. I. Stara doba.« V tej koreniti knjigi opisuje Jagić razvoj staroslovenske in starosrbske (hrvatske književnosti tako lepo in učeno, da je jako obžalovati, ker Jagić tega dela ni završil. Izmej neštetih njegovih spisov v »Radu« in v »Starinah« — oba ta zbornika sta glasili akademije — naj se navede tu le jako znamenita, duhovito in interesantno pisana razprava: »Gradja za slovinsku narodnu poeziju. Dio prvi. Historijska svjedo-

čanstva o pojevanju in pjesničtvu slovinskih narodâ.» V tej znameniti, epohalni razpravi je obrazložil Jagić svoje interesantne, globoko premišljene nazore o narodni slovanski epiki. Razven tega hranita «Rad» in «Starine» izza tiste dobe nepregledno vrsto točnih ocen in književnih obznan izpod Jagićevega peresa.

Posebno važno je v Jagićevem delovanju leto 1876. Kar je namreč nameraval Dobrovsky s svojim «Slavinom» (od 1806 do 1808) pa s «Slovanko» (1814 — 1815), kar je vzbujal Jordan po «Jahrbücher für slavische Literatur, Kunst und Wissenschaft» (1843 — 1848), in kar je snoval Miklošič po svoji «Slavische Bibliothek» (I. 1851, II. 1858), to je sprožil v omenjenem letu Jagić s svojim zbornikom «Archiv für slav. Philologie», katerega je začel izdajati v družbi z A. Leskienom in W. Nehringom in katerega je namenil izključno strogo znanstvenemu raziskavanju slovanskega jezikoslovja. Poleg imenovanih učenjakov so se kot sotrudniki pridružili Jagiću še drugi, kakor: Brückner, Gebauer, Jireček, Miklošič, Novaković, Wesselovsky, naš Oblak, in tako je ta zbornik tekom let postal najizbornejši, kar jih izhaja po slovanskem svetu. — Koliko odličnih, obširnih razprav je Jagić od leta 1876. do danes nagromadil v svojem «Archivu», kateremu je urednik in ob jednem najplodovitejši sotrudnik. In koliko znamenitih, duhovitih ocen je objavil v teh letih v «bibliografičnem pregledu» tega svojega lista! Tu ocenjuje vse učene knjige in znanstvene razprave, kar jih po vsem ogromnem slovanskem svetu prihaja na dan. Od Trdinovih in Valjavčevih narodnih pripovedek pa do najznamenitejše učene knjige petrograjske ali dunajske akademije — vse zanimlje dičnega učenjaka, in večkrat se je vže omenjalo po naših listih, s kako bistrim očesom in ljubeznivim zanimanjem zasleduje Jagić v teh poročilih tudi neznatne književne proizvode našega malega naroda.

In vsi ti njegovi brezbrojni sestavki in vse te neštete Jagićeve ocene v «Archivu» so samo kleno zrno, dovršena dela. Taka dela more pisati le mož, ki ima toliko temeljitih

študij, toliko obsežnega znanja, ki je obhodil toliko slovanskega sveta in prepotoval toliko za slovansko jezikoslovje znamenitih krajev — to more stvarjati in pisati le jedini Jagić. Njegove razprave se posebno odlikujejo po lahkem, prozornem slogu, po nenavadni spretnosti, s katero se obdeluje predmet, in po čudoviti, fascinujoči bistrournosti. In prav tako izborne, da, nedosežne so njegove brezštevilne ocene, pri katerih mu je geslo: suaviter in modo, fortiter in re. Jagić je brezdvomno pravi vzornik znanstvene kritike.

Toda jako bi se motil, kdor bi mislil, da je Jagić omejil delovanje svoje jedino le na «Archiv». Izdal je v teh letih tudi mnogo samostojnih del. Jugoslovanska akademija znanostij in umetnostij je začela po njegovem nasvetu vnovič in kritično obelodanjati proizvode dalmatinsko-hrvatskih (dubrovnških) pisateljev in to z naslovom: «Stari pisci hrvatski». Več slovečih del teh starih pisateljev je Jagić sam uredil. V Berlinu je dal leta 1879. na svetlo znameniti spomenik «Quattuor evangeliorum codex glagoliticus olim Zographensis nunc Petropolitanus», leta 1883. pak istotam delo «Quattuor evangeliorum versionis palaeoslovenicae Codex Marianus.» Oba ta spomenika je opremil z obširnima temeljitima uvodoma in ju izdal v taki dovršenosti, da veljata obe ti izdaji v vseh obzirih za klasični, za vzor sličnim publikacijam. — Leta 1880. je v Petrogradu izdal «Zakon Vinodolskij», in dve leti potem silno važno delo: «Specimina linguae paleoslovenicae. Obrazcy jazyka cerkovnoslavjanskago po drévnějšim pamjatnikam glagoličeskoj i kirillovskoj pismenosti». Za nas sta posebno imenitni dve Jagićevi deli, deli, ki globoko segata v zgodovino našega slovstva. Jedno je, s pomočjo petrograjske akademije izdano leta 1885: «Pisma Dobrovskega in Kopitarja (1808—1828)», drugo pa je ugleдалo beli dan vlani z naslovom: «Nova pisma Dobrovskega, Kopitarja in drugih jugozapadnih Slovanov». V tej zadnji knjigi je korespondenca Kopitarjeva, Metelkova, dr. Zupanova, Primčeva z drugimi slovenskimi veljaki. Obema tema zbir-

kama, za slovanskega jezikoslovja zgodovino tako važnima, je dodal seveda Jagić temeljite uvode. Mimo teh samostojnih del je več njegovih razprav obelodanila v svojih izvestjih cesarska akademija znanostij na Dunaju.

Tako smo prav površno pregledali znanstveno delovanje Jagićevo. Pa vže ta skromen obris svedoči vsakemu, da je tak mož v resnici nenavaden učenjak, fenomenalna prikazen v svetovni književnosti; da je po pravici strmeti nad njegovo vsestranostjo in plodovitostjo. Posebno se pa Jagić odlikuje po temeljitem poznanju starih spomenikov, bodisi glede časa ali kraja njihovega postanka, bodisi glede njih mejsebojne vzajemnosti ali odvisnosti. Ako je bil Miklošič v prvi vrsti slovničar, mora se opravičeno trditi, da je Jagić ustanovil podlago strogi literarni zgodovini, ki se tiče vseh spomenikov, važnih za slovansko jezikoslovje, od najstarejših časov sem pa do najnovejših. Jagić je takorekoč gradivo, katero je Miklošič porabil za svojo slovnico in za svoj monumentalni slovar, kritično in znanstveno preiskal.

Jagić pa ni le silno bister in izredno plodovit učenjak, on je tudi izvrsten akademičen učitelj. On predava jasno, srednje hitro, da mu je lahko slediti. Slušatelji se ne morejo načuditi, s kako lahkoto in živahnostjo, rekel bi, s kako virtuoznostjo obvladuje svoj predmet. Njegovi kolegiji niso nikdar dolgočasni in suhoparni; tudi ne posebno mikavno tvarino ume oviti s prikupljivo obliko, ki vleče nase in vzdržuje pazljivost poslušalcev. In koliko primernih, duhovitih opazk, nanašajočih se na vse raznolike razmere in potrebe slovanskega duševnega življenja, slovanskih prosvetnih teženj, koliko taci opazk zna vplesti v svoja predavanja! Ako je prijetno poslušati Jagića pri predavanjih, je pa še posebno mikavno udeleževati se vaj v njegovem seminarju. Tu Jagić ni več profesor, temveč iskreni tovariš svojih slušateljev, s katerimi v prijaznih, sem in tja celó dovtipnih pogovorih obravnava svoj predmet. Ako se Jagić v prvi vrsti seveda trudi za duševno izobrazbo svojih slušateljev, ne pušča po drugi strani

tudi iz nemar njihovega gmotnega stanja in je vedno pripravljen storiti vse korake, da jim očetovski pomaga in gre na roko, bodisi da temu nakloni kako podporo, ali drugemu preskrbi kako ustanovo. Zato ni čudo, da so Jagića dijaki doslej povsod sinovski ljubili, da, celó oboževali. — V zasebnem pogovoru je ljubezniv, domač, dovtipen, pa zajedno duhovit mož. Ž njim se dá pogovarjati čisto preprosto; tuja mu je vsa ona nadutost in oholost, s katero se tako radi ponašajo nekateri učenjaki.

Še jednega nikakor ne smemo pozabiti! Vkljub temu, da vže dolgo vrsto let deluje izven domovine svoje, ostal je Jagić vedno zvest svojemu narodu, ostal je vedno Hrvat z dušo in s telesom. Vedno mu je bilo življenje v domači obitelji specifično hrvatsko, pa naj je bival v pruskem Berlinu, v ruskem Petrogradu, ali sedaj, ko učiteljuje na nemškem Dunaju. In največje veselje mu je, kadar more s svojimi rojaki-slušatelji v svojem seminarju kramljati hrvatski.

Spomnili smo se s temi oskromnimi vrsticami svetovnega slovanskega učenjaka Jagića o priliki njegove šestdesetletnice, katero je na tihem slavil sredi svojih slušateljev in nekaterih znancev. Čutili smo, da je to naša sveta dolžnost. Posvetili smo mu te črte kot občeslovanskemu učenjaku, pa tudi kot posvetnemu prijatelju nas Slovencev, katere, dasi smo tako maloštevilni, nosi v svojem srcu s prav isto ljubavjo, kakor večje in slavnejše slovanske rodove, in katerih napore in trude na prosvetnem polji zasleduje z velikim zanimanjem. Oddolžila se je za to izredno naklonjenost profesorju Jagiću «Slovenska Matica», naš najodličnejši znanstveni zavod, ki ga je leta 1885. na predlog prof. Pleteršnika na svojem občnem zboru jednoglasno izvolila častnim članom. Oddolžiti se je skušal letos, ob njega šestdesetletnici, tudi naš «Koledar», ki sklepa te vrstice z iskreno, iz dna duše prihajajočo željo in voščilom: Profesor Vatroslav Jagić, kateremu so sicer osiveli lasje, ki pa je ohranil svojega mladostnega duha vkljub teži let, naj živi še dolgo, do skrajne meje svojega življenja

naj zaseda slavno stolico, katero je prevzel po našem Miklošiču, in še dolgo vodi svoj slovanski seminar, katerega je sam osnoval, in kateri je danes najodličnejše zavetišče in svetišče slovanskega jezikoslovja, z Jagićem načelno, ž njim, ki tako uspešno vodi osodo naše slovanske filologije, kakor jo je pred njim spretno vodil prednik njegov Miklošič. A bode naj tudi nam Slovencem in našim prosvetnim težnjam in naporom še nadalje tako naklonjen, kakor je bil doslej!

Dr. Josip Poklukar.

Med malo šte-
vilo onih mož, ki
so rajnemu očetu
Slovencev dr. Ja-
nezu Bleiweisu
stali v burni dobi
preporodanašega
političnega živ-
ljenja zvesto ob
strani, pripada
tudi dr. Josip Po-
klukar. Njegovo
politično delo-
vanje, dasi ni tvo-
rilo posebne dobe
slovenskemu na-
rodu, je vendar
zelo pomenljivo.
Mož orjaške po-
stave in pleme-

nite duše, pridobil si je hkrati, ko je vstopil v javno živ-
ljenje zaupanje naroda in spoštovanje sodrugov. Gojil je željo,
koristiti teptanemu narodu svojemu, pa previdnost in mirna
sodba političnih razmer, ohranila ga je vedno nepristranosti.
Zato pa je beseda njegova, če izgovorjena, dosegla zaželeni
namen, ker vsakdo je bil prepričan, da dr. J. Poklukar desetkrat
pretehta izjavo, predno jo izreče. Veliki tedanji prepiri med

vodji raznih političnih strank, spravili ga niso iz ravnotežja in le njegovo bistro prepričanje mu je bilo navodilo pri narodnem delu. Zato pa je užival ugled med sodrugi in marsikdo njegovih političnih nasprotnikov ga je želel imeti sodnikom zadeve, ker je bil gotov, da dr. Josip Poklukar vidi in sodi le stvar, ne pa osebe.

Dr. Josip Poklukar je porojen kot sin kmetских starišev, ki so bili trdni in premožni kmetje v Gorjah na Gorenjskem. Zagledal je luč sveta dne 7. marca 1837. leta.

Ker je bil v ljudskih šolah, katere je obiskoval doma, jako priden in kazal nadarjenost, so ga poslali njegovi stariši na srednje šole v Ljubljano. Gimnazijo je dovršil star 20 let. Po končanih srednješolskih naukih je sklenil posvetiti se pravoslovstvu in narodnemu gospodarstvu. Šel je torej na Dunaj, kjer je obiskoval pravoslovna predavanja in napravil tudi pravoslovni doktorat.

Po končanem učenju si je imel izbrati poklic. S svojim ljudstvom je hotel biti v dotiki, zato je ni hotel stopiti v državno službo, kar je vsakomur umevno, kdor pozna tedanje razmere. Vstopil je torej kot notarski koncipijent v Ljubljani. To je bilo velikega pomena zanj, kajti tam se je seznanil s probuditeljem Slovencev, dr. Janezom Bleiweisom. Dr. Bleiweis je uvidel, da tudi notarijat ne bo prijal Poklukarju, čegar talente je on dobro pregledal in spoznal. Pregovoril ga je torej, da je opustil ta poklic in se posvetil le javnemu življenju in politiki. S krepko roko je podpiral dr. Janeza Bleiweisa, čigar glavna opora je on bil. V državnem kakor v deželnem zboru, kamor je bil tudi voljen kot poslanec, je odločno zastopal narodnostne in gospodarske interese svojih rojakov. Bil je odločen, a trezen in premišljen. Njegovo mirnost so občudovali tudi njegovi politični nasprotniki in ga zaradi tega tudi spoštovali. On je bil vodja slovenskih poslancev v državnem zboru, v deželnem zboru kranjskem pa je postal deželni glavar po smrti prejšnjega glavarja grofa Thurna. Na tem mestu je ostal do svoje prerane smrti dne 17. sušca

1891. leta. Kako ga je vse spoštovalo, kazal je presijajen pogreb na njegovega godu dan.

Kadar nista deželni ali državni zbor imela zasedanj, je bival Poklukar na svojem posestvu na Dobrovi pri Ljubljani. Vse gospodarstvo je sam vodil in nadziral, zato je pa bilo njegovo posestvo pravi uzor za tamošnje ljudstvo, katero ga je začelo po možnosti posnemati. Živel je med ljudstvom in za ljudstvo; sam je poljedelce poučeval in praktično kazal. Kako je bil narodu priljubljen, kaže to, da ga je ta večkrat zapored poslal kot svojega zastopnika v deželni in državni zbor. Za njegovo premišljeno politično in narodno-gospodarsko delovanje je bil od cesarja s tem odlikovan, da mu je ta podelil viteški red železne krone III. vrste.

Razven navedenih častnih poslovanj mu je bilo poverjeno tudi predsedstvo kranjske trgovinske in obrtne zbornice in pogozdovalne komisije za Kras, kjer je bil mož na svojem mestu kakor pravi strokovnjak.

Poleg njegovega političnega delovanja ne smemo prežeti, da si je on tudi v književnosti stekel mnogo zaslug, posebno za priprosti narod. Za časa dr. Bleiweisa bil je priden sotrudnik ljubljanskih «Novic», katere je po Bleiweisovi smrti vrejeval in izdajal. Vrejeval je razven tega med ljudstvom tako priljubljeno Blaznikovo «Veliko pratiko». On sam je pisal znane vsakoletne članke, naslovljene «Pod lipo», ki povejo kje se je kaj važnega med letom zgodilo.

Za vse te njegove zasluge bil je že za življenja odlikovan — narodu pa ostane v trajnem, prehvaležnem spominu.

Vsem delavcem narodnim slava!

Hvaležna na vek jim bo očetnjava.

D. Hribar.

Jernej Kopitar.

Da dopolni »Koledar« nekako »galerijo« slavistov, ki so izšli iz slovenskega naroda, naj se spominja letos še prvega moža-učenjaka na tem polju — Jerneja Kopitarja!

Rodil se je dne 23. avgusta 1780. l. v Repnjah na Gorenjskem, odkoder je prinesel seboj v mesto v veliki meri markantno lastnost svojih ožjih rojakov — žilavost in vztrajnost. Leta 1790. je prišel v Ljubljano, kjer je dosegel v šolah lepe uspehe, leta 1799. pa ga je vzel baron Žiga Zois za domačega učitelja; tu je ostal potem za tajnika, knjižničarja in nadzornika rudninske zbirke.

Z vstopom Kopitarjevim v Zoisovo hišo bil je že deloma odločen nadaljni poklic mladega Gorenjca. V družbi barona Zoisa, tega prosvitljenega bistrumnega moža, je popolnjeval Kopitar svoje znanje in tu je bil tudi prvi vzrok, da je postal — slavist.

Zoisova hiša je bila tedaj odprta vsem odličnim Slovencem, zlasti pa tedanjim literarnim veljakom, s katerimi je prišel Kopitar tako v ožjo dotiko. »Domači slavist« Zoisov je bil sicer Vodnik, a Kopitar je dobil nekoč nalogo poučevati hčerko tedanjega vojaškega poveljnika grofa Bellegarde v slovenščini. Pri tem poslu si je začel v olajšavo pouka spisovati slovnico. Ker se je pa čutil Vodnik nekako predestiniranega, da napiše Slovencem slovnico, začela sta se moža pikati in zbadati, kdo bode prišel prvi s svojim delom na dan. Pri tej priliki se je tudi deloma porušilo prijateljstvo mej njima, ki ni nikdar več dobilo prave pravičnosti, ker Kopitar ni mogel zatajevati svojih čustev.

Bolj okorni Vodnik je podlegel, in zmagal agilni Kopitar, kojega znamenita «Grammatik der slavischen Sprache in Krain, Kärnten und Steiermark» je izšla l. 1808. v Ljubljani. Kopitar je z obilico znanja v literaturi in zgodovini presenetil tedanje kroge in njegovo delo daje še danes slavistom potrebno pomožno knjigo.

Med tem je bil odšel Kopitar na Dunaj učiti se prava, poleg tega pa se je vedno bavil s slavističnimi studiji. S početka je bila tudi njegova pot posuta s trnjem; moral je mnogo poučevati po hišah in večkrat je tožil o tem grenkem kruhu. A reči se mora, da je imel srečo; postal je kmalu cenzor za slovanske jezike, in tem sta se pridružila še novogrški in rumunski. Ne dolgo potem pa je dobil službo v dvorni biblioteki, kjer se je povspel do prvega kustosta in dvornega svetnika.

Pridobil si je kmalu veliko zaupanja, tako da so mu že leta 1816. izročili rokopise. Do l. 1818. je njegovo delovanje raztreseno v malenkostih, ki bi se bile za nas izgubile, ako bi jih ne bil zbral Miklošič v «Kopitar's kleinere Schriften».

Da je Kopitar tako naglo stopal od stopinje do stopinje in da si je v Dunajski družbi priboril toliko ugleda, k temu mu je pripomogla njegova živahna narava, razven tega pa se je seznanil z uplivnimi možmi, z grofom Osolinskim, Vrbno in Zlobickim, ki so mu pomagali. Tudi politične razmere so bile tedaj precej ugodne, ker se je bilo treba naslanjati na Slovane. In Kopitar je bil vedno dober Avstrijec.

Mnogo se je bavil Kopitar z žurnalistiko in pisal v razne liste «Oesterreichischer Beobachter», «Wiener Literaturzeitung» itd. recenzije, naznanila, premišljevanja o političnem, literarnem in kulturnem življenju svoje dobe. Dunaj je hotel imeti za središče vsega delovanja in našla se je tudi njegova «adresa prihodnje slovanske akademije».

V ganljivem, prijateljskem razmerju je bil s starim Dobrovskim. Obožaval je častitega starčka ter ga imenoval le svojega «mojstra». Pisal mu je obširna pisma, ki so sijajen

dokaz njegovega stremljenja; v njih je nakopičenega toliko znanja, da jih je bil Dobrovski sam vesel in da je tudi on v dolgih pismih odgovarjal svojemu «Slavinu». Seveda sta se včasih tudi prepirala; zagovarjal je n. pr., da se mora naš jezik, katerega so tedaj imenovali le po deželah, imenovati «slovenski», dočim je bil Dobrovski za izraz «hrvatski». Sploh se vleče kakor rudeča nitka skozi vse Kopitarjevo delovanje ljubezen do slovenskega naroda in jezika.

Ker pa je imel Kopitar preveč znancev in ker se je s sodelovanjem pri raznih listih razcepljalo njegovo delovanje, ni storil toliko, kakor se je pričakovalo. Pogreša se žalibog ona mirna koncentracija moči, ki je potrebna za rešitev važnih vprašanj. Čital je tudi raje rimske klasike mesto slovanskih tekstov, kar se je potem maščevalo pri izdaji brižinskih spomenikov in Clozovega glagolita.

Nekaka fiksna ideja mu je bila ortografija. Že v slovnici je pisal o tem in vedno je ponavljal to vprašanje v pismih Dobrovskemu. Kakor znano, spravilo ga je to pozneje tudi v navskižje z raznimi možmi v domovini.

Krasno se javlja njegova izobraženost in duhovitost v vplivu Vuka Karadžića. Od Herderja se je navzel romantiških idej, katere je vcepljal potem tudi Vuku. Rano že se je seznanil s Srbi, a z občevanjem z Vukom začelo se je še-le prav njegovo delovanje. Kar je postal Vuk, to je postal po Kopitarju; Kopitar je vstvaril Vuka in ž njim srbski pismeni jezik in ortografijo.

Vsak dan je prišel v Vukovo stanovanje, nosil mu knjige, dajal svete in mu pregledoval delo; pomagal mu je urejevati narodne pesmi in spisovati slovar. Kopitar je sploh porabljal vse svoje moči za tuja dela, njegova dela pa so zaostajala.

Živahno je občeval tudi z veljaki v domovini: Zoisom, Vodnikom, Japeljem, Primcem in Županom. Najljubši mu je bil Župan, katerega je toplo priporočal Dobrovskemu, zato pa mu je Župan spisal katalog slavističnih knjig v Zoisovi

knjižnici za Dobrovskega. Kopitar je tudi upal, da bodeta Župan in Ravnikar mnogo vplivala pri prevodu sv. pisma. V pismih pa se vedno pojavlja staro nasprotstvo do Vodnika in Primca. Zadnji ga je namreč hotel spraviti z Vodnikom in to ga je tako razkačilo, da je prenesel jezo tudi nanj in mu začel očitati, da piše kakor P. Marka.

Kopitar je bil v zvezi tudi s svetovnimi učenjaki: Schneiderjem, Friedrich August Wolfom, Humboldtom, Grimom, Goethejem i. dr. Razen tega je mnogo potoval. Leta 1814. je šel oficijelno v Pariz, od tam v London in Oxford in se vrnil preko Rima, Florence, Milana, Ljubljane na Dunaj. Mislil je, da pojde še enkrat v Pariz, a to se ni zgodilo.

In tako je minilo že zopet nekaj let, ne da bi bil Kopitar dovršil kako večje delo, dasi se je neprenehoma bavil s takimi vprašanji. Med drugimi so ga zanimali brižinski spomeniki, ki so mu bili po Dobrovskem že dolgo znani, a vedno je odlagal z izdajo, tako da so ga Rusi prehiteli.

Končno l. 1836. je izšlo njegovo veliko delo «Glagolita Clozianus». V juniju leta 1830. je prinesel neki Drechsler v dvorno knjižnico neko pergamentno knjigo; bil je to nemški «urbar» iz Tirolskega. Kopitar je to sporočil Dipauliju in ta mu je v zahvalo naznanil, da pozna star slovanski spomenik, ki je last Cloza. Tako je zvedel Kopitar zanj in ga izdal l. 1836. Delo se je mnogo ocenjevalo, cesar pa je podaril Kopitarju zlato tabatièro.

Med tem mu je leta 1829. umrl njegov «mojster» Dobrovsky. Za Kopitarja je bila to nenadomestna izguba. Stopil je sicer sam na prvo mesto, a z nevoljo je začel opazati, da se ustanavlja v Pragi novo središče, ki je dobilo veljavo s prihodom Šafaříkovim. Vse to je bilo za Kopitarja bodeče trnje in bridko se je pritoževal v pismih. K temu so se še pridružile neprijetnosti pri izdaji «Florijanskega psalterja». Čutil se je osamljenega in žaljenega in zato kažejo tudi njegovi mali spisi iz te dobe nekaj nemirnega. Leta 1837. je potoval v Rim. Zahajal je v vatikansko knjižnico, kjer je

proučaval zlasti «Asemanovo evangelje». A v delu «Hesychii Glossographi discipulus et epiglosistes», ki je kmalu potem izšlo, nam poroča malo o tem. To se razlaga iz njegove trajne nemirnosti. Pridružilo se je še novo žaljenje iz Prage, kar ga je silno raztogotilo.

In tako se končava njegovo zanimivo življenje v neubranih akordih. Slabo zadoščenje mu je bila zlata svetinja, ki mu jo je poslala ruska akademija in druga odlikovanja. Vesel pa je bil, da je dobil v Miklosichu tako izbornega učenca.

Njegovo zadnje delo je bila pomoč pri izdaji «Rimskega evangelija», h kateri je spisal «Prolegomena historica». L. 1842. je potoval zopet v Rim. Vodili ga sedaj niso znanstveni nameni, temveč imel je drugo misijo, da ustanovi grško-rusinski kolegij.

Kopitar je začel bolehati, ko se je vrnil leta 1843. na Dunaj; lotila se ga je sušica, njej pa se je pridružila še duševna boleost, ker ga je mučila skrb, kako bode prebil svojo starost. Po svojem rojaku dr. Gostiši je namreč izgubil skoro vse svoje premoženje, kakor je Miklosich preračunal okoli 20.000 gld. Dne 11. avgusta 1844. l. pa je preminul pri svojem prijatelju prof. Jenku. Pokopali so ga na Marksovem groblju na Dunaju, pa le začasno. Zakaj minolo jesen so prenesli (10. oktobra 1897. leta) njegove zemske ostanke v Ljubljano, in sedaj počiva naš veliki Kopitar, ki je proslavil slovensko ime med svetom, v domači zemlji.

Dr. F. Vidic.

Valvazorjev rod na Spodnjem Štajerskem.

Spisal P. pl. Radics.

V različnih dotikah z lepim Spodnjim Štajerskim je bil plemeniti rod gospodov in baronov Valvazorjev; rod, ki se je posebno oslavil po Ivanu Vajkhardu Valvazorju, obče znanem pisatelju dela *«Ehre des Herzogthums Krain»*.

Mično spodnještajersko ozemlje ob obalih pohlevne Savinje, v okolici Laškega, je privabilo vže Ivana Krstnika Valvazorja, veletržca, ki se je početkom 16. veka iz gornje Italije (Bergamo) priselil v kranjsko stolicu, v belo Ljubljano, in ustanovil moč in veljavo rodu Valvazorjevega. In še v drugi polovici prošlega stoletja, malo pred časom, ko je bil vže izginil rod Valvazorjev iz notranjeavstrijskih deželâ, nahajamo še odličnega zastopnika tega rodu v častitljivem, od vinskih goric venčanem Mariboru!

Leta 1547. dne 21. prosinca so volili — kakor svedoči zapisnik vojvodskega mesta Ljubljane — mestni svetovalci novega župana mesto prejšnjega, Vida Khisl-a, ki je bil dan popreje umrl. In 28. rožnika istega leta oglasili se so pri mestnem svētu zet umrlega župana, Ivan Krstnik Posch in sin njegov Ivan Khisl, ki so izjavili, da je Vid Khisl napravil oporoko v navzočnosti «čestitih, odličnih mož», kakor Pavla Wienerja, ljubljanskega kanonika, Mihaela Klombnerja, Ivana Krstnika Vavizorja (Valvazorja, in drugih.)¹

Ivan Krstnik Valvazor, ki se je pozneje posorodil z rodovino Khisl kot soprog Emerencije Khisl, hčere umršega

¹ Mestni arhiv ljubljanski, sodni zapisnik iz l. 1547., 3. in 4. list.

Vida Khisla, je bival za časa smrti očeta svoje poznejše žene v Ljubljani kot ugleden trgovec, kajti bere se v imenovanem sodnem zapisniku, pod 6. vel. travnom, da je mestni svet ljubljanski Iv. Krstniku Valvazorju pismeno dovolil, da sme trgovati (najbrže z železom) v Ankono.¹

Malo let zatem (1554) srečamo istega ljubljanskega trgovca — tedaj je imel vže nekatera posestva izven mesta na Kranjskem — na Štajerskem, in sicer kot zakupnika zastavljene deželne graščine v Laškem.

To lepo posestvo je dobil od cesarja Maksa I. v zastavo za svoto 21.691 rajnišev slavni kranjski vojskovodja proti Benečanom, Ivan Turjaški; rečenega leta se je pa — ddo. Dunaj 21. mal. travna — dovolilo Ivanu Krstniku Valvazorju, da sme gospodstvo v Laškem od Turjačanov odkupiti in v posest vzeti; zajedno se mu je dalo prosto voljo, posestvo — vendar le z dvornim privoljenjem — zastaviti.²

In baš deset let pozneje (1564) prepisalo se je Laško na Ivana Krst. Valvazorja in njegove dediče «na 16 let, ne da bi se bilo dražilo», in sicer proti posojilu na deželne hiše v znesku 7000 gld. s 6% obrestij, katere si je smel sam vračuniti od urbarskega denarja. Ta prepis se je zopet ponovil o priliki novega posojila v svoti 5000 gld. s 6% obrestij; ta denar je dal nadvojvodi Karolu II. Štajerskemu, vladarju Notranje Avstrije, ki je bil radi opetovanih turških navalov v vedni denarni zagati.³

Ivan Krst. Valvazor se je pri vsaki priliki skazal uslužnega nadvojvodi-vladarju. Ko je za bolnico v Laškem za jedenkrat mal. srpana l. 1572. naložil svoto 2000 gld. — to bolnico je, kakor bomo pozneje videli, v svoji poslednji oporoki za večne čase bogato obdaril — prepustil je letne obresti od tega denarja v znesku 100 gld. nadvojvodi, in sicer do tistega časa, da se za naloženi denar nakupijo za

¹ Istotam list 11/6.

² Schmutz, zgod. krajeписni Slovník Štajerskega, IV. Str. 229.

³ Istotam, str. 230.

Po izprehodu.

bolnico primerni prostori. Pri vicedomskem uradu v Celju je bilo torej naloženih onih 2000 gld. in nadvojvoda je pri tem uradu dobival 100 gld. letnih obrestij.¹

Istega leta 1572. pa je zaukazal — v vel. srpanu — nadvojvoda svoji dvorni komori, naj naroči vicedomskemu uradu v Celju, «da se morajo Ivanu Krst. Valvazorju vedno odrajtovati obresti od 12.000 gld. (preje imenovani posojili v zneskih 7000 gld. in 5000 gld. »)

Ob istem času je bil Iv. Krst. Valvazor tudi vže posestnik v Konjicah in konjiški urbar iz leta 1570² omenja na dveh mestih davščin, ki jih je dajal od svojih vinogradov v «Rittesnen» (Ritoznai = Rittersberg) pri Slovenski Bistrici.

Zaznamki dvorne komore notranje avstrijske vlade v Gradcu³ pričajo v poznejših letih, kako je vladar ondi visokočislanemu lastniku Laškega ob več prilikah izkazal posebno svojo naklonjenost. Tukaj naj se navedeta le dva vzgleda. Posebno je nadvojvoda podpiral Valvazorja in njegove podanike v nabavi drv. Tako je zapovedal l. 1574. gospodarju iz Poppendorfa, naj dovoli v krakovskem lesu Valvazorjevim podložnikom iz Velike Marašove sekati, toda ne razsipno; in l. 1580. je zahteval od gozdarja v Celju, naj ga obvesti, ali bi se Valvazorju dovolila nabava drv za posestvo v Laškem, in na katerem mestu.

Tri leta pozneje pa je dobila dvorna komora nalog, naj glede posestva v Laškem razglasi, da je to posestvo do osemdesetega leta prepisano na Valvazorja in da radi tega pred omenjenim časom ni potrebna nikaka spremeniba v urbarju, kakor se imajo do tedaj prihraniti vsi dotični stroški.

Razven gradov v Laškem in v Konjicah je imel Ivan Krstnik Valvazor na Spodnjem Štajerskem obširno posestvo

¹ Starejša registratura c. kr. namestništva v Gradcu — listine dvorne komore.

² Deželni arhiv v Gradcu.

³ Starejša registratura c. kr. namestništva v Gradcu.

Scheiern pri Zidanem mostu, vrt in travnike v Ptuj in okoli Ptuja ter še več manjših posestev.

Dne 2. vel. srpana leta 1581. je Ivan Krstnik Valvazor, posestnik gradov: Šrajbarski turn, Medija in zakupnik v Laškem, napravil svojo poslednjo oporoko. Mimogrede bodi omenjeno, da je on notorično pripadal stari, plemeniti rodovini in da je bil po posebnem posredovanju nadvojvode Karola leta 1571. sprejet mej kranjske stanove kot »sodeželan« (član stanov). Njegova oporoka se nam je ohranila v dveh prepisih¹ in nam podaje več zanimivih podrobnostij o zgodovini Valvazorjevega rodu.

Kakor vže rečeno, oženil se je Ivan Krstnik Valvazor prvič z Emerencijo, hčerjo Vida Khisla. Pa niti s to, niti z drugo svojo ženo ni imel naslednikov. Ker razven svojih treh sestrâ — jedna je bila redovnica v Bergamu, druga omožena z nekim pl. Moskou in tretja s pl. Skawnütz-em — ni imel nikakih nadaljnih posrednih sorodnikov, oziroma bratov, je zapustil svoje glavno imetje sinovom sestre Katarine pl. Moskou in določil več volil za svojo sestro v Italiji in drugim tamošnjim sorodnikom ter Hieronimu Valvazorju, ki se je bil ob enem ž njim priselil iz domovine, iz bergamske okolice, v novo domovje in bival na Kranjskem. Ta Hieronim je bil stari oče slavnega našega zgodovinopisca Ivana Vajkharda Valvazorja, in njemu je namenil Ivan Krstnik Valvazor v svoji oporoki dedni grad Medijo² na Kranjskem z vsem pripadajočim posestvom, toda pod tem pogojem, da mora kot nositelj imena Valvazor ostati v deželi. Ivan Krstnik Valvazor spomnil se je tudi z lepimi darili bolnic v Krškem in v Laškem.

¹ Jeden se hrani pri c. kr. okrajnem glavarstvu celjskem, drugi v arhivu trga Laško. (Prip. pis.)

² Sedaj last g. Aloj. Prašnikar-ja, ki je ondotnim, skoro popolnoma pozabljenim toplicam — poznal in popisal jih je vže Valvazor — pripomogel k novemu ugledu in tam, sredi na novo, v modernem slogu pozidanih poslopij, postavil slavnemu zgodovinopiscu kamenit spomenik v podobi obeliska.

(Prip. pis.)

Glavni dediči so bili, kakor vže rečeno, sinovi njegove rajne sestre Katarine pl. Moskou: Ivan Aleksij, Inocencij, Peter, Mihael in Marks Anton. Zanimiva in značilna je v njegovi oporoki točka četrta, ki se tiče drugoimenovanega, namreč Inocencija. Glasi se: «Nečak Inocencij Moskou (Muschkou), kojega je on (Ivan Krstnik Valvazor) od mladosti vzgojeval, mu preskrbel najboljši pouk in mu dovolil, da je nekaj let gospodaril na gradeh v Laškem¹ in v Konjicah,² ne da bi bil od tega dajal kak račun, in kateri si je v tem času toliko pridobil, da ima dovelj kruha in hrane³, ta nečak naj se izključi od vsacega posebnega deleža, ker bode skupaj z brati podedoval očetovo imetje, ker je za usluge, koje je njemu (Ivanu Krst. Valvazorju) storil, bil v denarji popolnoma poplačan in ker je večkrat izjavil, da ne potrebuje mojega imetja — ,s čimur sem tudi jaz čisto zadovoljen' in ker so njegovi bratje do danes revni, neimoviti in nimajo nič gotovega denarja.»

Prvoimenoveni, Ivan Aleksij, ki je bil sicer najstarejši pa «brez lastnih moških dedičev», prejel je le v denarju 10.000 gld. in v mestu Ptuju vrt in travnike. Bratje Peter, Mihael in Marks Anton pl. Moskou, so pa dobili grad Šrajbarski turn, gospodstvo v Laškem, rodbinski grad Sperkerthurn (na Bergamskem), gotovino, srebro, dragocenosti in druge stvari.

V dvanajsti točki oporoke se nahajajo nadaljna določila glede Valvazorjeve bolniške ustanove v Laškem, ki obstaja še dandanes v blagor ondotnega ljudstva. Ker je bila v tamošnji bolniški cerkvi pokopana njegova prva soproga Emerencija, rojena Khisl, in ker želi tudi sam ondi počivati, naroča svojim nečakom, zadnje imenovanim gospodom, naj oskrbé njemu in njegovi ženi «pošten nagrobni spomenik», to je, lep nagrobni kamen, «kakor se spodobi». Da bi se

¹ Dandanes posest grofa Vetter-ja, deželnega glavarja na Moravskem.

² Sedaj v posesti kneza Hugona Windischgrätzja.

izboljšalo stanje bolnice, daruje, «ker se more tako malo bolnikov vzeti v bolnico in ker so bolniška posestva v jako slabem stanju», tej bolnici štiri posestva in podložnike iz Loke pri Radečah in iz Jesenovca ob enem z njih tlako; naroča pa še posebno, da morajo podariti bolnici zgoraj rečeni stričniki Peter, Mihael in Marks Anton tudi davke teh posestev, iz katerega zneska naj se vzdržujejo reveži. Potem določa ta točka gledé bolniške ustanove še v podrobnostih, da morajo stričniki njegovi paziti nad ustanovo, da se taista ne bo upravljala nezvesto, temveč res služila v blagor revnim ljudem; posvetovati se «morajo s poštenimi meščani v Laškem» in dobiti duhovnika, ki naj bolnikom vsak teden trikrat mašuje, vsak teden propoveduje in skupno molitev opravi zanj, za soprogo, za ostale dediče in sorodnike «kot ustanovitelje». Stričniki naj postavijo tudi iz trga (Laško) kako pošteno, krščansko osebo za bolniškega paznika, «ki bo bolj radi Boga nego radi plače bolnikom stregel». Oba pa, duhovnika in paznika, naj primerno plačajo. Iz ostalih dohodkov ustanove «naj se vzdržuje 18 do 20 bolnikov in preskrbljuje s pošteno hrano, in sicer naj se vzamejo bolniki izmej podanikov «gospodstva v Laškem in mojega lastnega posestva Šrajbarskega turna»; ako bi padel na bolniškega nadzornika pri njega letnem računu «kak sum, ali bi se mu dokazala sebičnost», naj ga dediči takoj odstavijo in dobé boljšega.

Zadnja, šestnajsta točka, nam kaže, kako blago srce je imel oporočnik za vse svoje podanike. Tu namreč določa: «Mojim revnim podložnikom pri vseh treh posestvih (Šrajbarski turn, Medija in Laško), ki so mi na žitu, obrestih ali davku kaj dolžni, tem odpuščam v božjem imenu ves dolg; ostalim podložnikom pa, ki mi ničesar ne dolgujejo, odpuščam polovico davščine za tisto leto po moji smrti.» Ta naročila naj njegovi stričniki nemudno izvrše in naj od nikogar ne zahtevajo njegovega zaostanka na dolgu.

Ko je imel Ivan Krstnik Valvazor v zastavi posestvo Laško (1554 — 1581), kupil je mesto starega, od celjskih grofov podrtega uradnega poslopja, za 1000 rajnišev novo poslopje v trgu in ga odredil za uradno hišo; ta je bila pet let po njegovi smrti (1586) po notranjeavstrijski komori oproščena davkov.¹

Ivan Krstnik Valvazor je prominul 2. listopada l. 1581. in je bil, kakor je sam v oporoki odredil, pokopan v bolniški cerkvici ob strani prve svoje žene, ki je bila umrla leta 1572. Dediči so mu omislili ob steni cerkvice lep nagrobni spomenik, ki se pa nahaja danes — ko se je že zdavnej opustila cerkva — na severni strani tik župne cerkve stoječega kapelanijskega poslopja. Spomenik je umetniški dovršen in nam predočuje še jako dobro ohranjeni podobi velikega dobrotnika revnih in njegove žene; nad njunima glavama pa nam kaže krasno upodobljeno vstajenje. Na temelju ima spomenik tale napis:

HIE LIGT BEGRABEN DER EDL VND ERNVEST
HERR IOHAN / BAPTISTA VAVASOR ZVM THVRN
AM HART VND PHANTINHABER / DER HERRSCHAFT
TIFFER DER GESTARBEN IST AM Z. TAG / NOVEMBRIS
DES 1581 IAR VND SEIN HAVSFRAV EMERENTIAVA/
DIE EINGEBARNE KISLIN SO GESTARBEN IST AM
19 TAG / IENVARI DES 7Z IAR DERN PEDER SELL
GOT GENEDIG / VND BARMHERZIG SEIN WELLE
AMEN/.²

Mimo tega dičijo ta krasno završeni spomenik grbi in pobožni napisi.

¹ Orožen: »Das Dekanat Tüffer«, str. 218.

² Tu počiva plemeniti gospod Ivan Krstnik Valvazor, graščak na Šrajbarskem turnu, in zastavnik posestva v Laškem, ki je umrl 2. listopada l. 1581. in njegova žena Emerencija, rojena Khisl, umrla 19. prosinca l. 1572. Bodi jima Bog milostljiv in usmiljen. Amen. Prelagatelj.

V sedemnajstem veku je vpisan v matici¹ graškega vseučilišča pod letom 1678. kot slušatelj logike neki Ivan Ferdinand pl. Valvazor iz Vranskega na Štajerskem.

Baš tedaj je deloval brat kranjskega zgodovinopisca, Ivana Vajkharda Valvazorja, Volbenk Jarnej, zapore-

doma na več krajih

Spodnjega Štajerskega kot duhovnik. Župnijske matice v Planini, Braslovčah in Žalcu poročajo nam še dandanes o njegovem delovanju v rečenih župnijah in nam podajejo sliko o duhovniškem poslovanju tega imenitnega člana Valvazorjevega rodu.

Leta 1588. je naročila notranja avstrijska vlada v Gradcu Hieronimu Urbanič-u, naj grad Planino, ki je jeden najlepših na Štajerskem in kojega je imel ta od leta 1579.

v zastavi od idrijskega oskrbnika Ainkhürn-a, izroči Valvazorjevim dedičem, bratom pl. Moskou,² kojih last je ostal ta grad do leta 1768.

V tej dōbi, ko so imeli Planino v posesti pl. Moskou,

Nagrobni spomenik Ivana Krstnika Valvazorja.

¹ Rokopis vseučiliške knjižnice v Gradcu. — ² Starejša registratura c. kr. namestništva v Gradcu; listine dvorne komore.

dediči večkrat imenovanega Ivana Krst. Valvazorja, izročilo se je mesto župnijskega vikarja pri Št. Vidu poleg Planine Volbenku Jarneju Valvazorju, ki je opravljal to službo od 1678. do 1680. leta. Vikar je ob delavnikih maševal pri Marijinem altarju, vsak torek, ob nedeljah in praznikih pa je imel slovesno službo božjo pri velikem altarju; njegov duhovni pomočnik je bil zajedno kapelan v gradu Planina. Župnišče pri Št. Vidu je bilo precej majhno, imelo je le dve sobi; ločena od župnišča je bila lesena shramba za žito kakor tudi župnijska kuhinja, ki je bila pa zidana. Kolikorkrat je vikar ali njegov kapelan opravljal službo božjo v gradu pri pl. Moskou, bil je graščak zavezan, vikarju dati 4 gld.; duhovnika pa, ki je mašoval, preskrbeti z jedjo in pijačo. Prva kakor tudi druga teh ustanov pri tej župniji je obstajala izza dnij celjskih grofov.¹ Vinska desetina v župniji je znašala poprek letnih pet štrtinov.²

Kakor je bilo vže označeno, prišel je Volbenk Jarnej Valvazor leta 1680. od Št. Vida pri Planini kot vikar v mično savinjsko dolino, na župnijo Braslovče, ko se je bil dosednji ondotni vikar, mnogozaslužni, izvrstni Anton Usar, odpovedal svojemu mestu in 23. mal. travna leta 1660. stopil v pokoj.³

Braslovška poročna knjiga od l. 1666 — 1732., katero sem porabil po posebni prijaznosti prečastitega gosp. župnika Jožefa Žehel, zaznamuje prvi uradni nastop vikarja Volbenka Jarneja Valvazorja pod 12. vel. srpanom l. 1680, ko je poročil Jurija Tratnika z Marijo Apahalijo; kot duhovni pomočnik je služboval ondi tačas Ivan Teuš. Volbenk Jarnej Valvazor je poročal pozneje 1680 (13. listopada), 1681 (7. prosinca) in 1681 (13. prosinca), ko je podelil trem parom zakrament svetega zakona; potem 1681 (28. malega travna) in istega leta še 6. malega srpana; pozneje je poročal kapelan Teuš,

¹ Orožen, Das Dekanat Drachenburg, str. 220.

² Istotam.

³ Orožen, Das Bisthum und die Dioecese Lavant, II., str. 297.

ki se imenuje »azistent«, 17. in 23. listopada 1681. in 13. malega travna 1682.

Leta 1682. je morila kuga; posebno hudo je razsajala na Spodnjem Štajerskem, v celjskem okrožji v Žalcu, Št. Martinu (pri Gornjem gradu), nad sv. Martinom na Vršavi, v Zupach, v Sarvischu, v Lukovici (pri Šoštanju), v mestu Ormož itd.; grozovito je morila tudi v Braslovčah.¹ Trg je bil na zunaj zaprt od straž. Kakor trdi ustno izročilo, se ni obhajala služba božja v župni cerkvi, temveč duhovnik je maševal ob nedeljah in praznikih na Weißmannovem posestvu za župno cerkvijo; župljani prisostvovali so cerkvenemu opraviu na travnikih, in drug od drugega toliko daleč proč klečali, da ni dihal jednega dosegel drugega. Žrtva te hude morilke je bil tudi prejšnji župnik Usar.²

Naš Volbenk Jarnej Valvazor je srečno odšel kugi v Braslovčah, kakor tudi na svojem novem mestu, v Žalcu, kjer ga najdemo po leti istega leta (1682) kot župnika v polnem zdravju.

V matici te župnije, katero sem porabil po posebni prijaznosti preč. gosp. župnika Matije Korena se nahaja ime Volbenka Jarneja Valvazorja osem in pol let.

Prva nanj se nanašajoča notica je zabelježena v krstni knjigi braslovški od 1661 — 1683, ko je krstil »Illustrissimus Dominus« Volbenk Jarnej Valvazor »župnik«, Jarneja, sina Jarneja Kozla in njegove žene Marjete; kumovala sta Jakob Jugovič in Marija Gabrioli. Krščeval je nadalje 1683. leta 20. velikega travna, 21. rožnika, sicer pa jeden njegovih duhovnih pomočnikov: Mihael Rostraker ali Nikolaj Pergesnik. Pod 5. vel. travnom leta 1684. imenuje se Volbenk Jarnej Valvazor »parochus et commissarius«.

Dne 21. mal. srpana leta 1686. je krstil Karola Hani-bala, sina grofa Volbenka Eberharda Barbo-ta in njegove žene Eleonore; kumovala sta Karol Franc Barbo in Cecilija

¹ Peinlich, Geschichte der Pest in der Steiermark, II., str. 454 in nasl.

² Orožen, Das Dekanat Oberburg (Bisthum Lavant), str. 228.

Renata grofica Trautmannsdorf. Dne 26. rožnika leta 1687. je Valvazor zopet krstil dečka iz Barbo-vega rodu, in sicer Ivana Jožefa, sinu istih roditeljev; to pot sta kumovala Ivan Baltazar grof Schrattenbach in njegova soproga Ana Elizabeta. Ista botra sta vpisana pod 26. vinotokom l. 1678., ko je župnik Valvazor krstil neko deklico, vjeto v turški vojski; dobila je imeni Marija Barbara.

Zadnjič je Valvazor krščeval v Žalcu dne 14. kimovca leta 1691.; nasledoval mu je kot župnik v braslovški župniji Franc Sigismund pl. Apfaltrern.

Kot župnik braslovški je dajal Volbenk Jarnej Valvazor tedaj običajno «Landtagsanlage» — deželni davek — tudi in natura, in sicer v žitu. Nahajajo se namreč v zapisnikih štajerskih stanov¹ v tem oziru opetovani ukazi višjemu nadzorniku žitne zaloge, tako jedenkrat, «da se mora nemudoma ugoditi prošnji Volbenka Jarneja Valvazorja, župnika v Žalcu, da se odračuni vže preje prejeto žito od zaostanka na deželnem dolgu od leta 1682. in 1683.»

Leta 1687. je dobil Volbenk Jarnej Valvazor pri altarji sv. Barbare v tedanji stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani beneficij, katerega sta l. 1499. ustanovila Hanns Rauber in njegova mati Katarina Rauber, rojena Lueg. Podelil² mu je ta beneficij Vid Krištof Rauber; vžival ga je Volbenk Jarnej Valvazor v Žalcu do leta 1691., ko se je preselil v Ljubljano.

V Mariboru je umrl leta 1761. in bil tudi ondi pokopan Karol baron Valvazor;³ poročen je bil z grofico Christalnigg, ki mu je zapustila dve hčeri. Karol baron Valvazor je živel zvečine v Gradcu in zapustil ob svoji smrti 92.329 gld. 42 kr.

¹ Deželni arhiv v Gradcu; vojni zapiski l. 1683. in odpravna knjiga 1682 — 1684 katerih uporabo zahvaljujem g. vodji arhiva, c. kr. vladnemu svetniku in profesorju g. dr. vitezu Zaheju. (Prip. pis.)

² Valvazor, *Ehre des Herzogthums Krain*, II., str. 760.

³ Mrtvaški zapisnik mestne župnije v Mariboru od leta 1664. do 1762: 1761 8 aprilis: Sepultus est Carolus L. B. de Valvasor aet 57 omnibus sacramentis provisus.

aktive in 61.496 gld. in 1 kr. pasive, v Mariboru je ob njegovi smrti znašala njegova zapuščina v denarju 2721 gld. 5 kr., njegove premičnine so bile vredne 28 gld. 19 kr., skupaj torej 2749 gld. 24 kr.

Na Marija-Ruški gimnaziji,¹ katero je ustanovil župnik Jurij Kozina l. 1645., je bilo 6 gojencev članov — Valvazorjevega rodu.

Na podlagi dozdanih uspehov svojih raziskovanj sem podal v teh vrstah kratek pregled onih članov staroslavnega Valvazorjevega rodu, ki so bivali na Štajerskem, izlasti na Spodnjem Štajerskem. Preden končam, obračam se z uljudno prošnjo na p. n. čitatelje te cenjene, domoljubne publikacije. Ako bi kedo kjer si bodi naletel na zapiske o Valvazorjih, ki so živeli na Štajerskem ali izven Štajerskega in ki niso tu navedeni, naj blagovoli te podatke priposlati uredniku tega «Koledarja»; to pa kolikor možno hitro, ker vže prihodnje leto (1899) pride na svetlo moje obširno delo o rodu Valvazorjev, v prvi vrsti o našem slavnem Ivanu Vajkhardu Valvazorju, neumrljivem spisovatelju knjige «Ehre des Herzogthums Krain».

¹ Fridolin Kavčič: Ruška gimnazija. Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. VI., str. 75.

Na letovišču.

Počitniška idila. — Semen S.

Opojno je duhtelo vresje na Osojniku.

Na mesnatordečih cvetih so se lovile marljive čebelice in brenčale z onim šumom, ki podaje zračni muziki gorkih poletnih dni one značilne, monotone akorde.

Po ozki, ilovnati stezi sta stopala gospica Josipina in gospod doktorand Vavpotič.

Hodila sta hitro.

Njeno lahko poletno krilce se je zgrinjalo v pravilne gube, pripogibalo zvončkaste glavice vresja in plašilo z njega čebelice — neumorne altistinje prirodnega koncerta.

Gospica Josipina je bila vesela.

Poletno solnce je ljubeznivo upiralo svoje žarke v osojno reber, iz temnozelenega smrečja nekoliko oddaljene gozdne globine je vlekel pristni gozdni aroma, po vejah bližnjih jelk se je urila košata veverica v svojih umetnijah, iz grmovja je od časa do časa pokukala koketna glavica črnoglavke, med vresjem se je oglašal razposajeni palček s svojimi različnimi: cr, cr, cr ... in po trnjevem robidovju sta se podila dva rumenokljuna kosa.

Gospica Josipina je bila srečna.

Pogledala je zdaj pa zdaj svojemu spremljevalcu skrivoma v obraz in pustila za hip počivati svoj otroško sanjavi pogled na elegantnih potezah onega, o katerem so ji vsi vprek pravili, da je radi njene sestre tolikokrat gost v njih hiši ...

O gospica Josipina je ljubila svojo starejšo sestrnico Vero.

Gospod papa jima je bil kupil nova slamnika. Pa Veri njen slamnik ni bil všeč. Ljubši bi ji bil Josipinin. In Josipina je to takoj zapazila in ljubljene sestrice odstopila svoj slamnik. O gospa mama je vedela veliko povedati o blagem srcu svoje Josipine

Gospod doktorand Vavpotič je bil lep gospodek. Od belega lica so se prijetno razločevali mehki, črnikasti koteleti, pod ponosno upognjenim nosom, na katerem je trdno sedel zlat cviker, se je krožil kosem krepkih, umetno zasukanih brk, košate obrvi je senčilo dvoje bistrh, malce sanjavih oči, njegova hoja je bila strogo umerjena in fina in vsak njegov gibljaj je izražal kaj takega, kakor: dovolite, oprostite, izvolite . . .

V družbi gospice Josipine je bil vedno zgovoren in zabaven. Znal je govoriti o najrazličnejših stvareh, a vedno zanimivo. Videti je bilo, kakor da bi ga njena bližina navduševala. In to ji je dobro délo . . . Ampak ob gospici Veri je bil malobeseden! Vedel se je prisiljeno, skoro okorno, da se je morala gospica Josipina na tihem večkrat smejati. Seveda ne iz hudobnega namena!

O, gospica Josipina je ljubila svojo sestro! . . .

«Gospica, ali se malo vsedevala?» je nepričakovano vprašal gospod Vavpotič sredi živahnega razgovora in s prožnim poklonom pokazal na klop iz belih brezovih vej.

«Ah, ne!» je odgovorila gospica Josipina in nevoljno proseče nagnila gladko počesano glavico. «Babica je danes tako sitna. Sicer bo pa itak kmalu za nama.»

«Fina! . . . Fina, počasneje!» se je začulo hkrati izza roba hriba. .

«Slišite, že kriči: Fina, Fina-a, in stokrat Fina-aa!» Gospica Josipina je nevoljno namrdnila z lepimi, polnimi ustnicami.

«Pa kdo gre še zadej z babico?»

«Vsi otročaji, kar jih je na letovišču, gospod dolgočasnež Šupevec, absolvirani četrtošolec, gospod dolgin Razboršek, preparand II. leta in Vera.»

«— in Vera», je nehote ponovil gospod Vavpotič tiho, skoro boječe, potem pa glasnejše pristavil:

Torej postojva nekoliko, da se babica ne bo jezila.»

Gospica Josipina ga je čudno pogledala, molče utrgala prvo eriko ter jo zmencala med prsti.

O, ona je ljubila svojo sestro Vero! . . .

Izza roba gozda se je kmalu prikazala pisana družba, ki je spela danes na Osojnik. Babica, obdana od mnogoštevilne mladine sorodnikov in znancev, ki so bivali ob poletju na letovišču. Oh, koliko je imela danes opraviti babica! Sedaj je bilo treba čakati Rudija, ki je zaostal pri mravljišču, sedaj klicati Slavoja, ki se je bil oddaljil za pestrim metuljem, tukaj miriti Minko in Milico, ki sta se sprli radi rdeče jagode, ki je rasla ob stezi, zraven pa še paziti na tega otroka, — na Fino, ki je s svojim spremljevalcem vedno izginjala iz dogleda, in vselej šele na deseti klic malo postala. Najbolj čudno pa je bilo, da je bila vselej, kadar jo je babica došla, vsa zardela v žametasta lička.

Res, babica je znala izborno nadzorovati, a je tudi poznala vse mladostne muhe! . . .

Cr, cr, cr . . .

Cr, cr, cr . . . in vedno iznova je začenjal palček svojo jednolično pesmico v gostih gabrovih grmičih ob glavni cesti. In gospica Josipina se je še vedno ozirala po cesti, prehajala z ene strani na drugo in nestrpno poslušala, kedaj se bo zaslišalo drdranje poštnega voza.

Predvčerašnjim je bil odšel gospod Vavpotič.

Moj Bog, kolikokrat je že mislila na njegovo slovo!

«Gospica, hvala Vam za Vašo preprijetno družbo. Bilo mi je jako ljubo . . .» in podal ji je roko ter jo pogledal tako prijazno s svojimi globokimi očmi . . . jej! Gospici Josipini je nekaj v tesnem zažemu osladilo mladostni srček.

«Ampak to me draži . . . v Verini družbi je bil tak rogovilež! Brez one elegance in gibčnosti . . . Zares neprijetno! Ko ji je podajal roko je zardel in tako čudno nemirno jo je pogledal, kakor da bi bil Bog vé kakšen nerodnež. Videlo se je, da z Vero težko občuje! Ah, zakaj je moja sestra tako mrtva!»

Nakrat je poskočila in posluhnila. Zaslišal se je voz na cesti. Stopila je na kamen in poželjivo uprla oči v daljavo. Ah, drdrala so kmetska kola.

Gospica je postajala nestrpna. Čakati ji je bilo vendar tako težko. Premislila je bila že vse do pičice natanko, kake razglednice ji pošlje . . . vedela je celó za gotovo, koliko jih pošlje . . . «Najmanj pet! In vse najnovejše!»

Radovedna je bila samo, kaj ji napiše na nje. Gotovo kaj o ljubezni, seveda skrito v podobah. Saj ji je tudi v občevanju na letovišču govoril včasih tako umetno, zavito v skrivnostno meglo . . . Ali ona ga je umela! Oh, kako bi ga ne!

In zopet je posluhnila.

Iz dalje so se slišale stope. Voda je šumela po razriti gorski strugi. Okrog glave ji je brenčal v globokem basu dolgočasni čmrlj. V zelenih jelšah ob potu je ponavljal zagovedni črnuh kos svoj neumni: čak, čak, čak! in po nebu se je plazil zaspanoleno osamljen oblak.

Gospico Josipino je vse dražilo.

«Kje je postiljon? Zakaj ga ni? Ta tepec se je najbrž kje napil!»

A postiljon se ni bil opil. Ob isti uri, kakor vsak dan, v istem tempo, z istimi konji, prav tako malomarno naslonjen na oguljeno, usnjato steno, z istim dolgočasnopustim obrazom, kakor vsak dan se je pripeljal mimo. In počasno je izstopil, posegel pod svoj zamazani sedež in izvlekel iz predala šop časnikov in listov, namenjenih na letovišče O.

Oh, ta butec!

Gospica Josipina jih je vzela jezno-naglo.

On pa se je prezirljivo nasmehnil, sedel v voz in od-
drdal prav tako malomarno in brezbrizno dalje ko poprej.

Gospica Josipina je skočila liki srna h klopici ob po-
toku in stoje začela z mrzlično hitrostjo iskati med listi
svojih razglednic.

«Slovenski Narod» ... «Ėdinost» ... «Slovenka» ...
«Neue freie Presse» ... «Thierfreund» ... ah, ti časopisi! ...
Aló: razglednice! ...

Toda za Boga, kaj je gospici Josipini? Pbledela je,
zardela in se sesedla na klop.

Topo strmi v razglednice ... prav pet jih je ... a
naslovi, naslovi ... od prve do zadnje: «Velecenjena gospica
Vera Vrtnikova, sedaj na letovišču» ... moj Bog, in povsod
je podpisan Josip Vavpotič, doktorand ...

Gospica Josipina je obsedela na klopici.

Gorske senice so skakljale po vejah in si klicale:
čujte, čujte, čujte! v tako čudnem idijomu, da bi bil težko
uganil, ali se izraža v njem pomilovanje ali ironija. Z bližnje
smreke je spustila veverica češarek na tla, potekla za njim,
z začudenjem obstala pred gospico Josipino ter zbežala po
razkavem lubju v vrh košate smreke. V gabrovju pa se je
še vedno oglašal palček: cr, cr, cr ... poredkoma, poje-
majoče ...

Pri večerji je bila gospica Josipina slabe volje. Tem
živahnejše pa je bila babica. V enomer je govorila. Otrokom
je glasno pravila lepo pravljico o dveh pridnih, ljubečih se
sestricah, Veri pa bolj po tihem nekaj o lepih brčicah ...

Služba.

Spisala Zofija Koeder.

«Ta Dunaj!» vzdihala je v malem kabinetu, čegar okno je zrlo na staro temno dvorišče.

Pred dvema mesecema je bila prišla na Dunaj iskat službe. Igrala je precej dobro klavir in umela malo francoski. Živela je nekaj časa v provinciji kot odgojiteljica mlade hčerke bogatega trgovca.

Pred par leti je kot jedinica bogatega trgovca doma v Ljubljani obiskovala pripravnico, ne zato, da bi postala učiteljica ampak le, da si pridobi boljšo naobrazbo. Privatno se je učila godbe in francoščine. Dobro se ji je godilo tedaj. Pa ko je bila v tretjem letniku, umrl je oče, in mati je morala napovedati konkurz. Oče njen ni bil tako bogat, kakor se je mislilo in vse, kar so imeli, pobrali so upniki. Mati ni mogla preboleti tega udarca in je umrla kmalu za možem. Ostala je sama, revna, brez sorodnikov, brez prijateljev. Mati njene prijateljice jo je priporočila svojim sorodnikom na Nižje-Avstrijskem in le-ti so jo vzeli za odgojiteljico svoje osemletne hčerke. Dve leti je bila v družini, pa hčerka je obolela in umrla in ona je bila brez službe. Prištedila si je nekaj malega in s tem šla na Dunaj. Vpisala se je pri nekaterih posredovalnicah služb, anonsirala v časnikih in čakala na službo. A njeno čakanje je bilo zaman. Odgojiteljic in družabnic je bilo vse polno in za njo ni vprašal nihče. Spomnila se je, da precej dobro igra glasovir. Izposodila si je

Materinska ljubezen.

pri nekej firmi star instrument in objavila v treh časnikih, da poučava glasovir. Samo dve učenki sta se zglasili a še ti nista hoteli plačevati več ko 25 kr. za uro. Prešel je mesec in ona je zaslužila jedva toliko, da je plačala najemnino od glasovirja. Imela je mnogo prostega časa. Mnogokrat si je kupila kak časnik, zaznamovala si vse, kjer bi se morda dobila kaka služba. Ni bila ravno izbirčna. Dopoldne se je predstavila gospej, ki je iskala družabnice, popoldne družini, ki bi potrebovala bono. Danes je stala pred imenitno damo, proseč jo, naj jo vzprejme za vzgojiteljico, jutri pred naduto matrono, kažoč ji fino plišasto kaseto z všitimi cvetlicami, katero je sama napravila, s hripavim glasom vprašajoč, ne bi dobila kakega vezenja v delo. Pa povsodi nič, povsodi!

Umela je knjigovodstvo. Oče kot trgovec je imel rad, da se hčerka malo razume na to ali ono stvar, ki je za trgovca pomembna. Učila se je tedaj nekako za kratek čas, kaj je glavna, kaj blagajna knjiga in kakega pomena je dnevni journal. Poskusila je torej vstopiti kam kot blagajničarka ali knjigovodnica ali tudi kot prodajalničarka. Pa tu ji je debela kavarnarka z zoprnim nasmehom potrkala na ramo in ji dejala:

«O gospodična, seveda vas sprejemem, čeden obrazek imate, saj menda znate biti prijazni z gospodi in piti ž njimi likerje.»

In ko ji je vsa jezna odgovorila, da je poštena, zasmejala se je debela lastnica kavarne in skomignila z ramami:

«Potem vas seveda ne morem rabiti, wir brauchen flotte Ware!»

Skoro tekla je domov v svoj mali kabinet, kjer je glasovir komaj imel prostora in je komaj mogla do postelje, na katerej je jokala po cele popoldneve.

Drugič se je ponujala v mali papirni trgovini, kjer je tudi sedela neka gospa za pultom.

«Kot začetnici dam vam osem goldinarjev mesečno» dejala je, ko ji je ona pokazala spričevala.

«Osem?! Kako naj vendar živim ž njimi.»

«Ne vem. A več ne morem dati, kupčija je jako slaba.»

Povsodi, povsodi nič!

«Mogoče bi vas bil sprejel, ko bi bili prišli prej, a zdaj imam že drugo», odgovoril je na nje plašno vprašanje lastnik konfekcijske prodajalne in drugod je zopet slišala: «Oddano!»

Nekdaj je sedela v posredovalnici za službe.

«Za odgojiteljico, družabnico ali bono grem tudi brez plače, da imam le hrano in malo obleke», dejala je gospodični, ki je vpisovala v veliko knjigo njeno ime in signaturo.

«Čakajte ta gospa vas morda vzame, vprašala je včeraj, če ji nimamo priporočiti kake odgojiteljice», rekaje gospodična z malce sočutjem v glasu.

Šla je h gospe in se ji predstavila.

«Hm, koliko zahtevate?»

«Gospa, zadovoljna bi bila z vsakim še tako pičlim plačilom.»

Za trenotek je motrila gospa skoro zaničljivo njen blede obraz:

«No, ihre Kenntnisse werden darnach sein.» Ne izgledate baš dobro! in malomarno ji je obrnila hrbet.

«Ne izgledate baš dobro», kako razžaljiv je bil naglas teh besed.

Solze so ji stopile v oči in odšla je venkaj na ulico.

Porabila je ves prihranjeni denar in zaslužka ni bilo od nikoder. Glasovir je vrnila firmi, ker ni mogla prav nič več zaslužiti na njem, kakor je znašala najemnina. Zastavila je že uro in brošo in nekaj boljše obleke a tudi ta denar bi bil komaj še za dobrih štirinajst dni.

«Moj Bog, kakega ljubimca dobite in živeli boste ko v raju. Lepi ste in samo enkrat vam je treba iti zvečer na 'Ring', govorila je včasih gospodinja, stara izprijena in izpita ženska, pri kateri je stanovala.

Pogledala jo je strogo in gospodinja je izginila skozi vrata, vedno mrmraje: »Prevzeta neumnost!«

In zopet je sedela v posredovalnici služeb. Ona prijazna starikava gospodična je hitela vpisovati imena v knjigo, zraven pa se je nasmehnila njej, ubogemu dekletu brez službe.

»Nič ni, nikdo ni vprašal«, dejala je pomilovalno in pristavila: »Žalostno je za boljše službe, vse je napolnjeno, mej tem ko navadnih poslov še vedno primanjkuje.«

»Primanjkuje?« vprašala je skoro brez sape, in neka nova misel ji je šinila v glavo.

»Da, pestunji, kuharici, hišeni in nižjih služkinji je vedno premalo.«

»Tako?!« — Pomislila je še malo, a sklep je že dozorel v njej. — »Zapišite me prosim gospodična med pestunje.«

»Med . . . med . . .?«

»Jaz sem pri koncu s svojimi močmi, podleči bi morala, a podleči nočem!«

»Vpišite, prosim, da iščem službe za pestunjo. Glasovir in francoščino lahko opustite, ker bi mi znalo več škoditi, ko koristiti.«

»Ali gospodična, pomislite! . . . Dvomim, da bi bilo tako delo za vas!«

»Delo je za vsakega; zakaj bi ne bilo zame!?«

»Ali poselske knjižice nimate!«

»Nič za to, še danes se javim pri magistratu, da mi jo preskrbe iz mojega rojstnega kraja.«

»Potem seveda . . . braniti ne morem . . .«

* * *

In čez štirinajst dni je peljala v beli, s čipkami obrobjeni čepici, v čistem belem predpasniku s srčasto izrezanim lacem mal voziček proti dunajskemu otroškemu parku. Mala svetlokodrasta glavica je kukala izza zagrinjala in male

okrogle ročice so lovile dolge franže, ki so visele s strešice vozičkove. In ko se je pri prazni klopici v pratru vstavila, vzdignila malega rudečeličnega fantka iz blazin, posadila ga v naročje in ko so te žive mehke nožice brcale po njenih kolenih in mali nerodni prstki grabili jo za lica, pritislila je malo, živo in gorko telesce na-se in bila srečna . . .

Pozabila je počasi na svoj glasovir in svojo francoščino, pazila na negotove stopinjice otrokovih nog in ni ji bilo žal, da je zavilnila rokave in odložila pajčolan, mesto da bi bila primorana — pasti . . .

Fakir.

Indska legenda.

Do pasa v zemljo zakopán
stojí puščavnik mladi Sunda,
stojí tam ob veliki cesti.
Tri leta že se pokori.

Po cesti hodijo ljudje,
prinašajo mu miloščine;
krepčajo ga z jedmi, pijačoj.
To v čast si šteje marsikdo.

In mimo njega gor in dol
pomičejo se karavane,
korakajo velblodi resni,
za slonom stopa tolsti slon . . .

Je-li še človek to-le sploh?
Popotnik marsikak se vpraša
in ogleduje si brahmanca —
in v duši dviga mu se dvom.

Z lasmi je dolgimi pokrit,
do tal mu sega dolga brada;
oči zaprl je ves zamišljen,
le z ustmi giblje še fakir.

Šepeče nekaj pred seboj
ter neprestano moli Brahmo
in neprestano pokorí se
napol v gomili zakopán.

In solnce sije na-nj z neba
in meče žarke mu v obličje . . .
In dež ga pere, mraz ga stresla . . .
A kaj fakirju vse to mar?

In mimo njega gre pomlad
troseča cvetje po livadah;
in tiči tam pojó krog njega . . .
A on — kaj meni se za to!

Čuj, Sunda mladi, zdaj poglej!
Kdo zdaj prihaja mimo tebe?
Glej deklic mladih družbo glasno!
Kakó so lepe — vidiš jih?

Ne vidiš údov njihovih
okroglih, prožnih, zapeljivih?
Ne vidiš prsij njih kipečih?
Ognjenih njihovih očij?

Ne vidi nič, ne vidi nič!
Ne vidi izkušnjav mamečih;
srcé je mirno, kri je hladna;
za vso lepoto on je slep.

Po vzorih višjih hrepení:
Popolnost hoče on doseči
in sleči vso mesenost smrtno,
pozemeljsko otresti vse!

Bogovom biti čé enák!
Še višje — tekmovati ž njimi
pa prekositi jih v svetosti . . .
Fakirju to je ideal.

Naposled vendar! Ah, sinoč
sam bog prikaže mu se Brahma,
priplava predenj v luči rajski;
Tako fakirju govori:

«Moj ljubi! Jalov tvoj je trud
in prazna je pokora tvoja!
Zaman moriš teló si mlado,
zaman stojiš tu zakopán!

«In kriv postavil si si vzor!
Ustvaril jaz sem te človeka,
ne angelja, ne poluboga . . .
Ostani torej to, kar si!

«Ostati človek — to tvoj vzor
in smoter bodi tvoj najvišji!
Ljub bodi ti obraz človeški
in sveta ti človeška čast!

«O bodi človek, ne fakir!
In ne sovraži mi življenja,
ne beži pred svetá trpljenjem,
ne loči od sobratov se!

«S sebičnim samomorstvom ne —
ljubeč sobrate mi se bližaj!
Pospešujoč sobratov srečo
sam srečen bližaj mi se ti!

«Ne želi nad človeka si,
saj više priti bi ne mogel.
Da pod človeka mi ne padeš —
le tega vedno mi se boj!»

A. Aškerc.

Ogled po svetu.

Naše šolstvo.

Kakor vedno prejšnja leta, tako se je vlada tudi v zadnjem letu prav malo ozirala na naše šolske potrebe. V kolikor smo v šolah napredovali, smo napredovali iz lastne moči in svojih sredstev.

V prvi vrsti nam je zabelježiti, da imamo sedaj Slovenci v Gorici svojo ljudsko šolo. Doslej je morala »Sloga« vzdrževati na lastne stroške šolo. Goriška mestna občina se je do skrajnega branila osnovati šolo. Ko je došel ministerski ukaz, so nastanili šolo v takem kraju in takih prostorih, da je nihče ni hotel pohajati. Vztrajne pritožbe goriških Slovencev so pa izdale toliko, da je naučna uprava del mestnih dohodkov zarubila, s kojimi hoče vzdrževati Slovincem pripravno in dostojno ljudsko šolo. V Gorici imamo, kar bi morali že davno imeti, le žal, da so v Trstu vse pritožbe zaman.

V Kranju se je dozidalo ter blagoslovilo gimnazijsko poslopje. V dveh letih se zavod spopolni v cel višji gimnazij.

V Ljubljani so se ustanovile razne gospodinjske šole za višje in za nižje slojeve, katerih jedno vzdržuje c. kr. kranjska kmetijska družba, druge pa zasebna društva. Te šole vrlo dobro vspevajo in kmalu bomo dočakali dobrih sadov. Gradi se tudi novo poslopje c. kr. gimnazije.

Shodi v Ljubljani.

Cesarjev jubilej je dal v minolem letu povod tudi mej nami Slovenci mnogim in velikim narodnim manifestacijam, koje so se vršile zvečine v Ljubljani.

Prvo imenujemo županski shod, ki se je vršil 16. in 17. avgusta 1898. leta. Ljubljana, ki je vedela ceniti veliko važnost tega shoda, je oblekla te dni svojo praznično obleko, da počasti zastopnike vse Slovenije. Shod, kojega se je vdeležilo okolo 700 slovenskih županov iz Kranjske, Štajerske, Koroške in Primorja in 20 državnih ter deželnih poslancev je pod predsedstvom ljubljanskega župana g. Ivana Hribar, sklenil v prvi vrsti brzojavno pozdraviti Njega Veličanstvo in mu prigodom njegovega zlatega jubileja sporočiti izraze najglobokejše udanosti. Na to so bile sprejete važne resolucije, in sicer gledé ravnopravnosti slovenščine pri graškem nad-sodišču, kjer se nam ista od sovražnih sodnih senatov od-reka, dalje gledé ustanovitve slovenskega vseučilišča v Ljubljani in konečno se je sklenilo ustanoviti »Zavezo vseh slovenskih županov».

Precej temu velepomembnemu shodu je sledil dné 19. avgusta 1898 občedijaški shod. K temu shodu se je sešlo do 200 slovenskih akademikov. Zborovali so visokošolci dvakrat. Pri prvem zborovanju dné 19. avgusta se je sprejela resolucija, da se ustanovi v Ljubljani vseučilišče z pravoslavno, modroslovno in bogoslovno fakulteto in se izročila na pristojnem mestu. Drugi dan dné 20. avgusta je bila na dnevnem redu občedijaška organizacija. Tu se je sklenilo preosnovati ferijalno društvo »Sava», kar se je potem tudi zgodilo. Temu shodu je predsedoval predsednik »Slovenije» modroslovec g. Josip Reisner.

Razven tega se je vršil običajni shod »Zaveze slovenskih učiteljev» minolo leto dné 31. julija v Ljubljani, ki je povodom cesarjevega jubileja sklenil ustanoviti več dobrodelnih in izobraževalnih naprav.

Celjske slavnosti.

Zaznamovati imamo dve veliki narodni slavnosti v letu 1898, koje je Celje videlo. Prva je bila dné 4. in 5. junija, ko so došli iz Gradca v Celje «Triglavani» in drugi slovanški akademiki, druga se je vršila dné 14. in 15. avgusta povodom blagoslovljenja zastave «Celjskega pevskega društva».

Dné 4. junija zjutraj so sprejeli celjski Slovenci slovanske akademike iz Gradca. Najkrasnejši pomladni dan je bilo to, ki je poviševalo slavnost in napravilo akademikom poset preprijeten. Glavni točki sta bili banket, ki je slavnost uvajal in večerni koncert. Čul se je pri tem koncertu prvi orkester na lok na slovenskem odru. Celjske Slovenke so pripеле «Triglavovi» zastavi nov prekrasen trak, dočim so jim celjski Slovenci podarili dragoceno nosilo za trakove. Naš vrli pesnik g. Anton Aškerc je za to priliko zložil prelep pozdrav dragim gostom. Dné 5. junija so obiskali gostje iz Gradca in Dunaja narodni trg Šoštanj, od koder so nesli mnogo milih in veselih spominov nazaj v ptuje kraje svojega učenja.

Dne 14. avgusta je na prijaznem griču sv. Jožefa pri mali kapelici na prostem blagoslovil mil. gosp. opat Ogradi novo zastavo «Celjskega pevskega društva». Kumovala je blg. gospa Adela dr. Dečkova, ki je pripela prvi trak na novo zastavo. Ob nečuvenih brutalnostih celjskih Nemcev morala se je ta jubilejna slavnost vršiti v jako omejenem obsegu. Udeležilo se je slavnosti mnogo slovenskih in drugih slovanških pevskih društev, razna sokolska društva in deputacije glasbenih zavodov. Povelečevala je slavnost tudi to, da se je udeležilo naše ljudstvo z dežele. Krepki slovenski mladenci iz okolice so tvorili varnostno stražo proti brutalnim napadom od strani «Nemcev», ki niti damam in mladim deklicam niso s svojo surovostjo prizanašali. Pričakovanje vseh je bilo koncentrirano na koncert zedinjenih štajerskih pevskih društev, ki je pod vodstvom gosp. profesorja Gerbića

iz Ljubljane v vsakem oziru uzorno vspel. Žal, da je bilo ta dan še več drugih velikih slavnostij na Slovenskem, da ni mogla biti udeležba ptujcev večja.

Dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Dne 20. majnika 1898 je dobila ljubljanska škofija novega vladiko mil. gospoda dr. Antona Bonaventuro Jegliča. Tako pristrčnega sprejema najbrže še ni doživel noben vladika v Ljubljani. Duhovščina in drugo občinstvo so tekmovali,

da dostojno sprejmejo svojega vladiko, vnetega Slovenca in rojaka.

Rojen je novi vladika v Begnjah na Gorenjskem kot sin kmečkih starišev. Doslej je služboval kot vladika pri bratskem narodu v Bosni v Serajevem, od koder je bil poklican med svoje domače ljudstvo, ki ga obožuje. Kako si ga je narod želel in kako ga je bil vesel, kaže velika serenada ob vsprejemu, katere se je vdeležilo nad 16.000 ljudi, in da so mu v pozdrav pela tri slovenska pevška društva iz Ljubljane.

Ljubljana.

Deželno stolno mesto Ljubljana vidno napreduje pod županovanjem g. Ivana Hribarja. Ni ga meseca, ne tedna, da ne bi imeli zaznamovati kak napredek. V obče bodi tu omenjeno, da je dobila Ljubljana v minolem letu električno razsvetljavo, ki je v rokah mestne občine, mesto prejšne plinove, kojo so za drag denar prodajali Nemci.

Izmed novih poslopij omenjamo: novo meščansko hišo, takoiimenovano «Kresijo», kjer bodo nastanjene meščanske šole in neke večje trgovine, novo meščansko vojašnico, kjer so nastanjeni topničarji, novo vojaško bolnico, novo gimnazijsko poslopje in prenovljeno mestno hišo, prenovljene cerkve sv. Jakoba in sv. Petra ter trnovsko. Regulacija mestnih ulic tudi vrlo lepo in dobro napreduje, tako da postane Ljubljana v par letih jedno najlepših in najmodernejših mest v Avstriji.

Društva.

Za obmejne štajerske Slovence se ustanovljajo vedno nova društva, ki organizujejo ljudstvo v boju proti narodnim sovražnikom. Taka so: «Delavsko podporno društvo v Celju», katoliško politično društvo «Naprej» v Celju, enako društvo v Čadramu pri Konjicah, podružnica celjskega v Poličanah i. dr.

Nadejati se je od delovanja in mnogih članov, ki pristopajo k tem društvom, da vendar pride tudi naši meji rešenje, ker žito gre že v klasje.

Za celo Slovenijo se je ustanovilo gospodarsko podporno društvo «Naša straža» s sedežem v Ljubljani. Namen mu bo podpirati v krajih, kjer se je bati za narodno posest, slovenske trgovce in obrtnike. Delovala bo podobno kakor nemška «Südmark» in bo delala proti njej. Mi želimo najlepših uspehov.

Slavnosti F. Palackemu v Pragi.

Sto let je minulo dné 14. junija 1898 odkar se je porodil v Hodslavicich na Moravskem František Palacky — velikan, ki je s svojim veleumom začel in skoro dokončal narodno in gospodarsko organizacijo bratskega naroda češkega. Kar delajo sedaj narodnjaki češki je le spopolnjevanje tega, kar je Palacky storil. On je tisti, ki je prvi spoznal, da je narod v gospodarskem oziru rešiti le po načelu: «Svoji k svojim!»

Narod češki mu je hvaležen, a mu je hvaležnejši kakor bi mi mogli biti svojim veleumom hvaležni. Tako slaviti svoje može, kakor so Čehi velikega Palackega, tako ne zna noben drug narod.

Dné 17. rožnika so se začele slavnosti. Udeležili so se jih vsi slovanski narodi od Urala do Triglava, Krkonošev do Balkana. Premalo prostora nam je tu odmerjenega, da bi mogli natančneje veliko slavlje popisovati. Omenjamo le glavne točke.

V petek popoldne so se pripeljali zastopniki Jugoslovčanov, zvečer pa Poljaki in Rusi. Sprejem je bil nepopisen. Množica, broječa nad petdeset tisoč, je sprejela došlece navdušeno, kakor se to malokedaj in malokje vidi. Vse: ljudje, konji, vozovi, hiše, stebrovje vse je bilo v slovanskih tro-

bojnicah. «Na zdar» - klicev ne konca ne kraja. Zvečer je bil sestanek gostov na Žofinskem otoku. Kak je bil videti otok v prekrasni razsvetljavi, to more verjeti samo tisti, ki je to

František Palacký.

videl. Pozdravil je vse goste praški župan g. dr. Jan Podlipný. V imenu Slovencev je govoril g. Dragotin Hribar.

V soboto 18. rožnika je bil odkrit v Panteonu češkega muzeja kip Palackeга. Po slavnostih odkritja je bil na Žo-

finskem otoku slavnostni banket in zvečer v narodnem gledališču gostom na čast prirejena slavnostna predstava.

Glavna točka vseh slavnostij je bilo položenje temeljnega kamna za spomenik Frana Palackega. V nedeljo zjutraj ob 9. uri se je začel pomikati slavnostni sprevod, kakoršnega Praga še ni videla, iz Kraljevih vinogradov na Palackega trg. Spredej so šli tisoči Sokolov, za njimi druga društva. Sprevod je brojil nad 45.000 udeležencev. Po slavnostnem govoru dr. Herolda so posamezni odličnjaki, od občinstva burno akklamovani, udarili s kladvom ob temeljni kamen.

Najodličnejši udeležniki so bili: ruski general Komarov, ki je v imenu ruskega naroda položil na kip velik srebrn venec. Isto so storili: lvovski župan Malahovsky, ljubljanski župan Ivan Hribar in krakovski župan Friedlein. Navzoči so bili nadalje: knez Jurij Lobkovic, grof Jan Harrach, sin Palackega profesor Jan Palacky in zet njegov dr. Fr. L. Rieger. Kot velikega zgodovinarja so Palackega poslavlili vseučilišča: Petrograd po prof. Lamanskem, Moskva po prof. Brandtu, Kijev po prof. Florjanskem, Varšava po prof. Grotu, nadalje cesarska akademija po prof. Jagiću, jugoslovanska po profesorju Smičiklasu, poljske po dr. Smolki.

Shod slovanskih časnikarjev.

To misel so sprožili bratje Čehi. Shod je zboroval dne 19. rožnika 1898. Predsedoval je ljubljanski župan g. Ivan Hribar, podpredsednika sta bila gg. Hrvat dr. Mazzura iz Zagreba in Poljak Philinsky iz Krakova. Pozdravil je časnikarje praški župan dr. Jan Podlipny v imenu Čehov. Sklenilo se je vso slovansko politiko v Avstriji zjediniti, tako, da ne bo tiral vsak narod svoje. Vsi naj združijo svoje moči v dosego tega smotra tako, da bodo delali drug za drugega. In ta naloga se odkaže slovanskemu časnikarstvu. Vsega skupaj je bilo vsprejetih pet resolucij, ki se tičejo našega

časnikarstva. Sklenilo se je, da bode zboroval prihodnji sestanek slovanskih časnikarjev leta 1899. v Krakovu. Odposlala se je še udanostna izjava presvitl. cesarju in pozdrav ministru Kaizlu. Zvečer je bil v prostorih «Měštanske besede» slavnostni banket. Tu si videl slovansko vzajemnost in bratsko ljubezen, koje začasna nasprotstva ne morejo zamoriti: poljubljala sta se Srb i Hrvat, Poljak i Rus. Če bo ostalo tako pride kmalu: «Slovan na dan!»

Adam Mickiewicz.

Teden dnij za velikimi praškimi slavnostmi se je vršila pri bratih Poljakihi podobna slavnost na čast prvemu in največjemu pesniku poljskemu Adamu Mickiewiczu. Slavnost se je vršila dne 26. rožnika v starem stolnem mestu Krakovem. Da proslave stoletnico rojstva pesnika in pisatelja, ki je bil bratom Poljakom to, kar je nam Prešeren, so pohiteli v Krakovo zastopniki vsih slovanskih rodov, posebno Čehi, da pokažejo svojo slovansko vzajemnost in da se zahvalijo bratskemu narodu za njihov poset v Pragi. Niso se vršile tako velikanske slavnosti v Krakovem, ker Poljake vedno boli, da se njih lastni bratje iz Pruske niso smeli udeležiti slavnosti ter jih žalila zavest, da njih narod trpi in ječi pod trdim nemškim jarmom, a tolažilo jih je gotovo bratsko sočutje in ljubezen drugih Slovanov, ki so pokazali, da trpijo in se veselijo ž njimi.

Knez Bismarck.

Minolo leto je zgubila Evropa razven Gladstone-a drugega velikega državnika: kneza Bismarcka. Gladstone je dobro politično motril in po tem tudi primerna sredstva rabil, Bismarck se je pa v dosego svojih namenov posluževal sredstev po principu Macchiavellija. Sam je priznal, da je imel vedno dvoje železo v ognji. Bil je skrajno brezobziren, zato so ga imenovali «državnega kancelarja z železno roko».

Rojen je bil Oton Edvard Leopold Bismarck na graščini Schönhausen dne 1. malega travna leta 1815. Napravil je karijero od upravnega referendarja do državnega kancelarja v malo letih. V službi kancelarja je ostal do nastopa sedanjega cesarja, koji v svoji domišljavosti ni mogel trpeti, da bi kedo drugi njega in državo vodil. Zato ga je odslovil. Poslej je živel Bismarck v svojem gradu v Friedrichsruhe, kjer je dne 30. julija leta 1898. preminil. — Bil je velik državnik, ki je vstvaril sedanje nemško cesarstvo. Slovani ga imamo v slabem spominu iz leta 1864. ko je on s skrajno brezobzirnostjo tlačil Poljake, ko so se uprli. Razumel je dobiti tudi Rusijo za-se, ko je pa uvidela, da ji noče dati na Berlinskem kongresu obljubljenih koncesij, se je obrnila od njega. Svoje dane besede se tudi napram Avstriji leta 1866. ni držal. Kolikorkrat čujemo ime Kraljevi Gradec spomnimo se žalostne izdaje, ko nas je naša zaveznica zavratno napadla. To je bilo delo Bismarcka. Mi avstrijski Slovani pač nimamo povoda žalovati za njim, ravno tako bi bilo tudi od Nemcev prav, ker on ni mož nemškega naroda ampak nemške države.

Dreyfusova afera.

Še je slovenskemu svetu znano, koliko prahu je v zrak spravila neka veleizdaja na Francoskem, takoimenovana Dreyfusova afera. Od tačas so minula že leta, a stvar še ni dokončana. Ker se svoj čas niso vsi akti predložili javnosti, so začeli nekateri sumiti, da je bilo zraven nekaj sleparije. Prvi je prišel na to Dreyfusov zagovornik. Začele so se preiskave proti nekemu majorju Esterhazyju, ki so se — po pritisku najbrže — s tem končale, da je bil ta človek oproščen; a da ni imel dobre vesti in da je vendarle nekoliko kriv, kaže okolnost, da je pozneje, ko se je začela stvar jasnit, pobegnil iz Francoske. Za zaprtega in izgnanega Dreyfusa se je potegnil znameniti francoski pisatelj Emil Zola, ki je bil pa za to obsojen, a potem zopet oproščen. Ker prijatelji Dreyfusovi

ne mirujejo in ker se je vsled njihovega vztrajnega preiskovanja posrečilo dokazati, da so se godile mnoge nerednosti pri obsodbi Dreyfusovi, posebno pa za to, ker se je jeden glavnih krivcev sam usmrtil in se s tem hotel odtegniti pravici, je sklenilo kasacijsko sodišče, da se uvede revizija v tem procesu. Zaradi tega je bila razburjena cela Francoska in skoro vsa Evropa, ki hoče zvedeti, ali je Dreyfus kriv ali ne. Večina ljudij je sedaj mnenja, da so vsa pisma, katera je bajé Dreyfus pisal in ona, koja so bila bajé nanj pisana, ponarejena in da trpi Dreyfus po nedolžnem in da je padel le kot žrtva iz sovraštva nekaterih do njegove vere (izraelitske). Doslej se še ne more nič gotovega zvedeti, a želeti je, da pride čim preje luč v to zadevo. Fiat iustitia!

Italija.

Tista blažena Italija, po kateri tako hrepene avstrijski Lahi, propada leto za letom, dan za dnem v gospodarskem oziru. Ljudstvo je bedno in siromašno, davki visoki, vse, celó okna pri hišah so obdačena. Stiska je tako velika, da je bruhnila minolo leto vstaja po nekaterih krajih. Ljudstvo si je živež hotelo s silo dobiti. Prvi majnik se je praznoval z ropanjem in požiganjem. Do pravih bitk je prišlo po nekaterih krajih med stradajočim ljudstvom in vojaštvom, ki je moralo braniti bogatine in vlado, ki je dovolila, da se pobira naklada celó od moke in kruha. Skušala je potem država temu odpomoči, ko so se nemiri že začeli, a je bilo prepozno. Najhujši izgredi so bili v Lombardiji. Začelo se je vse gibanje v Milanu in od tod je šlo po celi Lombardiji. Najhujši spopadi so se vršili v Milanu. Uporniki so naskakovali palače, nosili pohištvo, hrano, pijačo na ulice in trge, kjer se jih je množica polastila. Pustošili so na to in uničevali prometne naprave, tramvaje, telegrafe i. t. d. Vojaštvo je moralo na ljudstvo streljati in je bilo pobitih nad 200 upornikov. V Milanu je bila razglašena nagla sodba in je bila vsa uprava

izročena vojaški oblasti. Upor je bil sicer s tem zadušen, a med ljudstvom vre in Italije ne reši propada nobeno zdravilo več. Vprašanje je le še, kako dolgo se bo držala.

William Evart Gladstone.

Dne 19. maja 1898 je preminil največji državnik angleški in največji državnik tega stoletja W. E. Gladstone. Rojen je bil dne 29. grudna 1809 v Liverpoolu, tedaj je bil star ob svoji smrti 89 let. Leta 1834. je stopil star komaj 25 let v javnost kot parlamentarec član toryistiške stranke. Bil je najprej državni podtajnik za angleške kolonije, pozneje je postal predsednik trgovskih uradov in član vlade in je tako hitro napredoval, da je postal leta 1866. blagajniški kancelar ali finančni minister in leta 1868. ministerski predsednik (Premierminister); kot tak je služboval od leta 1868. do leta 1874. potem od leta 1880. do 1888. in tretjič od leta 1892. skoro do svoje smrti. Velezaslužen je za uravnavo in povzdigo angleških financ. S previdno roko je vodil Angleško in ob enem motril gibanje Evrope. Bil je mož pravičnosti, vedno se je zavzemal za tlačene kolonije, posebno za skoro brezpravne Irce. Delal je pa tudi z vso vnemo za osloboditev balkanskih Slovanov, ki mu bodo gotovo vekomaj hvaležni. Tu sta delala jedino z ruskim carjem, ki je tudi povodom njegove smrti izrazil svoje sožalje njega rodbini in angleški vladarici. Isto je storil iz hvaležnosti črnogorski knez. Država mu je priredila na lastne stroške veličasten pogreb. Pokopan je v westmünsterski cerkvi poleg angleških kraljev.

Kreta.

Po vplivu evropskih velesil, posebno Rusije, je bila Turška prisiljena pustiti in zapustiti Kreto, katera bode sedaj neodvisna od turške vlade in odtegnjena turški samopašnosti. Otok je z velike večine kristjanski, ker je bil prej pod be-

neško vlado, a od leta 1668. je tlačil nje prebivalce turški jarem, kojega so se stoprav minolo leto otresli. Za sedaj je imenovan upraviteljem ali guvernerjem grški prestolonaslednik in vojvoda špartanski, princ Jurij. Formalno bo odvisen od Turčije, a počasi se bo otresel tudi tega jerobstva in se bo priklopil grškemu kraljestvu, kakor je to želja Krečanov.

Res je bilo škoda lepega otoka, ki ima do 300.000 prebivalcev, da so Turki po njem vladali in ga zanemarjali. Otok je jako rodovit in se pridelala na njem mnogo olja, vina, svile i. dr. To pridelovanje je bilo doslej jako zanemarjeno, a gotovo si bo ljudstvo sedaj izdatno opomoglo, ker čuje nad njo Ruska in ker bo imelo dobrega upravitelja.

Špansko-ameriška vojna.

Ta vojna, katere konec smo že doživeli, pomenja smrt sedanje Španije. Povod vojni je dal samosvoj sklep zbornice Zjedinjenih držav, da postane Kuba, koja je bila španska kolonija, neodvisna republika. Španci so se temu odločno uprli in začela se je draga vojna, katere pozorišče je bila suha zemlja in morje. Jedna najodločilnejših bitk je bila ona pri Manili, ki se je za Špansko nesrečno končala. Dolgo sta se bili vojski za mesto Santiago, katero so Španci dolgo in trdovratno branili, a se je moralo končno podati Amerikancem. Z mestom Santiago je prišlo tudi nad polovico otoka Kube Amerikancem v roke in zajetih je bilo okoli 15.000 španskih vojakov, katerim so pa Amerikanci pustili prostost. Odvzelo se jim je orožje in vrniti so se morali na trgovskih ladjah. Španska je bila končno prisiljena sprejeti mirovne pogoje od Zjedinjenih držav. Španska je zgubila Kubo, ki je postala neodvisna in Portoriko, ki je prišla v roke Zjedinjenih držav. Tako je materijalno in moralno uničena jedna nekdanj najmočnejših držav, ki si pa gotovo ni zaslužila tako slabe usode. Bog zna kako dolgo ostane pri tem!

N **Oglasi.**

Knjigarna

L. SCHWENTNER

LJUBLJANA

Dvorni trg
Židovske ulice.

Muzikalije!
Umetnine!
Zemljevidi,
učila.
Pisalo in
risalno orodje.
Poslovne
knjižice.
Papir.

Najstarejša in največja
trgovina z zgotovljenimi
oblekami

LJUBLJANA
Preširnove (Slonove) ulice
štev. 9.

Gričar & Mejač

Priporočava
svojo bogato zalogo zgotovljene
obleke za gospode, dečke, gospe
in deklice po najnižjih cenah.

Predmeti,
kajih ni v zalogi, izdelujejo
se po meri točno in ceno
na Dunaji.

CELJE

CELJE

Milan Hočevar

trgovina špecerijskega blaga

tik farne cerkve

Glavni trg šte. 10.

Ne bojte se Slovenci! Pridite in poskusite
si nakupiti blaga in prepričali se bode,
da Vam bodem, meni dragi in spoštovani
narodnjaki, ravno s takim svežim blagom
po nizkih cenah postregel kakor v vsaki
drugi konkurenčni tvrdki.

Fran Primožič

jermenar, sedlar in torbar

Ljubljana

Dunajska cesta št. 6

poleg lekarne Piccoli

(poprej Sv. Petra cesta
št. 34)

priporoča svojo

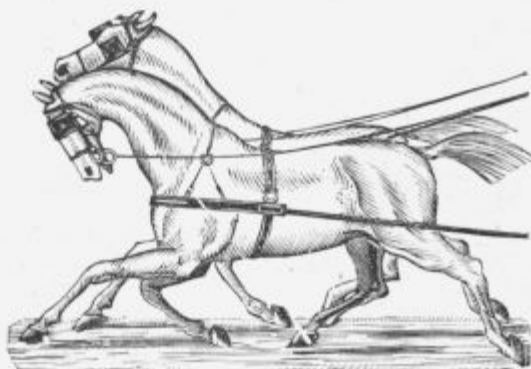
veliko zalogo

doma izdelanih

navadnih kmetijskih

finih angleških

in ogrskih

KONJSKIH OPRAV.

Vedno v zalogi popolne jezdne oprave, sedla, biči,
brzde, vajete, uzde itd.

Jermena za stroje in mline kilo po gld. 3.20, 3.40
in 3.60 iz dobrega domačega in dunajskega usnja.

Edini izdelovalec kovčegov, torb in galanterijsko-usnjatih izdelkov.

Vse poprave se hitro in vestno izvršujejo.

Cene zmerne. * * * * Postrežba solidna.

Ilustrovani ceniki na zahtevanje zastonj.

Zavratnice za dame in gospode od navadnih do najfinejših. Srajce, ovratnike, manšete, rokavice in nogavice. Pozamenterije, modrci, žepni robci, pliš, baržun in vsa oprema za šivilje. Svileno blago, trakovi in čipke, jopiči ter vsakovrstna spodnja obleka za dame
Solidna postrežba! in gospode. Cene nizke!

MAKSO ARMIČ, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 2.

Prva narodna modna trgovina!

Naročila po pošti se točno in solidno izvršijo.

— Pristne ruske galoše. —

Štefan Boucon

lastna tovarna stolov na Teharjih
(zaloga Gospodske ulice 13)
se priporoča č. duhovščini
in sl. občinstvu za napravo
vsakovrstnega v njegovo
stroko spadajočega dela.

izdelovalnica elegantnih ameriških vrtnih mebljev.

Vzprejema poprave in pletenja.

Cene nizke, delo trajno. — Cenik franko in zastonj.

Mihael Altziebler

lončar v Celji

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih
glinastih pečij v vseh barvah, konzole za
štedilna ognjišča,

vrtno dekoracije,

 raznovrstne vaze

kakor tudi vse druge v njegovo stroko spadajoče predmete.

Herbabny-ja nižje fosforno-kisli vapneno-železni sirup.

Ta že 29 let vedno z dobrim vspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najboljše sojeni in priporočeni sirup za prsa odstrani žlezo, pomiri kašelj, pomanjša znoj in upliva dobro na prsa. Nadalje upliva na slast in prebavljanje, pospešuje reditev in okrepečuje ter utrjuje život. V tem sirupu se nahajajoče železo, ki je v lahko priličljivi obliki, je koristno za stvaritev krvi, raztopljive fosforno-apnene soli pa posebno za utrditev kosti pri slabotnih otrocih.

Ena steklenica Herbabny-jevega vapneno-železnega sirupa stane 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavitek. Manjših steklenic ni.

SVARILO! Mi svarimo pred posnemanjem našega že 29 let obstoječega nižje fosforno-kislega vapneno-železnega sirupa, ki bi pod tem ali kakim drugim imenom se prikazal, ker je po sestavi in učinku od našega originalnega izdelka čisto različen. Zato prosimo, da se vedno odločno zahteva Herbabny-ja vapneno-železni sirup in na to gleda, da je na vsaki steklenici zraven stoječa od oblasti protokolirana varstvena

znanka. Nikdo se naj ne da zapeljati po nizki ceni ali po kakem drugem izgovoru, da bi taka posnemanja kupoval.

Herbabny-ja blagodišeča esenca za protin

(Neuroxylin) bolečine olajšujoče mazilo. Učinek blagodišeče esence za protin se je izkazal v civilnih in vojaških bolnišnicah. Sodbe zdravnikov o nji jo priporočajo kot sredstvo, ki pomaga pri vseh boleznih (razen pri vnetji), katere nastanejo zaradi prepiha in prehlajenja v kosteh, sklepkih in mišicah, in katere so še le nastale ali se perijodično ponavljajo. Te bolečine, kakor tudi živčne bolezni olajšuje in ozdravi ta esenca, upliva pa tudi krepilno in oživljajoče na mišičje.

Cena: 1 stekl. 1 gld., po pošti za 1 do 3 steklenice 20 kr. več za zavitek. Pristno le z zgoraj stoječo varstveno znamko.

Izdelovanje in glavna odpošiljatev v dežele

lekarna pri „usmiljenju“ na Dunaji

VII. 1, Kaiserstrasse Nr. 73 in 75.

Zaloga v mnogih lekarnah.

Ustanovljeno

1842.

Brata EBERL

fabrikanta oljnatih barv, lakov, firnežev

napisna slikarja

pleskarja za stavbe in pohištvo

pleskarska mojstra c. kr. drž. železnic in c. kr. priv. južne železnice

zaloga orig. karbolineja, maščoba za konjska
kopita in usnje

v Ljubljani

za frančiškansko cerkvijo.

Oljnatе barve v ploščevinastih pušicah za prodajalce na drobno po 1½ kilo vsčbine, najčineje strte in po najnižji ceni. (Občno priznanje.)

Jantarjev lak za tla, v šestih barvinih tonih, najtrajnejša tvarina za tla.

Špiritni podsnovni in svetli lak za tla, ki se v jednom dnevu lakujejo in se zopet rabijo.

Angleški laki za kočije Harland & Sohn.

Preparacijski, zračni damar-lak, lak za pohištvo, železo in usnje mixtion, terebin, Dunajsko-novomeško terpeninovo olje.

Firnež le iz kranjskega olja, ki se ne sme zamenjati z navadnim firnežem v trgovini.

Velika zaloga norimberških čopičev, priznано najbolje vrste, kakor vse h drugih v to stroko spadajočih predmetov.

Priporočava svoje pleskarstvo za stavbe in pohištvo častiti duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi, kakor tudi izven Kranjske, najtopleje, kajti ono zadošča vsem zahtevam v tej stroki. Najina dela so povsod priznana in nikdo ne more z nama tekmovati, bodisi glede solidnosti, okusa ali nizke cene. Posebno priporočava pleskanje hiš z oljnato barvo, kateremu se mora dati prednost pred vsakim apnenim barvilom, kajti je trajnejše in neznatno dražje. Hiše, skrbno napleskane z oljnato barvo, ne potrebujejo 20 do 30 let nikake poprave.

Ivan Kregar

pasar in izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

v Ljubljani, Poljanska cesta šte. 8, poleg Alojzijevišča
se priporoča v izdelovanje vsakovrstne

— cerkvene posode in orodja —

iz zanesljive kovine po uzorcih ali lastnem načrtu v poljubnem slogu. **Staro posodo popravi in prenovi, posreabri in pozlati; v ognju pozlatuje tudi strel vodne osti**, vse po priznani najnižji ceni.

Po naročilu veleč. gosp. prelata **Andr. Čebaška**, izvršil je za stolno cerkev ljubljansko krasen, bogato pozlačen in ornamentiran **lesteneč** v renesančnem slogu.

Priznalno pismo.

Blagorodni gospod! Monštranca, katero ste naredili za našo župno cerkev mi je jako všeč in sem z njo popolnoma zadovoljen. Tudi cena ni previsoka. Videli so jo tudi že nekateri drugi gospodje iz naše okolice in so vsi hvallili Vaše res izvrstno delo.

V Metliki, meseca julija 1896.

Franjo Dovgan.

Moric Rauch

steklar v Celji

Rotovške ulice št. 4

priporoča svojo največjo zalogo vsakovrstnih **steklenih in porcelanastih posod** za gostilne, kavarne in dom, kakor tudi drugih steklenih izdelkov. Zaloga vsakovrstnih najfinerjih oljnatih barv. Največja izber zrcal in podob vseh velikosti v

okvirjih in brez njih. Posebno pa opozarja sl. občinstvo na veliko zalogo vsakovrstnih najnovejših **svetilnic za gostilne** z izredno svetlobno jakostjo, kakor tudi od priprostih do najkrasnejših namiznih in visečih svetilnic po najnižjih cenah. Priporoča se tudi za vsakovrstna **steklarska dela pri novih stavbah** in sprejema vse v njegovo stroko spadajoče poprave ter jih izvršuje solidno, točno in ceno. Posebno opozarja tudi na svojo bogato zalogo krasnih **božičnih in novoletnih daril** po najnižjih cenah.

Velika zaloga
zlata, srebra,
uhanov,
murčkov
prstanov
(poročnih prstanov)
verižic
itd.

Ljubljana
Gledališke ulice št. 3

Ludovik Černe
zlatar

Kupuje zlato in
srebro
po najvišjih cenah.

Vsa,
v to stroko
spadajoča
dela
izvršujejo se
točno
in po
nizki ceni.

Radhoštni zeliščni čaj in Rožnavski mlinčki

iz mahu in lišajev so najboljša domača
zdravila, da se sluzaste
tvarine iz človeka izločijo ter da se dobi slast in
tek. Priporočajo jih tudi že mnogo let v obvaro-
vanje kašlja in hripe, slabega želodca in pričetka
tuberkuloze. Velik zavoj stane 1 glđ., polovični
50 kr., jedna škatlja mahovnih mlinčkov 50 kr.
Za zavoj in vozni list zaračuni se 10 kr. več.

Zaloge so skoraj v vseh lekarnah ali pa je
naročevati naravnost iz

lekarne pri «Materi Božji»
v zdravišču Rožnau, Moravsko.

Fr. Sevčik

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 3

priporoča svojo bogato zalogo
orožja za lov in osebno varnost,
streljiva in potrebščin za lovce.

Popravki se izvršujejo
v moji delavnici.

Splošno kreditno društvo

Banka „GÖRUP“

v Ljubljani, Dvorni trg št. 3

sprejema in izplačuje
hranilne vloge vsak
dan, obresti $4\frac{1}{2}\%$
polumesečno ali 4%
od dneva vložitve do
dneva vzdige. Tudi za
tekoči račun (Giro-
konto) se računa
obresti od dneva vlo-
žitve do dneva vzdige.

kupuje in prodaja
rente, srečke,
sploh vsake vrste
vrednostne listine
po
dnevem kurzu

in izpeljava vsa bančna
in borzna opravila.

Rentni davek plača društvo samo.

Posojila in kredit v vsaki obliki, obresti so po $5\frac{1}{2}\%$ in po 5% , brez vsakih troškov ali prispevkov.

Poštno-hranilnične položnice in pojasnila brezplačno v pisarni ali po pošti.

Člani se sprejemajo iz naših pokrajin, potrebno je le z izjavo pristopa naznaniti, koliko glavnih deležev po 100 glđ. se želi.

Uradne ure so od 9.—12. dopoldne
in od 3.—5. ure popoldne.

Pozor!

Udano podpisani priporoča svojo

Kavarno Mayer

Ljubljana, Filipov dvorec.

Rendezvous vsih tujcev.

Najsolidnejša postrežba. Vsi tu- in inozemski časniki so na razpolago. Ujedo javlja, da je prevzel gostilno v „Narodnem domu“ v Ljubljani, kjer bode p. n. občinstvu postregel z vedno svežimi jedili in izvrstno pijačo.

Za mnogobrojen obisk proseč, beležim z velespoštovanjem

E. Mayer

*kavarnar in gostilničar v
„Narodnem domu“.*

Kamnoseški mojster
Vincenc Čamernik

v Ljubljani
Slomšekove ulice števil. 9

(nasproti mestni elektrarni)

priporoča se prav posebno častiti duhovščini v izvršitev
kamnoseških del, kakor:

altarjev, tabernakeljev, prižnic,
obhajilnih miz, krstnih kamnov itd.

Sprejemajo se vsakovrstna
stavbena kamnoseška dela
kot so

stopnice, podesti,
façade, bangarji, balkoni,
tlak itd. itd.

Izdelovanje plošč
za
trumôske, kredenčne, umi-
valne, toaletne mize in
nočne omarice

iz raznih vrst marmorjev.

== Bogata zaloga ==
naĝrobnih spomenikov

iz raznovrstnih marmorjev, po najnovejših arhitektoničnih
obrisih in **najnižji ceni**.

**Naprava kompletnih družbinskih rakev in rodbinskih
spomenikov.**

Strugarnica marmorja z električno silo.

Obrise, načrte in narise napravljam na zahtevanje brezplačno.

Najnižje cene.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

Največji izbor.

L. Mikusch,
tovarna deznikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Kwizde
restitucijski fluid
c. kr. priv. umivalna voda za konje.

Cena steklenici gld. 1-40.
Vže 35 let v rabi v dvorskih konjarnah ter v večjih vojaških in dvornih hlevih, za krepčalo pred in po velicnih naporih, pri izpahnenju, otrpnenju kitov itd., vsposobi konja za izvanreden uspeh pri dirkah.

Staroznano diet. kosm. sredstvo (za mazati), ki krepča in utrjuje kite in mišice človeškega telesa.

Kwizde fluid
(fluid za turiste)
znamka kače.

Cena stekl. gld. 1'—,
 $\frac{1}{2}$ stekl. 60 kr.

Kwizde
korneuburški redilni prašek za živino.
Veter.-diet. sredstvo za konje, rogato živino in ovce.

Vže 43 let v rabi v večini hlevih ako živina noče žreti, slabo prebavi, za zboljšanje mleka in v pomnoženje istega.

Cena 1 škatlje 70 kr.
 $\frac{1}{2}$ škatlje 35 kr.

GLAVNA ZALOGA
FRAN IVAN KWIZDA
c. in kr. avstroogerski in kr. rumunski dvorni založnik in okrožni lekarnar
KORNEUBURG pri DUNAJU.

ANTON KOLENC

trgovec v «NARODNEM DOMU» v Celji
priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo bogato
zalogo raznovrstnega

— špecerijskega blaga —

po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na debelo in drobno.
Kupčija z vsemi deželnimi pridelki. Vsakovrstne pristne
čebelnovoščne sveče vedno v zalogi.

Trgovina z železnino!

VAL. GOLOB (Andr. Druškoviča naslednik)

Mestni trg 10 Ljubljana Mestni trg 10

priporoča svoje novo in bogato zalogo vsakovrstnega železja
predpečnikov, raznovrstnih pečij in štedilnikov, kuhinjskega in poljskega
orodja, žag, pil, kôs, sekir, vlitih kotlov, jeklenih in kovanih šin itd. — Zaloga
amerikanskih strojev za rezanje mesa in izdelovanje klobas, nepremočljivih
plaht, cevij iz gumija za pretakanje vina.

Velika izbira železnih nagrobnih križev.

Vnanja naročila izvrše se točno. — Cene najnižje.

C. ALMOSLECHNER

Urar v Celji
Kolodvorska ulica

Ta tvrdka se priporoča za nakup srebrnine
in zlatnine ter dobro reguliranih zlatih in
srebrnih žepnih ur in vsakovrstno popravo
v to stroko spadajočih del.

Pogled mestnega trga in lekarne U. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Doktor pl. Trnkóczy-ja
krogljice odvajalne (čistilne) čistijo želodec. — Škatlja 21 kr., 6 škatljic 1 gld. 5 kr. — Pocukrene krogljice, 1 škatljica 40 kr., 4 škatljice 1 gld.

Doktor pl. Trnkóczy-ja
pršni, pljučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, sestavljen z lahko raztvorljivim vapnenim železom, utiša kašelj, raztvorja sliz, ublažuje bol in kašelj, vzbuja slast do jedi in tvori kri. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Najcenejše se dobiva pri podpisani lekarni, ako se naroča **po pošti**, po kateri se odpošlje vsako, tudi najmanjše naročilo.

Ubald pl. Trnkóczy
 lekar pri rotovžu v Ljubljani
 priporoča sledeča zdravila:

Doktor pl. Trnkóczy-ja
želodečne kapljice.

Dobro sredstvo za želodec. —
 Steklenica 20 kr. Tucat 2 gld.

Maria-Zell, Varstv. znamka.

Varst. znam.

protinski

Doktor pl. Trnkóczy-ja

ali drgnilni cvet (uđov cvet, Gichtgeist), je kot bol utešujoče, ublažujoče drgnenje za križ, roke in noge, kot zopet poživljajoče drgnenje po dolgi hoji in težkem delu itd. priporočljiv. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 glđ. 50 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

tinktura za kurja očesa,

izkušeno sredstvo zoper boleča kurja očesa, bradovice, utrpnenje kože, žulje in ozeblino. Ima to veliko prednost, da se samo le s priloženim čopičem bolni del namaže. — Steklenica po 40 kr., 6 steklenic 1 glđ. 75 kr.

Varstvena znamka.

— Ker mora biti vedna skrb p. n. ekonomov, kmetovalcev, živinorejcev itd., da se ohrani živina zdrava in močna, zato opozarjamo prav posebno na naše živinozdravniške preparate: —

Varstvena znamka.

živinski

redilni prašek za notranjo rabo pri kravah in konjih. Vže skoraj 50 let z najboljšim uspehom v rabi pri pomanjkanji slasti za žreti, za zboljšanje mleka. — Zavoj z navodilom o uporabi 50 kr.; 5 zavojev samo 2 glđ.

Prašičji

redilni in maščobni prašek. Varstveno in dijetetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi v tvorjenju mesa in maščobe. Zavoj 25 kr., pet zavojev samo 1 glđ.

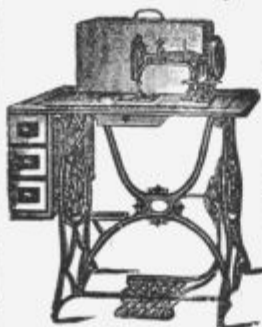

Varstvena znamka.

FRANJO DETTER

Ljubljana, Stari trg št. 1.

Prva in najstarejša zaloga

poljedelskih in
šivalnih strojev.

Šivalni stroji za domačo rabo
in obrt dobivajo se tu prve vrste,
iz najboljšega materiala, tihega
teka in okusne oprave.

Za vsak stroj jamči se
5 let.

Ustanovljeno 1. 1870.

Ceniki zastonj in poštne prosto.

Kamnoseška obrt

v Celji

Jos. Weber-jevi

dediči

priporočajo

svojo bogato zalogo
nagrobnihi spomenikov.

Vzprejemajo vsakovrstna
stavbinska dela.

Izdelujejo razne
okraske za stavbe
iz cementa.

Slovinci, kupujte in zahtevajte
povsodi svinčnike v korist družbi

sv. CIRILA in METODA.

Svinčniki so zanesljivo pravi in
dobri ako imajo poleg društvene
znamke tudi ime trdke Hard-
mutha. Vsak drugi svinčnik, ki
se proda kot društveni svinčnik,
ni pravi. — Glavna zaloga

IVAN BONAČ v Ljubljani.

Cena svinčnikom je po 1, 2, 3, 4 in 7 kr.
komad. Ceniki na razpolago. Preku-
povalcem primeren popust.

Špedicija c. kr. priv. južne železnice

prevažanje hišne oprave

koncesijoniran zavod postreščekov

Ferdinanda Pelle-ta

na Graški cesti šte. 13.

Hotel prve vrste

sredi mesta, blizu poštnega in brzojavnega urada, ima 60 sob z vso ugodnostjo, salon, jedilnico in kavarno. — Hotelski omnibus odhaja k vsakemu vlaku, ekvipaže v hiši.

Tu je jedino kopališče z ljubljanskimi železnimi in šotnimi kopeli jednake Francovim kopelim, pod vodstvom gosp. vladnega svetnika prof. dr. pl. Valente, in parne, kropilne in kopeli v banjah.

Najsolidnejše cene!

Ivan Soklič

v Ljubljani, pod Trančo šte. 2

priporoča svoje veliko zalogo

najboljših klobukov od

splošno priznane prve, svetovno-znane torčke

Borsolino.

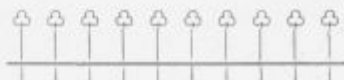
Ordinira vsaki dan od 9. do
12. ure dopoldne in
od 2. do 5. ure po-
poldne.

Zobozdravniški atelier

distriktni in
praktični zdravnik

Dr. A. PRAUNSEIS

Plombira in ustavlja umetne zobe in zobovja z
zlatom itd., tako, da ustavljena zobovja ni treba
jemati iz ust, ter isto ne ovira niti žvečenje, ne
govorjenje; garantuje za najpopolnejšo izvršitev,
enako najboljšim dunajskim delom. Izdira zobe
brez bolečin na željo v narkosi, ter odstrani zobne
bolečine tudi brez izdiranja.

Svoji k svojim!

Ivan Vrečko

edini spodnještajerski
narodni sladčičar —
v « Narodnem domu » v Celji.

priporoča svojo veliko zalogo
krasnih daril za Miklavža in
Božič po najnižjih cenah.
Najboljši likerji. Velika za-
loga čaja in čokolade. Izde-
lujejo se vsakovrstne sladčice
in torte za gostije in druge
veselice.

Zunanja naročila izvrše se
točno in hitro.

Jos. Zabukovšek

krojaški mojster

CELJE, Glavni trg 18

priporoča se za napravo
vsakojake obleke po naj-
novejšem okusu, solidno,
trpežno in po najnižjih
cenah. Priporoča tudi
veliko zalogo storjene
obleke iz najboljšega
blaga po najnižjih cenah.

Lekarna „Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi.

Svarilo!

pristnega balzama! Moj balzam se dobiva varstveno znamko „Thierry-jev balzam“.

Svarim pred naročevanjem in nakupovanjem brezuspešnih in zato cenejših, ponarejevanj mojega edino samo z mojo zeleno kupčijsko in

Jedino pravi angleški čudotvorni balzam.

Po zdravstvenem oblastvu preiskan in potrjen.

Oprava steklenic je podvržena kupčijskemu zakonu za zavarovanje vzorcov.

Izključno jedina in neposredna izdelovalnica in razpošiljateljica je lekarna „Angelj varuh“

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Edino pravi balzam
lekarnja A. Thierry-ja
v Pregradi pri Ro-
gaški Slatini.

Ta balzam se rabi za zunaj in znotraj. On je 1. Nedosegljivo zdravilo pri vseh plućnih in prsnih boleznih, hladi katar in zabranjuje bljuvanje, odpravi hud kašelj in ozdravlja celo zastarane take bolezni. 2. Deluje posebno dobro pri vnetju grla, hripavosti, vseh vratnih boleznih itd. 3. Mrzlico prežene korenito. 4. Zdravi neverjetno hitro vse bolezni na jetrih, v želodcu in črevih, posebno želodčev krč, koliko in trganje po životu. 5. Ozdravi bol in odpravi zlato žilo in hemorhoide. 6. Mehča prebavljanje in čisti kri ter ledvice, ozdravlja otožnost in pobitost ter pospešuje tek in prebavljanje. 7. Služi tudi dobro pri zobobolju, otlih zobeh, gnjilobi v ustih in pri vseh zobnih in ustnih boleznih, ter odvzame riganje in neprijeten duh iz ust in želodca. 8. Je dobro sredstvo zoper črva, trakuljo in epilepsijo ali božjast. 9. Za zunaj se rabi kot čudotvorno zdravilo za vse rane, nove in stare, sledove ran, pšeno, ošpice, ce-
vovke, bradovice, opekline, ozeblino, hraste, garje in spuščaje, raz-
pokane in raskave roke itd. itd. in ozdravlja glavobol, šumenje, trganje,
protin, bolečine v ušesih itd., o čemer jasno pouči obširen navod o
porabi. 10. Je sploh najboljši zdravilo, ki naj se rabi za znotraj in
zunaj z gotovim vspehom, je zanesljivo, cenó in nič ne škoduje in
brez katerega bi naj za prvo pomoč nobena družina ne bila, posebno
ob hripi (influenzi), koleri in drugih nalezljivih boleznih.

Jeden sam poskus bode bolj poučil in prepričal, nego to oznanilo. Pravi in neponarejeni je ta balzam le tedaj, ako je vsaka steklenica zaprta s srebrnim zaporkom, v katerem je vtisnjena moja trdka: **ADOLF THIERRY**, lekarna pri „Angelju varuhu“ v Pregradi, ako ima vsaka steklenica zelen listek in je za-
vita v navod o rabi, na katerem je ravno ista varstvena znamka z istim napisom
kakor zgoraj. Vsi drugi balzami, ki niso zaprti z mojim zaporkom in vsi balzami,
ki imajo drugačno zunanje znamenje, naj vsak, kot tembolj ceneje, tem manj vredne
kar vrne. Naj se tedaj vedno pazi na gorej označeno zeleno varstveno
znamko! Ponarejalce in posnemalce mojega edino pravega balzama strogo ova-
dim po zakonu varstvenih znamk pri sodišču in ravno tako tudi vse prodajalce
ponarejenih izdelkov. Kjer ni nobene zaloge mojega balzama, naroči se naj
naravnost na naslov: Lekarna „angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi
pri Rogaški Slatini.

Lekarna „Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi.

Do vseh poštinih postaj avstro-ogerskih velja s pošiljateljstvo: 12 malih ali 6 velikih steklenic 4 krona, za Bosno in Hercegovino velja frankirana pošiljateljstvo 12 malih ali 6 velikih steklenic 5 kron. Manj kot 12 malih ali 6 velikih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo za poslani denar ali s poštnim povzajem.

Adolf Thierry, lekarnar v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Schulzengel-Apotheke

des A. THIERRY in
PREGRADA

Moč in delovanje pravega angleškega čudotvornega mazila.

S tem zdravilom se je ozdravila 14-letna bramorka (gnitje kostij), katera se je smatrala za neozdravljivo, v novejšem času celo 22-letna huda raku podobna bolezen.

Angleško čudotvorno mazilo, pri najhujših, tudi zastarelih boleznih trpečega človeštva rabljeno z najboljšim uspehom, nedosegljivo pri zdravljenju ran kakor tudi lažjanju bolečin, je prav za prav le spojinje čudotvornih naravnih moči rudeče rože »rosa centifolia« v zvezi z drugimi, radi svoje zdravilne moči znamenitimi snovmi.

Angleško čudotvorno mazilo se rabi pri razbolezlih prsih otročnic in ako tem mleko po mlečnih zastane, ali prsa otrpnejo pri plenu, pri raznih starih napakah, odprti nogah, ranah, slanutoku, oteklih nogah, celo pri bramorki; pri vsekanih, zbadanih, obstreljenih in vrezanih ranah in pritiskih; izvleče vse tuje tvarine, kakor: steklo, vino in tršice, pesek, svinec, trne itd.; pri vseh oteklinah, izrastkih, karbunklih, bulah, celo pri raku; pri črvu ali listi, zanohtnic na prstu, mehurjih, ranjenih nogah, opeklinah vsake vrste, ozebljih udih, pri pretežanih bolnikih, pri opeklini na vratu, pri otokih, ako iz ušes teče ali se otrokom odpre v ušesih itd.

Angleško čudotvorno mazilo je kolikor stareje toliko izvrstneje pri uporabi!

Priloga se družinam, da imajo vedno pri rokah to jedino preservativno sredstvo. — Manj kot dve puščici se ne razpošilja; razpošilja se le za poslani denar ali s povzajem. S poštino, voznim listom in zavijanjem vred veljata dva lončka 3 krona 40 vinarjev.

—<—<— Mnogoštevilna spričevala na pregled! —>—>—

Kupovalce svarim pred ničvrednim ponarejenim mazilom in prosim, naj vsakdo pazi na varstveno znamko vžgano vrhu lončka in trdko „Lekarna „angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi“. Vsak lonček mora biti zavit v ravno tak navod o rabi s varstveno znamko. — Ponarejalci in posnemalci mojega edine pravega angleškega čudotvornega mazila se strogo kaznujejo po zakonu o varstvenih znamkah, ravno tako tudi prodajalci ponarejenih izdelkov.

Dobiva se v lekarni „angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Zaloga skoraj po vseh lekarnah. Kjer ni zaloge, naj se naroči naravnost pri lekarni „Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rog. Slatini.

Številka varstvene znamke za Avstro-Ogersko: 4524.

✻ HEMORHOIDNI PRAŠEK ✻

gotova pomoč, zdravi in odstranjuje hemoroide (zlati žilo, krvni tok čev, zavozlanje). Rabi se na zunan, brez zadržke v opravih. Natančneje pove navodilo za rabo. — Vsaka škatlja mora imeti moj podpis. — Jedna škatlja velja brez stroškov doposlana 4 glid. — Pravi prašek je le dobiti naravnost iz lekarne »ANGELJ VARUH« A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Lekarna „Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi.

Čudotvorni Pain-Expeller le za zunanjo rabo.

Presenečeno gotov učinek mazila zoper protin, trganje po kosteh, hudo kostenico v sklepkih, bolečine v hrbtu in križu, vražji tok, mrtvoudnost, zunanje prehlajenje, izvinitve, otekline v udih, vnetje itd., kakor tudi kot zunanje krepčilo po vseh naporih in kot obvarovanje proti vsem navedenim boleznim.

Pristno le z zgoraj stoječo firmo in varstveno znamko ter s kovinsko-mošičnim zatvorom firme izdelovalčeve. — Manj kot dve steklenici se ne more pošiljati in staneta franko na vsako pošto Avstro-Ogerskega in Nemškega po poštнем povzetju ali za naprej poslani denar 3 krone 40 vin.

Lekarna pri „angelju varhu“
A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Pristna angleška pomada za obvarovanje kože

ki nima v sebi nobenih škodljivih ali prepovedanih snovi, deluje hitro in zanesljivo zoper vse kožne bolezni, obvaruje proti škodljivemu uplivu vremena in solčnih žarkov, odpravi čudežno vse nečistosti kože na licu in telesu, kot pege, solnčne pike, zakažne črve itd., gube in trpkoto kože, naredi grbaste in rudeče roke nežne in gladke in podeli po daljši rabi obrazu mladostno živahnost in nežnost, koži pa splošno rožno obliko. Vsaki večer naj se pred spanjem lice in tisti deli takho namažejo in naribljejo, katere hočemo pomladiti in nežne ohraniti. Na roke se naj denejo rokavice in tako se naj ponoči zgodi učinek. Zjutraj se je treba umiti s svežo mrzlo vodo in z dobrim milom (najboljše z mojim Boraks-milom).

Vsak lonček mora imeti na pokrovu vtisnjeno firmo:

Lekarna pri „angelju varhu“ A. Thierry v Pregradi.

Jeden lonček pristne angleške čudotvorne pomade stane 1 krono 60 vin., jedno Boraks-milo 80 vin. Za poštino in zaboj 80 vin. posebej.

Po originalu angleškega recepta se izgotavlja v lekarni „Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rog. Slatini.

Pristna angleška Tannochinin-pomada za rastenje las.

Ona zadružuje izginitve las, prerani izpadek in osivljenje las, je čisto neškodljiva in boljša kakor druga pomada te vrste, 1 lonček velja 2 kroni. Za poštino in zabojček 80 vinarjev več.

Vsak lonček mora imeti na pokrovu vtisnjeno firmo: **Lekarna „Angelj varuh“ A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.**

Lekarna „Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi.

HEMATIN-PASTILE

po originalnem francoskem receptu prirejene iz pristnega Liebiškega mesnega ekstrakta v spojnini s kemičnimi bistvi so najbolj zanesljivo sredstvo zoper bledico in malokrvnost ter zoper bolezni, ki nastanejo iz teh dveh. One redijo ob jednem tudi kri in so sploh redilne. Pri vseh znakovih pričenjajoče se bledice in malokrvnosti, ki se lahko spoznajo po lahkem opešanju in pri slabosti mišic, srčnem utripanju, težkem dihanju, motenju prebavljanja, želodečnem krču, omotici, trdovratnem glavobolu itd. dotičnega človeka, naj se ne zamudi pravočasno ustaviti nadaljevanje te bolezni. Zato naj vsak zaupno naroči Hematin-pastile, ki so jedino zanesljivo sredstvo zoper bledico in malokrvnost.

Hematin-pastile se narede za vsako naročilo sveže v lekarni „Angelj varuh“ A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

✚ Vsaka škatljica mora imeti lastnoročni podpis izdelovalca. ✚

Jedna škatljica velja 3 krone 40 vinarjev, za poštino in zavitek 60 vinarjev več.

Zagorijanski prsni sirup,

Jako prijetno okusno sredstvo za odraslene kakor tudi za otroke vsake starosti proti krčevitem in dušljivem kašlju, prsnem pljučnem nahodu, zasliženju, bolestenm bljuvanju, prsnim boleznim, utejljivo in bolečine olajšujoče pri vseh, tudi zastarelih boleznih na prsih in pljučih.

Mala steklinica stane 1 krono 20 vin., velika 2 kroni 20 vin.

Za poštino in zaboj 80 vinarjev več.

Na vsaki steklenici mora biti kovinska mošnica z vrisano mojo firmo. Izdeluje in dobiva se v lekarni

„Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rog. Slatini.

DIGESTIV

pristno angleški univ. jedilni prašek in prašek za prebavljanje, katerega izdeluje lekarnar

A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Nedosegljivo in nepresečno domače zdravilo, ki krepi želodec, vzbuja tek, pospešuje prebavljenje, redi in krepiča telo in lahko odpravi vsako težko prebavljenje, priporoča se posebno po povrtju premnogih in prekrepih, mastnih napihujočih jedil ali preobilne pijače. Isti tudi kri in ubrani začetek in razširjanje večine bolezni na prebavilih. Tega praška naj se vzamejo jedna ali dve majhni žličici četrte ure po vsakem obedu s kupico vode ali še bolje dobrega vina in spi je naj se potem še pol kozarca vode ali vina. — 1 škatljica velja 2 kroni. Za poštino in zaboj 80 vinarjev več. — Vsaka škatljica mora imeti v dokaz, da je prava, lastnoročni podpis izdelovalca: «THIERRY ADOLF». — Kjer ni zaloge tega izvrstnega praška, naj se naravnost naroča in piše na A. Thierry-ja lekarno pri „angelju varhu“ v Pregradi pri Rogški Slatini.

Pristno angleške Cascara-Sagrada kri čistilne kroglice.

1 škatljica 60 vin., 1 zavitek s 6 škatlami 3 krone. Za poštino in zabojček 60 vin. več. — Posebno priporočljive za pospeševanje potrebe brez škodljivih nasledkov. Vsaka škatljica mora imeti lastnoročni podpis izdelovalca A. Thierry-ja.

Kjer ni zaloge mojih izdelkov, naj se naroči naravnost v lekarni

„Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rog. Slatini.

Pristen zagorijanski živinski prašek

za konje, rogato živino, ovce in prašiče, zdravilen in krepičen. 10 zavojev velja poštine prosto glđ. 3-50. Pristen se dobiva v lekarni

„Angelja varha“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rog. Slatini.

Stanje hranilnih vlog 30. sept. 1898:
1,305.310 gld.

Promet od 1. jan. do 30. sept. 1898:
4,914.146 gld.

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, Gradišče št. 1 (tik nunske cerkve)

sprejema

hranilne vloge vsak delavnik

v svoji uradnici v Ljubljani, Gradišče št. 1, od 8. zjutraj do 1. popoldan.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsacega, če je ud posojilnice ali ne in
se obrestujejo (polmesečno) po

4¹/₂ 0|0

na leto, brez kakega odbitka, ker plača »Ljudska
posojilnica« ves zadevni davek sama.

Če hoče kedo denar po 1. uri popoldan vložiti, ko je posojilnica zaprta, naj se oglasi v pisarni načelnika dr. Ivana Šušteršiča, odvetnika v Ljubljani, Kongresni trg («Zvezda») hiš. št. 2, kjer se bode poskrbelo, da se tudi popoldan opravi.

— POSOJILA —

daje „Ljudska posojilnica“ na intabulacije ali na poroštvo.

Dr. Ivan Šušteršič
načelnik.

Josip Šiška
knezoškofjski tajnik
načelnika namestnik.

Odborniki:

Anton Belec
župan, posestnik itd. v Št. Vidu nad
Ljubljano.

Frančišek Birk
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Brejc
odvet. kandidat v Ljubljani.

Dr. Andrej Karlin
gimn. profesor v Ljubljani.

Karol Kauschegg
veleposestnik in veletržec v Ljubljani.

Matija Kolar
župnik pri D. M. v Polju.

Ivan Kregar
pasarski mojster v Ljubljani.

Gregor Šlibar
župnik v Rudniku pri Ljubljani.

Dr. Viljem Schweitzer
odvet. kandidat v Ljubljani.

Dr. Aleš Ušeničnik
profesor bogoslovja v Ljubljani.

Realno izvažanje ur, zlatnine in srebrnine

s triletnim pismenim poroštvom

**Odlikovan
in nagradjen.**

**HANNS
KONRAD**

tovarna za ure in izvoz zlatnine v Brūx-u (Češko).

Kdor hoče kupiti dobro, trpežno in ceno uro, naj se obrne zaupno do omejenjene tvrdke, katere pošlje le pristne, od c. kr. novčnega urada preskušane in punčirane ure s poroštvom potrdilom za tri leta proti najnižjim tovarniškim cenam naravnost naročniku.

Št. 825 remonterka iz niklja z emailiranim kazalnikom 3 75 gld., št. 828 pristna srebrna remont 6 50 gld., št. 830 pristna srebrna remont pol krita 7 25 gld., št. 832 pristna srebrna remont. fantazija 7 75 gld., št. 833 pristna srebrna remont. z zlatim robom 8 25 gld., št. 839 pristna srebrna remont. z notranjim srebrnim pokrovom in zlatim robom, najmočnejša vrsta 9 gld., št. 840 pristne srebrne remonterke, dvojni pokrov, dobro kolesovje 7 75 gld., št. 842 pristne srebrne remont. dvojni pokrov ter zlatim robom 9 50 gld., št. 846 pristna srebrna zapinjača (anker) remont. 15 rubinov, s srebrnimi pokrovi 9 25 gld., št. 847 pristna srebrna zapinjača remont., 3 srebrni pokrovi, močna vrsta, 15 rubinov 11 50 gld., št. 849 pristna srebrna zapinjača remont., dvojni pokrov, zlati rob, 3 srebrni pokrovi, la kolesje 12 50 gld., št. 873 pristne srebrne remonterke za dame 7 50 gld., št. 873 pristne srebrne remonterke za dame z zlatim robom 8 50 gld., št. 875 pristne srebrne remonterke za dame z dvojnimi pokrovom 9 50 gld., št. 879 pristne 14 karat. rem. za dame 14 gld., št. 882 pristne 14 karat. rem. za dame z dvoj. pokrovom 20 gld.

Bogato slikane cenike zastonj in poštne proste.
— Pošiljanje proti povzetju. — Zamenjatev dovoljena.

7 75 gld.

velja pristna srebrna remonter-ura z dvojnimi pokrovom št. 840, lepim kolesovjem, sekundarnimi kazalci in notranje uravnanje kazalcev ter triletno pismeno porošstvo.

6 50 gld.

velja pristna, navita srebrna remonterka št. 828 z lepim kolesovjem, emailiranim kazalnikom, sekundarnimi kazalci ter triletnim pismenim poroštvom.

Masivne oklopne verižice za ure iz čistega srebra:

15 gramov težke	1 30 gld.
20 » »	1 50 gld.
30 » »	2 20 gld.
40 » »	2 60 gld.
50 » »	3 25 gld.
70 » »	4 50 gld.
100 » »	6 80 gld.

Pristne srebrne oklopne verižice za ure 2 50 gld., srebrne ploščate oklopne verižice 3 gld., srebrne sultan-členaste verižice 1 80 gld., srebrne-karč-verižice 2 20 gld., srebrne vozlaste verižice 3vrstne 4 50 gld., 4vrstne 5 50 gld., 5vrstne 6 50 gld.

Pristni srebrni verižni priveski:

Srebrni orlov kompas 75 kr., srebrni ključ 45 kr., srebrni globus 60 kr., srebrni sodček 55 kr., srebrna kladica 60 kr., srebrni medaljon za odpreti 1 25 gld., srebrni zapinjasti kompas 70 kr., srebrna konjaka glava 75 kr.

Verižice iz niklja s kompasom komad 50 kr.

Št. 885.

Baby-budilnica,

18 cm visoka, lepo polirana, okrov iz niklja, tek po zapinjači, (anker), dobro, zanesljivo kolesovje.

S pripravo za ustaviti, natanko uravnana 1 95 gld.

S kazalnikom, ki se sveti po noči 2 20 gld.

S kalendarskim kazalnikom . . . 2 80 gld.

Z različnimi, premikajočimi podobami, kakor: zibajoča deklica, čevljar, vozač, mesar, kovač 3 80 gld.

JOSIPINA ŠUMI

Gradišče ✕ tvornica kanditov v Ljubljani ✕ Gradišče.

P. n. trgovcem in slav. občinstvu priporočam svojo veliko zalogo raznih sladčičarskih izdelkov, ter navajam nastopno: Čokolada v vsaki velikosti od 1—65 kr. Kakao-prašek (Cacao-Pulver), zakuhano na mleku jako priljubljena pijača za male in odrasle. Malinovec (Himbeersaft) liter 80 kr., na debelo ceneje. Fine bonbone iz čokolade in druge. Roksi in drops metinke in druge trgovske sladčice. Vedno v zalogi cvetlice in rože za okrašenje tort v vsaki velikosti. Sadlin (zolzne) kilo 80 kr.

Za sv. Miklavža in Božič

vsakovrstne predmete za okrašenje božičnih dreves itd. Škatljice (Bonbonier) jako fino izdelane, napolnjene z bonboni, lepo ter času primerno darilo po vsakej ceni, male in velike.

Vsa v to stroko spadajoča naročila izvršujem točno ter po najnižji ceni. — Privatnim pošiljam le proti povzetju.

Najudaneje podpisani priporoča gostilno

„Narodni dom“ v Celji

*kjer bode postregel p. n. občinstvu z vedno
svežimi jedili in dobro pristno pijačo po
zmerni ceni.*

Velespoštovanjem

Ognjeslav Majcen
gostilničar.

Odlikovan na razstavah v Londonu, Nici in Parizu.

Ustanovljeno 1846.

18 podružnic v največjih mestih države.

Najnovejši kroj. — Trpežno delo, zjamčeno dobro blago. — Poskušnje in prenatredbe izključene. — Za naročila oblek po meri, katera se izdelujejo na Dunaji, imam vedno veliko zalogo raznovrstnega suknenega blaga.

Največje angleško skladišče narejene obleke za gospode, gospé, dečke, deklice in otroke Ljubljana, Reseljeva cesta št. 3.

Zastopstvo tovarne **Filipa Kassowitz** na Dunaji.

Obleka iz sukna za gospode od 4—20 gld. Vrhna suknja za gospode od 4—20 gld. Havelok iz velblodje dlake od 4—12 gld. Jaquet-obleka od 12—25 gld. Hlače od 1—7 gld. in višje.

Obleka za dečke od 3:50—10 gld. Vrhna suknja od 3—6 gld. Havelok iz velblodje dlake od 3—6 gld. Paletot s pelerino od 3—6 gld. in višje.

Kostumi za otroke od 3—12 let, posebnost od 2—5 gld., perilni od 1—3 gld. in višje.

Najmodernejša konfekcija za dame. Naročila oblek za gospode po meri izvršé se na Dunaju tekom 24. ur, najfinejše, trpežno ter po najnižji ceni.

Velika zaloga

zimske obleke za gospode, dame in otroke.

Na blagohotni ogled vabi najprijazneje in uljudno

z odličnim spoštovanjem

Oroslav Bernatović, poslovođa.

Janko Klopčič

— urar —

v Ljubljani, Prešernove ulice št. 4

(poleg frančiškanskega samostana)

priporoča svojo veliko zalogo najraznovrstnejših zlatih, srebrnih, nikelnastih in jeklenih žepnih ur za dame in gospode.

Velika zaloga stenskih ur, budilk in ur z nihalom najnovejše in najboljše vrste po najnižjih konkurenčnih cenah.

Nadalje priporoča raznovrstna, za vsako priliko jako primerna darila v zlatu in srebru. Specijalitete vsake vrste, kakor: Original-Schaffhausen, Longines, Glashütte in Omega, žepne ure z bitjem, Chronograph i. dr.

Postrežba točna. Popravila izvršujejo se dobro in ceno.

Matevž Sinkovič

v Celji, Gospodske ulice št. 13.

Velika zaloga pohištva

vsake vrste. Delo solidno in moderno, cene nizke. Dobiti so tudi mrtvaške krste (truge) od najpraprostejše do najfineje.

Rojaki! poskusite pri domačinu. Zagotavljam, da ne bode nikomur žal, ker se ne bojim nobene konkurence.

Izvršujem tudi vsa mizaraka dela bodisi pohištva, bodisi celih stavb.

DRAGOTIN

tiskarna knjig in umetnin,
stereotipija, knjigoveznica
v Celji

priporoča se p. n. gg. duhovnikom, pisateljem, založnikom in sl. občinstvu za vsakovrstno izvrševanje tiska po najnovejšem okusu in najelegantnejši obliki v raznovrstnih barvah.

Izdeluje knjige, brošure, časopise, letna poročila, prospekte, vstopnice, dekrete, plakate, vabila, vožne liste, mrtvaške liste, vizitnice, naslovnice, cenike, imenike, kuverte s firmo, pobotnice, pravila, tabele za urade itd. itd. Vedno v zalogi so **obrazci** za posojilnice, sodnije, občine, šole itd.; kakor tudi v več krasnih barvah tiskane diplome za častne občane in člane.

Razne priporočila vredne knjige:

Zbirka domačih zdravil s poljudnim opisom človeškega telesa, Cena 40 kr. — **Nova pesmarica**. Zbirka najbolj znanih slovenskih in slovanskih pesmi. Mehko vezana 80 kr., eleg. vezana 1 gld. 20 kr. — **Srbske narodne pesmi**. Sestavil J. Mohorčič. Cena 20 kr. — **Obrtno spisje**. Nauk o dopisovanji in poslovanji. Spisal A. Funtek. Cena 60 kr. — **Obrtno knjigovodstvo**, s kratkim poukom o menicah, spisal dr. Tomo Romih. Cena 80 kr. — **Občinski red**. Zbirka zakonov, zadevajočih posle občinskega področja, spisal dr. Iv. Dečko, I. zv. Mehko vezan 1 gld. 80 kr., trdo vezan 2 gld. 20 kr. — **Mlinarjev Janez**, slovenski junak ali vplemenitba Teharčanov. Cena 40 kr. — **Luči**, spisal A. Funtek. Cena 70 kr. — **Kateri bo?** Prizor iz domačega življenja, gledališčna igra. Cena 15 kr. — **Kmetijsko gospodarstvo**, spisal V. Rohrman. Cena 50 kr. — **Vošnjak**, Zbrani spisi, zvezek po 50 kr. — **P. Pajkove** zbrani spisi, I. in II. zv., mehko vezan 1 gld., elegantno vezan 1 gld. 50 kr. — **Trtna uš in trtoreja**, spisal I. Bele, 40 kr. — **Zabavnik**, spisal A. Brezovnik, 70 kr. — **Naš dom**, I. in II. zv. po 25 kr. — **Sv. družina**, molitvenik, po 1 gld.

HRIBARJA

trgovina knjig, papirja,
pisalnega in risalnega orodja
v Celji

priporoča gg. trgovcem in slav. občinstvu svojo
veliko zalogo

vsakovrstnega papirja

za pisarne, pisma, risanje in zavijanje, raznovrstno barvanega, svilnatega (za cvetlice), za vezanje knjig itd., zalogo raznih risank in pisank in posebno še lastno zalogo najboljših zvezkov pod imenom: «Spodnještajerska zaloga risank in pisank», Hardtmuthovih in drugih svinčnikov in angleških peres po originalnih cenah tovarniških.

Dalje priporoča zavitke za pisma raznih velikosti in barv, peresnike, črnilo, tablice, črtnike, brisalke, krede, gobice, pušice in škatlje za peresnike, torbice, knjižice za beležke, trgovske knjige, pečatni vosek itd., po najnižjih cenah.

Posebno lep izber papirja in zavitkov v mapah in elegantnih škatljah. **Najbolje citre, gosli, kitare in harmonike.**

Velik izber albumov za fotografije in spomenice, map za pisma in papirje, tintnikov, okvirov za fotografije, listnic itd. po nizkih cenah.

Šolske in molitvene knjige še poseben popust.

Sv. podobice v vseh velikostih po najnižjih cenah.

Preskrbi se tudi vsakovrstni tisek na podobice.

Knjigoveznica

vzprejema vsakovrstna knjigoveška in galanterijska dela, priprosta kakor tudi najfinejša, ter je izvršuje kar najhitreje, ukusno in ceno.

Velika narodna trgovina manufakturnega blaga Karol Vanič v Celji

„Narodni dom“

Cesarja Jožefa trg

„Pri dobrem pastirju“

Graška cesta

priporoča svojo

**veliko zalogo vsakovrstnega modnega, suknenega
in platnenega blaga po najnižjih cenah.**

Posebno priporoča novo vpeljano zalogo sobnih preprog (Linoleum).

Volneni zastori, potna in posteljna zagrinjala, kakor tudi
luksurijski predmeti.

Velikanska zaloga vsakovrstnega perilnega blaga po 16 kr.

Jubilejsko platno, kos 30 m gld. 6.—. — Vojaško platno,
kos 5 do 8 gld., kakor tudi drugo vsakovrstno platno, meter od
10 kr. naprej.

Močno slovensko platno, kos 30 m gld. 6.—.

Zopet je prišlo 500 kosov planinskega platna, kos 30 m gld. 4.80.

Vzorci zastonj in franko.

— Brez vsake konkurence. —

1898

Mauthner-jeva semena.

Prostor za posejatev:
25—30 cm oddaljenost vrst
10 cm v vrsti.

Kakovost zemlje:
Globoko zrahljana, redilna in
ne novo pognojena.

Čas setve:

Koncem februarja in marca.

Mauthner-jevih

slovitih

zeliščnih in cvetličnih semen

v zaprtih, oblastveno zavarovanih zavojih

s sodnijsko vpisano

varstveno znamko „medved“

so

Pred ponarejanji
se svari!

komisijska skladišča

skoraj pri vseh

veletrgovinah z mešanim blagom

v **Hvstrij**.

V vsakem kraju je poverjena komisijska prodaja 80 najbolj zahtevanih vrst zeliščnih in cvetličnih semen le jedni tvrdki, torej postavljena le jedna omara. Iz krajev, kjer ni komisijonelne zaloge, vzprejemajo se naročitve.

Kot sveža in pristna semena tvrdke **Edmund Mauthner** ces. in kralj. dvorni založnik (Budimpešta, Andrásstrasse 23), veljajo le ona, ki so zaprta v izvirne zavitke z letnico 1899 in na katerih stoji, kakor kaže poleg stoječa podoba, slika **medveda** in ime **Mauthner**.